

VID AFTONLAMPAN

AF

AINA

ELFTE DELEN

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & C:o
FÖRLAGSAKTIEBOLAG

AINA

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

ELFTE DELEN

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & C:o, FÖRLAGSAKTIEBOLAG.

HELSINGFORS 1903
HUFVUDSTADSBLADETS NYA TRYCKERI.

Innehåll.

	Sid.
Ett julminne	1
En gammal pedagog	20
Fjäriln	85
Ett barns mission	98
Daggryning	108

ETT JULMINNE.

När man sträfvat och arbetat med språklektioner och konversationstimmar hela terminen till ända, är det icke underligt att man drager en lättnadens suck då julferien ingår.

Så gjorde åtminstone Inez Alm. Med en skolflickas vårdslöshet kastade hon sina häften på skrifbordet efter hemkomsten från den sista lektionen. Nästa morgon skulle hon riktigt sofva ut, och sedan gällde det att fundera hvar och huru hon skulle tillbringa julen. Ty att det icke skulle bli alldeles som vanligt, därmed var hon fullt på det klara.

I många år redan hade hon ju tillbringat julaftonen hos onkel August. Där var alltid då stor släktsamling, mycket folk, mycket prat och framförallt mycket mat. Med hjärnan trött af sorlet och magen öfverlastad af kulinariska läckerheter kom man hem, begåfvad med några mer eller mindre dyrbara „klappar“, valda utan hänsyn till smak eller person. Det hörde blott till programmet att

den rike ogifte onkeln skulle skänka något åt enhvar af sina kvinliga gäster, medan de å sin sida öfverhopade den gamle ungkarlen med en oändlighet broderade arbeten, tillräckligt för en hel bazar.

Redan under modrens lifstid hade dessa julaftnar varit Inez en plåga, men fru Alm var mycket släktkär och minsta häntydning på att bryta mot gammal tradition togs af henne illa upp. De senare åren då Inez kunnat välja själf, hade hon af ren passivitet följt den gamla slentrianen, för hvarje gång likväl med en stigande förnimmelse af tomhet, ja, rent af äckel. Nu hade hon ändtligen beslutat sig att strejka.

Men hvart skulle hon resa? Skulle hon göra en tripp öfver till Sverige och fira jul med sina konstnärsvänner där, såsom de ofta föreslagit henne? Eller skulle hon egna sin afton åt fester vid stadens filantropiska inrättningar där personlig medverkan kunde vara behöflig? Hon smålog vid denna tanke! Inez Alm filantrop, Inez Alm i kretsen af åldringar, fattiga, lemlästade och lytta, den världsliga, ironiska, gäckande Inez, som alla tyckte var så trefflig, samtidigt de dock hyste en viss respekt för hennes skarpa tunga.

Plötsligt trängde sig en tår fram under de mörka ögonfransarna och gled snabt utför den friska kinden. Hon skyndade att torka bort den. Bli sentimental, nej, det var då det värsta hon visste. Och likväl, fastän hon nog aldrig skulle tillstått det, gafs det stunder då denna vackra, lefnadsglada och smått trotsiga flicka led af sin ensamhet, af en ousäglig känsla af tomhet, af att inte vara något, eller betyda något för en enda människa i världen.

Än flera tårar, som följt den första i spåret, blefvo nästan hårdt söndertryckta i ögonvrån: — En egoist som jag, förtjänar inga vänner, ingen lifsuppgift af värde — ljöd det bittert inom henne. Men frågan om julfirandet stod fortfarande oafgjord.

Då vaknade hos henne plötsligt en tanke som kom hennes ögon att åter lysa glada: — Jag skall fira jul borta hos farbror Janne i hans aflägsna prästgård.

Naturligtvis sökte vänner och bekanta öfvertala henne att frånga detta beslut, men så hastigt det än var fattadt stod Inez med af gammalt känd envishet fast därvid.

— Du vet inte hvad du gör, kära barn — flåsade onkel August som led af kronisk astma — betänk dig innan det är för sent. Man firar ingen jul därborta i S . . . ett nödår som detta, tvärtom. Du vänder ryggen åt allt hvad trefnad och komfort heter, om du reser dit.

Öfriga anförvandter förenade sig med onkeln. Det var just detta tryck af en kompakt majoritet, en talrik, inbördes fast förenad släkts starkt gällande inflytande på hvars och ens i kretsen görande och låtande, som alltid pålagt Inez utpräglade själfständighetskänsla ett olidligt tvång. Detta, att vid allt hvad man företog sig hejdas af ett „hvad skulle tant den och den säga“ eller „hvad tror du farbror den eller den tänker om den saken,“ hade verkat så bindande, att Inez efter modrens bortgång, då hon genom förhållandena kom att till det yttre intaga en oberoende lefnadsställning, stundom gjorde sig ett litet elakt nöje af att släkten till trots, gå

sina egna vägar. Hon var dock genom sitt glada lynne och sina roliga infall så omtyckt af alla och en så outhärlig lifvande krydda vid de något långsläpiga och tunga släktbjudningarna, att man höll till godo med åtskilliga hennes „extravaganser“, om man också till en början „himlade“ sig ej så litet öfver hennes tilltag.

Kanske bidrog äfven denna Inez hemliga benägenhet för opposition till att hon nu så energiskt stod vid sitt engång fattade beslut och djärft trotsade alla böner och öfvertalningar om att icke resa.

— Tänk på konfekten och Fazers rara marzipan — bad en liten tioåring, hennes yngsta kusin, som redan i andanom gladdes åt julens läckerheter.

— Vi få en härlig kalkon — sade tant Josefina och sög på läpparna som om hon skulle känt smaken däraf.

Inez skrattade muntert: — Jag skänker dig så gärna min stekportion, kära tant, och åt lilla Hänni min del af marzipankakan — svarade hon glädtigt — och det af riktigt godt hjärta må ni tro, vid tanken på huru förtvifladt öfvermått jag ofta känt mig efter onkel Augusts julaftonssupéer.

Med denna skämtsamt framförda protest, som tillika fick utgöra hennes afsked, smög Inez helt obemärkt ur släktkretsen för att med lätt sinne göra sina reseförberedelser, och dagen före den tjugufjärde december begaf hon sig med en känsla af befrielse på väg. Det blef att tillbringa en natt på bantåget, men det brydde hon sig ej om, tvärtom sof hon här bättre än mången gång i sin egen bädd. Därefter gällde det att från en viss halt-

punkt vid banan åka några mil inåt „ödemarken“, som Inez älskade att säga. Hon hade skrivit till farbrodern — huru förvånad han måtte blifvit däröfver den gode gubben — och fått ett mycket vänligt svar.

— Hon vore hjärtligt välkommen till honom och hans gamla gumma, ehuru det var ett sorgligt år däruppe där nöd och brist rådde öfverallt omkring dem. Ensligt och tyst var deras hem, men Inez själf skulle blifva deras julglädje — skref han.

Den unga flickan rodnade då hon läste brevet, rodnade af blygsel öfver sin egoism, ty hon hade ju alls icke tänkt på de två gamla utan blott på sig själf, när hon fattade detta sitt beslut. Hon önskade sig ju endast att komma bort från det sedvanliga och in i nya förhållanden. Men i och med denna stund afgaf hon sig också ett löfte, att i allt hvad på henne berodde, skulle farbror Jannes tillit icke blifva sviken. Det var åtminstone en god begynnelse på färden.

Fortsättningen tycktes äfven gå bra, med trefligt resällskap och vackert väder, och då hon nästa morgon gnuggade sömnen ur ögonen, kände hon sig helt uppkryad. Väderleken hade emellertid under natten förändrat sig, det blåste nu en kall vind och enstaka skira snöflingor föllo långsamt från de tunga skyarna.

— Vi få nog yrväder innan kvällen — spådde en gammal herre i päls och bottforer; — beklagligt för alla julresande.

— Åh, jag tänker en liten dust med drifvorna skall kännas riktigt upplifvande för ombytes skull

— svarade hans granne, en ung glad student som skulle långt norrut, och Inez i sin ljusa sinnesstämning kände sig mycket böjd för att sympatisera med honom. Men när hon sedan vid en enslig haltpunkt midt inne i djupa skogen lämnade den varma järnvägsakupéen och vintervinden gaf henne en frostig kyss på kinden, kände hon det ofrivilligt en smula kusligt.

Strax därpå föreställde sig prästgårdens utsände körsven, en gammal väderbiten gubbe med pip-snuggan i mungipan och fårskinsmössan djupt neddragen öfver öronen. Kappsäcken hämtades från den lilla halft öfversnöade perrongen och packades ned i den gulmålade släden, däri Inez nu tog plats ombonad med varma fällar och prostens egen respäls, som omsorgsfullt blifvit medsänd. Till en början smålog hon i tysthet åt sin lustiga utstyrsel — inte ens i den strängaste vinterköld hade hon hittills haft så mycket på sig — men när sedan hästen satte i väg och blåsten hven omkring dem på de kalhuggna moarna, var hon både tacksam och nöjd att få krypa djupt ner inom det varma skinnplagget som tycktes ogenomträngligt för vindens hvassaste pilar.

Gubben på kuskstället var ytterst ordkarg och svarade så lakoniskt som möjligt på hennes frågor, om det var långt till prästgården, huru många kilometer de redan kört, och så vidare.

Inez Alm var ett äkta stadsbarn. Också inskränkte sig hennes begrepp om landet till hvad hon sett på en sommarvilla i stadens närhet. Så långt bort som nu, hade hon aldrig förr förvillat sig

och det var första gången hennes väg förde till farbror Jannes aflägsna hem.

Det låg någonting underbart gripande i denna ödslighet som utmärkte trakten genom hvilken de färdades. Nu förstod hon hvad den verkligen var, den finska ödemarken, med sin vexling af magra sandmoar där träden för det mesta voro fällda eller svedjade, eller någon dyster tallskog där det till och med midt på ljusa dagen rådde skymning under furornas snötyngda grenar. Intet ljud, annat än vindens hvinande, förnams rundt omkring dem, ej en lefvande varelse syntes till och ingen människo-boning mötte på deras väg. Kontrasten mellan stadshvimlet som hon var van vid samt nu senast det muntra småpratet i kupén, tågets raslande och uppehållen vid stationerna med sitt rörliga lif och denna obeskrifliga tysta enslighet, grep henne mäktigt, och ehuru hon ogärna ville medgifva det, ångrade hon uppriktigt, att ej hafva följt vännernas välmenta råd och stannat kvar i staden. Tanken på den nyss så ringaktade julfesten hos onkeln, gaf henne till och med ett ögonblick en häftig förnimmelse af hemlängtan. Men tärningen var nu engång kastad och vända om kunde hon ju icke, äfven om hennes stolthet tillåtit henne det.

De fina lätta snöflingorna hade emellertid under dagens lopp tätat till skyar af hvassa isnålar, som trängde in till och med under den uppvikta pälskragen och lockade fram tårar i Inez ögon. Stormen tilltog alltmera och hästens raska lopp saktade af; den gick småningom blott steg för steg i den på de fullkomligt obanade vägarna sig allt mera hopande snön.

Hvad det blef långt att sitta så där hopklämd i den trånga släden med de tunga öfverplaggen, som tryckte på axlarna så de värkte. Och alltid samma enformighet i omgifningen, inte ett föremål som skulle lifvat blicken eller gifvit tanken någon sysselsättning. Ju längre det led började det äfven skymma mot kvällen, isynnerhet som snöyran alltmera tilltog.

— Ha' vi ännu långt till prästgården? — Den frågan gjorde hon för nu minst tredje gången.

— Långt? — gubben drog på ordet, därefter tillade han betänksamt — om vi alls komma dit i dag.

— Inte hinna fram till natten, huru i all världen?

— Ja, se det är så, att snön yrt ihop vägen och Polle håller på att tröttna.

— Skola vi då bli sittande här på landsvägen? — frågade Inez litet otåligt.

— Nej, jag tänker vi nog kunna knoga oss fram till närmaste by, eller åtminstone till något torp hitåt sockengränsen.

— Sköna utsikter! — hon drog efter andan. — Ack! — och detta på själfva julaftonen. Men så erinrade hon sig huru trånande hon ju längtat efter något nytt sätt att fira jul, detta var åtminstone alldeles extra i den vägen, och när hon tänkt den tanken till slut, återfick hon också sitt goda lynne och frågade blott körsvennen huruvida han trodde prosten skulle oroa sig ifall de ej hunno hem före natten.

— Åhnej — menade den gamle tjänaren sedan han tagit sig en grundlig funderare — nog såg ju prosten huru vädret artat sig.

Lugnad af gubbens ord satte sig Inez åter tillrätta i släden, beredd att tålmodigt hålla ut ännu några timmar. Polle stretade också ihärdigt vidare, men allt tydligare märktes att den begynte tröttna, och alla uppmuntrande tillrop gjorde synbarligen föga verkan.

Inez slog ned pälskragen och försökte med blicken genomtränga den rådande skymningen för att möjligen upptäcka något ljussken i töcknet omkring dem, då hon plötsligt tyckte sig förnimma ett aflägsset hundskall.

Gamle Pekka som var lomhörd skakade visserligen på hufvudet åt denna utsago, men snart kunde till och med hans döfva öron genom snötjockan höra en gläfsande „penikka“ välkomna dem. Kort därefter framlyste ett eldsken mellan furornas stammar och utan tvekan styrdes nu Polle från den hittills med stor svårighet följda vägen, tvärs öfver ett fullkomligt obanadt snöfält och rakt mot det skymtande ljuset, som, sedan man kommit det något närmare, befanns utströmma från fönstret till en låg stuga vid mons yttersta rand.

Efter åtskilliga stötar och äfventyrliga slingringar stannade släden omsider framför torpet, hvars förstugudörr också genast öppnades och lät skenet från en sprakande brasa belysa både kusk och häst och hela situationen.

Pekka utredde med få ord historien om deras färd i drifvorna, och nästa ögonblick stod Inez, befriad från farbror prostens „tulubb“, inne i stugan. Trångt var där och fullt med barn, som halfnakna kröpo omkring på den väggfasta sänglafven. Men

det var varmt därinne, brasan lyste så vänligt och värdinnan bad välvilligt den främmande att sitta ned framför elden. Snart hade hon kastat af sig mössa och kappa äfvensom pälsen och kunde nu riktigt se sig omkring i rummet.

Stugan var som nämndt låg till tak och ej heller synnerligen rymlig; möblerna utgjordes af några längs väggarna anbragta bänkar, en kista, ett par, tre låga stolar och ett fällbord framför fönstret. Vaggan, som tydligt nog ej varit tom på de senaste tolf, fjorton åren och som för tillfället härbergerade yngste pysen, en liten parfvel på några månader, hade sin plats midt på golfvet. Här inom denna trånga ram tillbragte alla dessa människor sitt lif, far själf, värdinnan, gamla farmor, minst ett halft dussin barn af olika åldrar och därtill ännu inhysingen på ugnen, hunden som hälsat deras ankomst och några ruggiga hönor. Kunde man verkligen lefva så, så inskränkt — tänkte Inez — det var nästan ofattligt. Armod och brist stucko genast och öfverallt i ögonen, det enda som fanns i öfverflöd tycktes vara barn och tillgången på bränsle, ty med frikostig hand skötte värdinnan träget om att brasan höll sig alltjämt brinnande. Den var också det enda glada och upplifvande därinne och bidrog kraftigt att sprida något af trefnad i den fattiga stugan. Trots den ovana omgifningen kände sig Inez i denna stund riktigt väl till mods.

Slutligen kom äfven gamle Pekka in och förkunnade att Polle stod välbärgad i ladan med hö framför sig och fällen på ryggen. Betänksamt tog

gubben därpå en sliten tobakspung fram ur fickan och stoppade sin lilla snugga, hvarefter han tigande räckte pungen åt husbonden, som i smyg begärligt åsett hans förehafvande. Torparfar hade tydligen brist på det, som prästgårdens aflönade dräng icke behöfde neka sig — tänkte Inez, medan de två männen förnöjsamt begynte blossa på sina kära pipor, och när luften fylldes af den starka röklukten smålog hon vid tanken på huru mången gång hon förr rynkat näsan åt den finaste cigarr. Allt får man pröfva på här i lifvet.

Men hvar fanns lutfisken och julgröten, som ju obligatoriskt tillhörde alla skildringar af julen på bondlandet. Där syntes ingen gryta i spiseln. Någonting var det dock värdinnan sysslade med mellan väggskåpet i vrån och bordet, ehuru Inez för den skumma belysningens skull ej kunde se hvad det var.

Då klingade plötsligt bjellror utanför. Alla sprutto till, ingen hade på en lång stund afbrutit tystnaden i stugan: — Det är nog doktorn — sade torparfar och tog långsamt pipan ur munnen.

— Ja, han for här förbi middagstiden till Kajsa-mors sonhustru på andra sidan sjön — tillade värdinnan; — han kan väl inte komma vidare i kväll, han håller.

Ett eftertryckligt stampande i förstugan tillkännagaf resenärens ankomst och nästa ögonblick fylldes också dörröppningen af en bredaxlad mans pälsklädda gestalt.

— God afton härinne!

— God afton — ljöd svaret utan att någon rörde sig till den främmandes möte.

— Jag lär få bedja er om natthärberge, ty vägen är alldeles igenyrdd och min lilla skjutspojke gråter för kölden — fortsatte den nyanlände. Rösten hade en manligt kraftfull klang.

Då ingen svarade tog han, såsom det väl äfven var meningen, tystnaden som bifall och befriade sig raskt från respälsen. Nu först varseblef han den öfverraskande synen af en ung dam i elegant resdräkt på den låga stolen framför elden. Han stirrade en sekund på henne såsom skulle han betviflat sina ögons vittnesbörd, men gick sedan fram och räckte henne handen med ett glädtigt — God afton fröken Alm!

— God afton doktor Strandell! — De smålogo båda. — Det här är ju nästan som att mötas på esplanaden i Helsingfors!

— Alldeles så ja — skrattade doktorn, så att de breda och friska tänderna lyste fram under de mörka mustascherna. — Jag frågar därför inte heller hvarför jag plötsligt finner er på julaftonen här vid brasan i ett ödemarkstorp. Allt är ju så naturligt och antagligt i vår realistiska tid.

— Än ni då? Jag hade ingen aning om att ni var läkare här på orten?

— Jag är också endast tillförordnad — sade han och ett djupt allvar gled snabbt som en skugga öfver hans uttrycksfulla skarpt markerade ansikte. — Vi få en hård vinter häruppe, nöd och sjukdom!

Inez såg på honom och sedan in i de fladdrande lågorna. Huru sällsamt att hon skulle återse honom här, den begåfvade, något cyniske unge medicinaren, hennes balkavaljer från forna glada tider.

De hade icke råkats på tre år, alltsedan han lämnade hufvudstaden och blef läkare på landsbygden. Men när hon nu betraktade honom, visste hon, att om också hon själf var samma liknöjda, smått ironiska egoist som förr, så var han — mannen — förändrad. Det var icke blott det, att han nu såg äldre ut, att det fanns linjer kring ögon och mun, som skvallrade om rika lifserfarenheter, det var någonting djupare och mera som hon icke kunde tyda så här i första ögonblicket.

Värdinnan hämtade fram en stol och bjöd äfven doktorn att taga plats vid elden som synbarligen ansågs vara hedersplatsen, och snart sutto de två fördjupade i ett lifligt samspråk, hvarunder Inez skildrade såväl sina reseintryck som anledningen till själfva färden.

— Ni påminde mig också nyss om att det verkligen var julafton i dag, sade hon — det förefaller mig nästan som en dröm.

— Ja, under dessa egendomliga förhållanden — svarade han leende. — Om ej detta yrväder uppstått, skulle äfven jag som bjuden gäst firat jul i prästgården. Man kan ej någonstädes blifva välvilligare bemött än hos dessa båda vördade gamla.

— Det tror jag. I alla fall har ödet velat att vi skulle tillbringa denna kväll i hvarandras sällskap — sade Inez skämtsamt: — men här ser inte alls helgdagslikt ut!

— Har ni då inte märkt att golfvet luktar kärr, far själf har ren skjorta, och på barnens blanka näsor ser jag att de nyss kommit från julbastun. Annorlunda såg det tyvärr ut i den usla

koja jag nyss lämnat, där matmodren plågades på sjukbädden och allt omkring henne var naket elände, nöd och hunger. — Hans drag återfingo sin allvarsprägel och sedan vände han sig till husbonden med några frågor om arbetsutbetalning och mjölotdelningen i kyrkoby. Det märktes att han var väl förtrogen med ortens sorgliga förhållanden och hyste ett varmt och vaket intresse för dem.

Också värdinnan inflikade några ord då och då. Doktorn var tydlig och välbekant för dem och åtnjöt folkets förtroende. I denna stund fanns där icke längre ett spår af hans gamla jag — tänkte Inez. Han föreföll henne som en helt ny personlighet.

Värdinnan som åter en stund sysslat borta vid bordet kom nu fram till dem med några tunga skifvor groft, svart bröd på en tallrik och en träbytta full af skummande enbärskalja.

— Härskapet är visst hungriga som rest så lång väg i kölden — sade hon på sitt stillsamma, vänliga sätt och utan ursäkt för den tarfliga undfägnaden ställde hon drickskärlet och brödet på en pall mellan sina gäster. Nu trädde också husfadren fram till bordet, knäppte samman händerna till en tyst bön och tog sedan för sig jämte de två körvennerna, medan modren delade ut aftonvarden åt den tåligt väntande barnskaran.

Inez såg på den erbjudna förplägnaden och därefter bort till husfolket, som med synbar belåtenhet spisade den torftiga födan och sist på doktorn, som just i detta ögonblick långsamt, ja, nästan med vördnad, förde det svarta nödbrödet till sina läppar. Han förstod att fullt skatta huru dyr-

bart det var. Med ens fylldes då den unga flickans ögon af tårar, som utan att hon kunde hejda dem strömmade ned för hennes kinder.

O huru mycket hon lärde i detta enda ögonblick. Sedan tog äfven hon en skifva, bet modigt en bit och sköljde ned den med kaljan, som var svag, men frisk och angenäm. Kanske flög en blixtilik jämförelse mellan denna måltid och onkel Augusts öfverdådiga julaftonssupéer genom hennes minne, men ändå skulle hon icke för allt i världen velat byta plats i kväll.

Alla åto under tystnad och när maten var förtärd satte värdinnan undan drickskannan och brödkorgen — nu tom intill botten. Då reste sig farmor från sin plats, steg stilla och säfligt fram och tog psalmboken från hyllan ofvanom fönstret, hvarefter hon satte sig öfverst vid bänkändan. Inez såg sig om. Barnen hade slutit sig tätt intill hvarandra, tysta som små möss, modren satt vid vaggan hos den minste, och husbonden själf, gamle Pekka och skjutspojken hade rätat på sig och hopknäppt händerna, då den darrande kvinnorösten begynte ur boken föreläsa julens evangelium.

Huru mången gång förr hade icke Inez hört de enkla orden klangfullt och korrekt uttalade af bildade prästmän i förgyllda predikstolar, men aldrig förr hade de ljudit så gripande som i denna stund här i det låga pörtet, medan vinterstormen därute brusade sitt mäktiga ackompagnemang till den urgamla texten.

Hennes blick sökte doktors, men hans ögon voro sänkta och ett värdigt allvar låg bredt öfver

hans tankfulla panna, och så böjde äfven Inez, världsdamen och tviflerskan sitt hufvud inför denna högre makt, som hon så ofta förnekat. Tid och rum hade i detta ögonblick liksom upphört att finnas till för henne.

Värdinnans milda röst återkallade henne slutligen till verkligheten i det hon uppmanade sin gäst att söka hvila hos barnen på sängbritsen.

— Nej tack, jag kan godt sitta här och slumra framför elden — svarade Inez, men doktorn tog tyst de två respälsarna, bredde ut dem på kortbänken vid muren och sade lugnt: — Här skall fröken sofva godt i natt, restrött som hon är.

Inez ville protestera, men han såg så tryggt bestämd ut och hon kände sig värligen mycket trött, hvarför hon äfven helt passivt fogade sig efter hans önskan och lade sig ned på det mjuka pälsverket.

— Åh hvad jag har det godt! — utbrast hon med en liten suck af välbefinnande.

— Skulle tro det — svarade doktorn lakoniskt och bredde utan vidare ordande kappan öfver henne såsom täcke. — Godnatt!

— Godnatt; men hvarför gaf ni egentligen bort er päls, doktor Strandell? Nu har ni själf intet varmt att svepa om er och natten blir säkert kall.

— Jag tänker underhålla en tystlåten brasa och slå mig till ro framför den — svarade han.

Så snart Inez slutit ögonen somnade hon och drömde fantastiska drömmar med en sällsamt behaglig stämning. När hon för någon sekund vaknade, såg hon doktors bredaxlade gestalt på den låga stolen vid elden och hans karakteristiska profil i

glödens matta belysning afteckna sig mot muren. Men hon föll snart åter i sömn och tillbaka i sina drömmar, medan stormen därute så småningom helt och hållet lade sig och blott någon enstaka, långdragen suck stundom drog genom skogen, tills julnattens heliga frid ostörd lägrade sig öfver öde-
marken.

* * *

Följande morgon var frostkall och klar och stjärnorna blixtrade som briljanter på det djupblå himlahvalfvet när doktorn och de öfriga männen begynte bana sig väg genom drifvorna. Torparfar och hans hustru ämnade sig båda på skidor till julottan i den ej alltför aflägsna kyrkan och alla i huset voro därför tidigt vakna.

Inez såg doktorn när han tog farväl trycka en silfverslant i värdinnans hand. Det var till tack och ersättning för att de så gästvänligt där i den fattiga stugan delat hem och kost med en nödställd nästa. Huru storslagen föreföll henne icke deras gästfrihet i denna stund. Hon tänkte på gamle Pekka som i går delat sin tobak med husbonden, hon ensam hade blott tagit emot, endast Gud visste huru mycket, utan att gifva något i gengäld.

Hastigt grep hon efter resväskan och tömde hvad som däri fanns kvar af reskosten, äpplen och karameller, i de yrvakna barnens små fumlande händer. De kunde ju nu hälst några ögonblick få leka jul såsom rikemans småttingar. Men under lillens hufvudkudde smög hon obemärkt en nödpen-

ning medan hennes hand smekande strök öfver gossens rosiga kind. Här fanns då likväl en stackars liten vårblomma midt i vinterfrosten.

Och så begaf man sig i väg. Långsamt gick det väl äfven nu, men hästarna voro uthvilade, och långt före juldagsmiddagen var man framme vid prästgården, dit doktorn omtänksamt ledsagat sin tillfälliga reskamrat för att, som han sade, se till att hon ändtligen utan vidare äfventyr nådde målet för sin färd.

— Tack för godt sällskap och er vänliga omsorg för mitt bästa — sade Inez, när hon räckte honom handen till afsked. Det var omöjligt att anslå någon konventionelt artig ton efter detta sammanträffande.

— Ingen orsak — doktorn bugade sig; — men tror ni inte, fröken Inez, att vi hvardera lärt oss någonting af denna vår jul i ödemarken?

— Deras ögon möttes en sekund förståelsefullt, sedan svarade hon lågt: — Jag hoppas det; åtminstone skall jag *aldrig* glömma denna julafton.

* * *

Utdrag ur ett bref från Inez Alm, till hennes vän Sigrid Brander:

— Du har ofta önskat vikariera för mig; nu får du ett godt tillfälle och det hela terminen, om du så vill? Jag stannar här, jag kan inte annat, och öfvertager vården af ett nyinrättadt arbetshem för barn, en dagsresa från prästgården.

Jag ser att jag är behöflig här och det har en smula skakat bort min gamla tröghet. Kanske också att arbetet bland dessa stackars små skall hjälpa till att drifva egoismen ur min lumpna själ. Om jag ännu blir en användbar och nyttig samhällsmedlem, det framtiden får utvisa, skall jag betrakta detta som en försoning för de många gagnlösa år jag härintills förspillt. —

EN GAMMAL PEDAGOG.

Det var sex års skilnad i ålder mellan Osvald Storm och Sigfrid Wahl, men likväl voro de mycket goda vänner, kanske därför att de vuxit upp som lekkamrater i den lilla landsortstaden och att Sigfrid då varit en klen pys, som den storväxte Osvald helt manligt tagit under sitt beskydd. Trots att Osvalds hem var fattigt ville fadren dock att gossen skulle studera. Synnerligen begåfvad var han icke heller, och när därtill kom att han under studieåren måste se sig om efter biförtjänster för att kunna fortsätta sin läsning, var det ej under att han först uppnådde sitt eftersträfvade mål — en läraretjänst vid hemstadens lyceum — när unge Wahl redan studerade på graden. Oanadt för den förre excisterade dock långt tidigare ett hemligt rivalskap mellan de två barndomsvännerna. Föremålet var rådman Linds tjuguåriga fosterdotter Anna. Fattig och obemedlad var hon väl, men af de många täcka flickor på hvilka staden var rik, framstod hon

utan öfverdrift som den mest älskvärda och i Sigfrid Wahls ungdomliga fantasi, som „den enda“ kvinna på jorden värd att älska.

Oswalds böjelse för henne var enligt hans natur mera uppenbar, men ej mindre djup, och så rättvist ungmön än delade sina gunstbevis dem emellan, blef det likväl snart nog tydligt att Oswald var den utkorade. Wahl drog sig stum tillbaka, utan agg mot sin lycklige medtäflare som icke ens anade att hans öfversvallande sällhet grymt förkrossade kamratens ungdomsdröm.

Det unga parets bröllop firades påföljande höst och Wahl fungerade till och med som marskalk vid det festliga tillfället. Under förlofnings tiden hade han knapt mer än på någon dags besök hos sin mor, gästade hemstaden och straxt efter det han tagit graden reste han utomlands för att fortsätta sina studier. Förmögen och oberoende som han var, förlängde han oafbrutet sin vistelse därborta och bosatte sig till och med för en längre tid i Paris, där han flitigt sysselsatte sig med historiska forskningar, resulterande i värdefulla uppsatser, publicerade i vetenskapliga tidskrifter både hemma och i utlandet.

Hans gamla vänner antogo redan som afgjort att han rotfäst sig på främmande botten, men kärleken till fosterjorden och omsorg om den ensamma modren dref honom slutligen tillbaka. Kanske hyste han vid denna tid äfven några tankar på att kunna gagna sitt land ej blott som vetenskapsman, men närmast såsom ungdomens lärare. Vid universitetet hade på sätt och vis också hållits en plats

ledig för den framstående mannen om han beslöt sig för att återvända hem. Men knappast hade detta skett, så inträffade två tillfälligheter hvilka helt och hållet omgestaltade Wahls lif och verksamhet.

Den första var ett svårt sjukdomsfall som drabbade hans gamla mor, den andra ett anbud att öfvertaga rektoratet vid hemstadens lyceum, som just vid denna tid genom företrädarens hastiga frånfälle blifvit ledigt. Valet kostade honom mången strid. Å ena sidan det rika lifvet i universitetsvärlden bland likatänkande kamrater, goda framtidsutsikter och fortfarande förbindelser med de kretsar i utlandet där han nyss funnit sig så väl. Å den andra åter de inskränkta förhållandena i en småstad, med sin trångsynthet och faran för att sjunka ned i slentrianens bojar. Men för detta senare fanns ett mäktigt språkrör, sammanvaron med modren och hennes sjuklighet. Att förflytta henne från hemmets välbekanta värld till den främmande hufvudstaden var hardt när en omöjlighet. Var det ej hans sonliga plikt att stanna hos henne; skulle han kunna öfvergifva den gamla på hennes ensamma ålderdom. Nej, det ville han ej, och så blef beslutet oåterkalleligt fattadt.

Tanken på Osvald och hans lycka som i grunden varit den egentliga orsaken till att Wahl lämnat hemmet, gjorde sig nu åter påmint, men hvad lifvet nu fordrade af honom var denna gång så oafvisligt att alla mindre hänsyn måste vika. Och så inslog han den utstakade banan lugnt och stillsamt såsom hans sed var. Men när han nalkades hemorten

blef han beklämd. Staden med de välbekanta trähusen och de illa stenlagda gatorna förekom honom så skrämmande förkrympt, allting där tycktes honom så kväfvande trångt och han måste riktigt draga efter andan, då han gick öfver det rensopade torget och uppför den breda Storgatan vid hvilken borgmästarinnan Wahl hade sin egen välunderhållna gård.

Icke en murknad spjåla kunde upptäckas i trädgårdsplanket, den lilla blomstergruppen på gården hade ej ett vissnadt blad att uppvisa och vattentunnan på sin ställning var nymålad. Den öfverbyggda glasverandan hade randiga gardiner för de mångrutiga fönstren och hemväfda mattor på de blankskurade trappstegen. Det var nog gamla Bedas verk, det kände Sigfrid af gammalt. Hon hade ju alltid oförtrutet hållit huset i skick.

I tamburen kom hon själf emot honom, stel och sirlig i den mörka bomullsklädningen och den omistliga hvita halsduken, alltid nystärkt och bländande vit, samt nyckelknippan vid förklädsbandet till tecken på att hon nu blifvit husrådinna.

— Godafton Beda!

— Godafton doktorn — hon neg ceremoniöst då hon mottog hans framräckta hand, men det darrade kring de bestämdt slutna läpparna och rösten ljud mildare när hon tillade: — Välkommen hem.

— Tack, gamla vän, hur är det med min mor?

— Åhjo! Borgmästarinnan har sin bättre dag i dag!

— Godt, då får jag kanske genast gå in.

Som svar härpå öppnade den gamla jungfrun

dörren för honom. Hvad allting därinne i den ljusa matsalen var oförändradt och bekant, och därtill så utomordentligt väl hållet, som om icke år utan blott dagar, legat emellan den tid, då han som gosse brukade springa in hit och rakt till mors länstol framför det lilla sybordet vid gafvelfönstret med reflexionsspegeln, däri man kunde se hela Storgatan utför.

Ja, länstolen stod fortfarande på samma plats med sin höga snidade karm och sitt blommiga damast öfverdrag. Skulle väl modren någonsin komma att åter taga den i besittning. Där pickade som förr den gamla klockan i sitt hvitmålade med förgyllningar sirade skåp och ofvanpå skänken tronade såsom förut den syperba punschbålen af äkta kristall, som han i barndomen så obeskrifligt beundrat. I fönstren blommade rosor och reseda, borgmästarinnans älsklingsblommor, och fyllde rummet med den välkända doften från fordom. I detta ögonblick kändes det honom ljust att vara hemma. Hushållerskan gick före honom på den hvita lärftsmattan — hur beundransvärdt slät den alltid låg på det blankpolerade golvet — till sängkammardörren som hon nu ljudlöst öppnade. Några sekunder och Sigfrid böjde sig djupt upprörd af återseendets glädje öfver sjukbädden: — Stackars kära mor!

— Åh, säg icke så, min gosse, säg hellre lyckliga mor, som fått lefva för att återse sin son. — Rösten var svag men hade bibehållit sitt forna väl-ljud och sin glada klang med en tillsats af ömhet som han så väl kände. Hon strök hans hand

med sina fina fingrar: — Jag visste nog att du skulle komma hem igen Sigfrid.

— Åh mor, men jag dröjde i alla fall för länge, du skulle behöft mig långt förut — sade han ångerfullt.

— Jag har Gud ske lof fått hålla hälsan hela mitt långa lif — svarade hon på sitt förnöjsamma sätt. — När man är frisk och har sitt arbete går tiden snabbt som en dröm. Det är först då krafterna slappas och sjukdomen griper en, som man börjar längta. — Tonfallet och den blida blicken omtalade tydligare än ord huru glad hon var att hafva honom hos sig. — Nu skall du sätta dig här i länstolen där min gamle vän doktor Brandt alltid sitter vid sina dagliga besök och så skall du berätta mig allt om dig själf.

Han smålog: — Ack, kära mamma, jag ville mycket hellre höra talas om dig och ditt lif alla dessa år.

— Det ena först och det andra sedan — log hon — vi hafva ju god tid på oss, nu när jag får behålla dig så länge jag lefver. — Hvilket djup af kärlek låg det icke i dessa ord. I denna stund förstod Sigfrid att intet offer från hans sida kunde vara stort nog att gälda den.

Och så satte han sig ned vid sängen och den lätta skymningen sänkte sig öfver rummet och staden utan att mor eller son gaf akt därpå, så mycket hade de att anförtro hvarandra. Återseendets fröjd tycktes nästan återgifva den sjuka hennes krafter. Den gamla tjänarinnan serverade honom därpå hans kvällsvard alldeles som i forna dagar, och

smöret, grädden och det färska brödet hade samma goda smak som han aldrig känt annat än här hemma.

De två rummen till vänster om tamburen — hans fars skrifrum åt gården och förmaket åt gatsidan — voro nu iordningställda för hans räkning, väl vädrade och ytterst propra som allting hvarvid gamla Beda lagt sin hand. Den mörka något tunga mahognymöbeln var visserligen gammalmodig men gedigen och hvartenda föremål, från pendylen på marmorbordet till den höga chiffoniern, såg ut att väl försvara sin plats, alldeles som om de känt värdet af att tillhöra ett gammalt hus och en af stadens mest ansedda familjer.

I tre led hade nämligen släkten Wahls manlige medlemmar suttit såsom styresmän på rådhuset och Sigfrids mor var en kusin till sin make. För alla hans närmaste hade lilla X. varit en nog så betydelsefull värld — tänkte den unge mannen där han stod vid fönstret och blickade ut i nattens tystnad. De hade lefvat, verkat och dött i denna omgifning och här funnit lycka och tillfredställelse, då däremot den siste ättlingen med tungt hjärta vändt åter till hemorten från det rika lifvet vid vetenskapens centra i utlandet.

Engång hade ju också för honom sällheten vinkat inom denna trånga krets, men kärlekens blomma hade vissnat i sin vår och så blef hans ungdomsdröm blott en liten episod i romantikens ålder — sade han sig själf med ett litet leende, hvori dock kunnat skymtas ett stilla vemod.

Han hade icke såsom mången annan en hel mängd liknande hågkomster att glömma; tvärtom

hade han med sin slutna naturs hela styrka hängt sig fast vid detta enda minne och skrinlagt det såsom en helgedom på botten af sitt hjärta, och hällre än att se sina illusioner slocknade, se sitt kvinliga ideal neddraget till en hvardaglig företeelse, ville han lida kvalet af att finna sin gamle väns sällhet ostörd och sin ungdoms älskade vacker och ren på den piedestal där han engång ställt henne.

Hans blick gled långsamt gatan utför i det bleka månskenet; nästa tvärgata förlorade sig i dunklet, men där, straxt på andra sidan denna, låg rådman Linds gamla gråa hus med den förfallna trädgården nedåt stranden, trädtopparna skymtade ända hit öfver byggningstaket. Där bodde Osvald med sin hustru. Det var honom så underligt att tänka att i morgon återse deras välbekanta ansikten.

* * *

Gamle doktor Brandt var ett original sådant man i vår allt nivellerande tid sällan möter annat än möjligen i en liten småstad likt denna, där lifvet går sin enahanda gång utan att taga något intryck af dagsvindarna utifrån. Hvarenda gatpojke i X. kände på långt håll igen den lille gubben i sin tätt tillknäppta öfverrock, den runda hatten och käppen med guldknappen, som vanligen bars rätt utstående i de på ryggen knutna händerna och ej så litet vådlig för den som råkade gå efter honom. Det grå håret stod yfvigt fram under hattbrättena och dragen voro kantiga och grofva, men

innerst i de barska ögonen med de buskiga grå ögonbrynen, gömde doktor Brandt ett godt, stundom humoristiskt leende, som gjorde honom än mera älskad, än han var högaktad och fruktad.

Det fanns ingen fattig inom stadens hank och stör som han icke en eller annan gång skulle räckt en hjälpsam hand, och trots hans ordkarghet och sträfva yttre, fann den verkliga nöden alltid hos honom det varmaste deltagande och det kraftigaste bistånd. För Sigfrids mor var han sedan långa år en bepröfvad vän både i goda och onda dagar, och sedan hon blifvit sjuklig såg man doktors lilla runda gestalt dagligen med korta bestämda steg styra kurs mot den hvitmålade gården vid Storgatan. Där, vid modrens sjukbädd, fann honom äfven sonen i huset dagen efter sin hemkomst, lika tvär, lika förtroendeingifvande och pedantisk som någonsin förr. Han hälsade den nyssanlände med en liten glad blinkning på ena ögat — det som barnen kallade „farbror Brandts goda öga“ och en handtryckning så kraftig att det knakade i Sigfrids fingrar. Sedan återtog han samspråket med sin patient.

Det märktes nogsamt att den gamle eskulapen vant sig att här i det tysta sjukrummet afbörda sig dagens små nyheter, först och främst därför att han var en inbiten ungkarl och därhemma hade blott en knarrig hushållerska att ordvexla med, och för det andra, att han för borgmästarinnan hyste ett, i fråga om hela kvinnokönet enastående förtroende. I all sin stelhet var nämligen den goda doktor utomordentligt intresserad af hvad som gemen-

ligen benämnas „småstadsskvaller“ och hade därför äfven mera än någon annan reda på hvad som tilldrog sig på orten. Men denna sin kunskap missbrukade han aldrig sina medmänniskor till skada och endast fru Lisette Wahl fick någon lugn stund i största förtroende del af hvad han åter uppsnappat.

De brukade nog ibland „styra staten“ i fråga om stadens angelägenheter, och familjernas med — sade borgmästarinnan med sitt fina leende medan hon stilla lyssnade till doktors häftiga utbrott och tvärhuggna andraganden i den eller den inom det lilla samhället riksviktiga frågan för dagen. Aldrig fläckade dock elakt förtal eller lumpet småsinne den gamle läkarens läppar och blott altför krass egoism eller låg egennytta kom hans redliga hjärta att flamma upp på allvar.

Sigfrid satt och betraktade gubben medan han talade. Det var ett ovanligt intressant ansikte tyckte han. Hvertenda veck, hvar liten fåra ökade dess karakteristiska uttryck och ju mera han studerade sig in däri, ju mera kände han sig dragen till denne åldring, som efter en lång lefnads vexlande skiften likväl stod fast som klippan vid sin ungdoms ädla uppfattning om mannaheder och tro, oberörd af den modärna tidens alla vindkast. Ära och rikedom i världen hade han visserligen ej vunnit därpå, men ett lugnt samvete och en bevarad själfaktning till sin ålders höst, en yngre generation till värdigt föredöme.

Så långt hade den unge mannen hunnit i sina reflexioner, då doktorn reste sig för att gå.

— Förbättringen är ögonskenlig sedan i går — sade han vid afskedet; — några timmars oblandad glädje har verkat kraftigare än tre veckors mixturer. Hvilka klåpare vi dock i grunden äro gentemot naturens beundransvärda kvacksalfveri. — Han blinkade lustigt med det goda ögat åt borgmästarinnan och gick.

Sigfrid följde honom ut för att göra några ytterligare frågor om modrens sjukdom, och som patienten nu skulle taga sin förmiddagshvila, beslöt han att ledsaga husets gamla vän på hans dagsrond genom staden.

Af den gamle mottog han därunder små kortfattade notiser om alla sina gamla vänner och bekanta på orten och när de på återvägen gingo den lilla tvärgatan framåt, stannade doktorn vid det gamla grå huset. — Här står illa till — sade han tvärt. — Storms hustru är dålig; ja, jag fruktar döende. Har ingen berättat dig det? Nej, hvem skulle ha hunnit göra det och din mor har ej skrifvit på länge, alltsedan den infama reumatismen slog sig också i handen. Stackars Storm! det är synd om karlen, de voro så lyckliga trots fattigdom och små vilkor.

Sigfrids hjärta bultade, han kunde knappast få en fråga öfver läpparna.

— Nej, hon har inte varit länge sjuk, det är en lunginflammation, men klen och svag, klen och svag — det ligger i släkten på hennes sida — förklarade doktorn. — Naturligtvis har jag ingenting sagt åt din mor just nu, hon bör inte ligga och sörja, och det kan hon inte låta bli, det goda hjärtat.

— Ja, ja, — tillade gubben — här står också läkarekonsten hjälplös. Vår store öfverman döden, har ganska säkert redan tecknat sitt outplånliga märke på den unga hustruns panna. Försök att trösta mannen om du kan; ni voro ju fordom goda vänner och kamrater. Stackars Storm och dottern sen — doktorn vinkade med handen och försvann inom husets dörrar, medan Sigfrid, bedöfvad af det plötsliga slag han härmed mottagit, långsamt återvände hem.

Ack, ännu nyss hade han tänkt att allt här i det lilla X. ständigt gick sin regelbundna gång och nu hade han knappt satt foten därinom, förrän en dödssorg kom och förstörde lugnet. Blott med svårighet kunde han under dagens lopp dölja sin förstämmning för modren och då hon efter middagen inslumrade, drogs han oemotståndligt tillbaka till det grå huset med dödens skugga hvilande däröfver. Kanske skulle han få råka Osvald själf och för honom uttrycka sitt varma deltagande; i alla fall skulle han få veta något närmare om den stackars sjukas befinnande.

Då han kom fram dit, öppnades dörren af en tjänarinna med rödgråtna ögon.

— Kunde man få råka lektorn?

— Hon skulle höra åt, men trodde det knapt, ty frun var mycket dålig och doktorn hade nyss kommit för andra gången.

Wahl stod stilla i den skumma förstugan och vågade knappast andas af fruktan att bryta den tystnad som härskade i hela huset. Kanske hade dödskampen därinne bakom sjukrummets stängda dörrar redan börjat! Nästa ögonblick smög en liten

mörkhårig flicka med lätta steg öfver golfvet fram mot honom. Sigfrid mindes nu att doktorn också nämnt någonting om Storms dotter; det fanns således här ett barn som kanske snart skulle blifva moderlöst. Han räckte sin hand mot den lilla och frågade sakta hviskande: — Tror du, min lilla vän, att jag kunde få träffa din pappa?

Flickan skakade på hufvudet. — Nej, han sitter inne hos stackars mamma och hör inte alls då jag talar med honom — svarade hon i samma låga ton. Sigfrid granskade noga det lilla mot honom höjda ansiktet, där fanns icke ett drag som minde om modren; barnet hade sitt eget utseende, afgjorde han medan han forfarande höll hennes lilla varma hand i sin.

— Mamma sofver så godt — sade hon — och farbror Brandt säger, att från den sömnen vaknar hon aldrig mer.

Wahl stirrade in i de klara mörka ögonen där stora tårar långsamt samlade sig och sjönk sedan med en illa kväfd snyftning ned på stolen vid dörren. Således hade hans aning varit sann, döden hade hunnit hit före honom. Den lilla flickan som såg hans bestörtning smög sig närmare och lade sin andra hand på hans knä. — Höll du henne mycket kär? — frågade hon enkelt.

Frågan gjord af dessa oskyldiga barnaläppar grep honom djupt och i det han ömt slöt barnet intill sig, hviskade han sakta: — Ja, liten, det gjorde jag; men du vet ju inte ens hvem jag är?

Flickan log ett smått öfverlägset leende. — Åh, du är onkel Sigfrid, det visste jag genast då jag

såg dig. Pappa har ju ditt porträtt och han har ofta berättat att du snart skulle komma hem.

— Godt och väl — Wahl blef varm om hjärtat öfver sin gamle väns trofasta minne. — Nu skall jag gå — sade han därpå — men senare på kvällen kommer jag igen för att försöka få se din pappa. Farväl nu, liten; — hvad heter du för något?

— Elisabeth!

— Farväl då lilla Elisabeth, vi träffas snart åter. — Han tryckte flickans hand och lämnade tyst huset. Hvert han därefter styrde kosan visste han ej, blott att han måste låta vinden svalka sin heta panna. Han undvek de större gatorna och vek in i en liten gränd därifrån man närmast kom ut på fältet bortom staden. Det som drabbat honom var ännu alltför nytt och öfvervældigande för att han skulle vågat tänka därpå. Påverkad af omgifningen återkom han till gamla minnen från pojkåren. Här på rådman Svartbergs åker hade ju skolbarnen i forna dagar kastat slunga och låtit sina drakar flyga. Däruppe i tallbacken åkte de kälke och borta vid den gamla rödmålade ladan hade Osvald Storm och han skjutit till måls med borgmästarns fina salongsgevär. Där fanns ej en fläck vid hvilken icke något minne var fästadt och medan han planlöst ströfvade omkring, dök den ena friska bilden upp efter den andra och lade genom sin sorglösa glädthet någonting mildt och försonande öfver det närvarandes dysterhet. Först då solen gick ned vände han tillbaka mot staden och det grå huset. Där täcktes redan fönstret mot vester

enligt uråldrig sed af ett hvitt lakan till tecken att en sjuk kämpat ut, allt var således slut därinne.

Då han kom fram till Storms bostad sprang en liten flickgestalt ljudlöst honom till möte: — Jag har väntat på dig hela tiden, onkel Sigfrid — hviskade Elisabeth — och jag såg när du kom vid hörnet. Det är så tyst i hela huset. Ingen hinner tala med mig och jag har så ledsamt, så ledsamt.

— Stackars barn! — Sigfrid såg in i det lilla bleka tårdränkta ansiktet. Han tyckte att hon var som en liten öfvergifven fågelunge och så tog han hennes hand i sin och frågade om hon hade lust att komma en stund ut med honom i den gamla trädgården för att få en smula frisk luft. Elisabeth strålade upp och följde honom utan tvekan. Vid himlaranden dröjde ännu ett gyllene skimmer efter solnedgången och i dess milda ljus gingo mannen och barnet länge fram och åter på de igen-vuxna gångarna, medan Sigfrid berättade huru Elisabeths far och han i forna tider brukade skaka ned äpplen från det krokiga trädet i hörnet där borta, hvars kvistar hängde långt ut öfver planket, och huru de gungat hennes mor i den grönmålade gungan, som ännu stod kvar, gammal och för-fallen, under den lummiga lönnen. Det låg såsom en hemlig makt i det lilla sorgsna anletet vid hans sida som dref honom att uppbjuda all sin oöfvade förmåga för att få det att ljusna och locka fram ett leende på den allvarliga munnen. Elisabeth å sin sida anförtrodde honom i låga hviskningar hela sitt åttaåriga lifs korta historia, huru hon alltid varit allena med pappa och mamma såsom sina enda lek-

kamrater, huru mamma nu länge varit så klen och svag att man knapt fått tala högt inne hos henne och huru tyst och sorgsen pappa såg ut. Hon visste redan att lifvet ej var endast fröjd i rosenrödt och medan hon talade, smög sig Elisabeth allt närmare sin nya vän hvars hand hon allt fastare tryckte med sina små bruna fingrar.

Wahl hade aldrig haft tillfälle att umgås med barn, men redan från första stund var det som skulle ett band af sympati förenat honom med denna lilla ensamma varelse, som tycktes vara så i behof af tröst och som så förtroendefullt slöt sig till honom. Då han omsider förde henne in igen, utan att ens nu få återse hennes far, hade den första sorgen redan mildrats i barnasinnets och Elisabeths klara ögon strålade åter, ett förebud till kommande solsken. I sin ifver att trösta det moderlösa barnet hade han äfven själf återvunnit frid och jämnvikt i sitt sinne.

* * *

Då Wahl följande dag ånyo besökte sorgehuset möttes han af den sörjande maken med öppen famn.

— Åh Sigfrid, gamle vän, Gud ske lof att jag har dig vid min sida denna förfärliga tid — utbrast Storm med skälfvande läppar; -- nu har mitt lifs sol gått ned.

Sigfrid besvarade hans klagan med några varma ord och sedan kom lilla Elisabeth och stack sin hand i hans, som tecken till vänskap och trofast förbund.

Några ögonblick senare stod han inne i det tysta dödsrummet och återsåg i den matta dagern från de förtäckta fönstren ännu en gång sin ungdoms drömda brud. Blek och med ett stilla leende på den slutna munnen sof Elisabeths moder sin sista sömn och dödens majestätiska värdighet förlänade en förklaringens hälgd åt de bleka rena dragen. Sigfrid Wahl hade icke blifvit besviken, han fick behålla minnet af sitt ungdoms ideal ljuft och ogrumladt.

När han återkom hem hade doktor Brandt just gått och borgmästarinnan hälsade honom med tårfyllda ögon. — Min gamle vän har berättat mig hvad som händt — sade hon. — Han anser mig nu vida starkare och jag försäkrade honom, att jag snart nog skulle af edra bedröfvade ansikten förstått det i alla fall. Stackars Osvald och hans lilla moderlösa flicka. Anna var ju deras allt i alla, men jag har länge fruktat detta, ty hon såg så klen ut de sista åren och hennes far dog af lungsot. Nu gäller det att taga väl vård om barnet.

Sigfrid tryckte hennes hand: — Kära mamma, jag hoppas att du vill gifva goda råd i det afseendet, ty jag vet ej om Storm är synnerligen praktisk och nu är han dessutom alldeles förkrossad af sin sorg.

— Vi skola se till hvad som bör göras och hålla ögat på den lilla — svarade borgmästarinnan, och hennes son gjorde inom sig samma löfte.

På begravningsdagen stod han stödjande vid sin sörjande väns sida med Elisabeths hand sluten i sin och kände att han i mer än ett afseende kommit hem i rätta stunden. Hvarje ledig timme under

den kommande hösten delade han också troget mellan modren, hvars hälsa märkbart förbättrats, ehuru hon fortfarande var bunden vid soffan — och Storm i hans ödelagda hem. Där var Elisabeth den enda solstråle som upplyste sorgens mörker för hennes stackars far, men närmare än till honom slöt sig barnet till onkel Sigfrid. Storm hade alltid varit af ett allvarligt skaplynne, som nu dessutom ytterligare fördystrats genom hustruns bortgång, och denna melankoli kastade sin kylande skugga öfver hans lilla dotters barndomsdag. Ej underligt då, att hon gärna flydde öfver till borgmästarinnans ljusa vänliga hem, där hon alltid blef så varmt mottagen och omhuldad af alla i huset och att hon med barnslig hängifvenhet omfattade vännen som aldrig tröttnade i sina bemödanden att fylla barnahjärtats kraf på lycka. Ofta när Storm klagade sin sorg för Sigfrid, smög den lilla flickan till sin käre onkels sida och log af förnöjelse då hans starka arm omslöt henne.

Instinktmässigt lärde också Wahl, ledd af sin känsla, att rätt behandla denna lilla människoplanta som plötsligt lämnats nästan utan ans och vård, och utan att uppgöra några planer, tog han det som en honom tillkommande uppgift, att vårda sig om sin gamle kamrats dotter.

Hvarenda dag, sommar eller vinter, förde han henne med sig på långa ströftåg i skog och mark, utan fruktan att göra henne „pojkkaktig“ som hans mor skämtsamt förebrädde honom. Det var han som lärde henne att gifva akt på naturen, från blomkalkens undervärld och fjärilns skimrande färg-

prakt till minsta gräs och insekt. Då våren löste böljornas tvång tog han henne ut på sjön och lärde henne att sköta årorna, och om vintern spände han stålsko på den lilla foten, eller väckte henne i arla morgonstund till en munter skidturl på den hvita drifvan. Han hade engång själf varit mästare i all denna idrott och återupplifvade den nu för att blifva Elisabeth en god kamrat. Och han lärde sig den stora hemligheten att vara barn för att rätt kunna förstå ett barns känslor, fröjder och intressen.

— Äfven om jag varit lycklig som förr, skulle jag icke förmått göra tiondedelen af allt det du gör för min stackars flickas bästa — sade Storm ofta, då de efter någon uppfriskande utflykt återvände hem och han såg Elisabeths kinder glöda af hälsans rosor. — Du har förvandlat min drifhusblomma till en frisk vildros och det är den största lycka för henne, ty hennes mor var ju så klen.

Han tryckte Wahls hand och flickan såg det med tindrande blickar. — Stackars, stackars pappa, som aldrig kunde roa sig med dem, det var så synd om honom — tyckte hon.

Men onkel Sigfrid granskade med uppmärksam blick hvarje skiftning i sin skyddslings drag, och i förening med doktor Brandt drog han försorg om att i allting stärka och utveckla hennes kropp, för att förebygga hvarje sjukdomsfrö hon möjligen kunnat som arf emottaga. Och då han såg huru hon växte och blomstrade under detta vaksamma hägn, kände han en ny och ljuflycka fylla sitt hjärta.

Denna tid begynte Elisabeth äfven sin något försenade skolgång, men den lilla till förståndet i

viss grad brådmogna flickan, fann sig till en början skygg och främmande i kamraternas krets. Hon hade verkligen aldrig haft några lekkamrater och därhemma var hon ju äfven numera mest allena, utom då onkel Sigfrid höll henne sällskap. Också sände grannar och vänner mången deltagande blick upp till fönstret där det mörka flickhufvudet så flitigt böjdes öfver böckernas blad. Hon var ju som en instängd solstråle i detta dystra hus, men att leka och skratta därinne, eller ens i den gamla igenvuxna trädgården, det skulle aldrig fallit Elisabeth in, då hennes far ständigt var så sorgsen. Därför hördes heller aldrig något muntert barnaprat i Storms närhet. Ett underligt barn var hon äfven med sitt småförståndiga sinne och sina lillgamla reflexioner, som bevisade att hon tillbragt sitt korta lif uteslutande bland äldre och allvarsamma personer. Det tycktes så främmande att från dessa späda läppar höra en vuxens talesätt, men när hon var ensam med onkel Sigfrid frambröt den naturliga liflighet som låg på botten af flickans lynne och hon blef skälmskt uppsluppen, full af glada upptåg och påhitt. De kunde snöbollas som två jämgoda kamrater, eller arrangerade Elisabeth en kapplöpning eller bollkasttäffing, viss om att alltid finna medhåll hos sin outröttlige följeslagare.

Men så munter hon än var under deras ensliga ströftåg i skog och mark, förvandlades hon ögonblickligen så snart de fingo stadens första hus i sikte, och då Wahl aflämnade henne vid hemmets dörr, fanns där icke kvar en skymt af den lilla yrhättan för en stund sedan. Samma allvar bibe-

höll hon äfven i skolan och vann därigenom hvar-
ken vänner eller särskild uppmärksamhet hos lärare-
personalen. Hon försäkrade äfven ständigt att
ingen kunde lära så bra som onkel Sigfrid och att
när han färlklarade ett svårt ställe i läxan, förstod
hon det inom ett ögonblick.

Wahl smålog åt hennes omdöme öfver hans
pedagogiska skicklighet, — men barnets domslut
bar sanningens prägel. Den nye rektorn var värk-
ligen utomordentligt omtyckt af sina elever. Hans
företrädare i katedern hade varit en skolman af
gamla stammen, strängt pedantisk och betydligt
ensidig, ehuru beläst och mycket hemma i klassikerna,
som utgjorde hans älsklingsstudium. Det behöfdes
en frisk lärdomsvind för att ränsa skolans tunga
luft och den hämtade den nye förmannen med sig.
Gossarne, i regeln ett svårt tillfredstäldt släkte,
anslogos af den ungdomlige rektorns lugna, man-
liga uppträdande och kände instinktmässigt, att
under hans stillsamma väsen bodde en fasthet som
icke skulle svikta då den togs i anspråk. Hans
gedigna kunskaper trädde också snart och utan
prål i dagen och man förstod, att om han ställde
stora fordringar på sina lärjungar, fordrade han
dock det högsta af sig själf.

Wahl hade således allt skäl att vara nöjd med
sin plats och sitt arbete, hvilket också dag för dag
blef honom kärare. Men medan lifvet sålunda blef
för honom fullare och rikare, tycktes det för Osvald
Storm, hans ungdomsvän och nuvarande embetsbro-
der likasom krympa ihop. Han förmådde ej åter-
hämta sig från det slag som drabbat honom genom

hustruns död och blef för hvarje år som gick, mera tillbakadragen och folkskygg. Till en början skötte han likväl sina timmar i skolan, men småningom försämrades äfven hans hälsa, han magrade, saknade sömn och matlust och kunde snart ej uthärda den allra minsta ansträngning. Det gamla grå huset blef härigenom än dystrare och Wahl var den ende som med glädje hälsades därinne.

Så förgingo fyra år. Den nye rektorn hade nu fått fast fot i sin födelsebygd och var redan varmt införlifvad med sitt läroverks alla förhållanden. Och likasom där, hade han på sitt stilla sätt äfven inom lärarekollegiet utöfvat ett betydande och i många fall välgörande inflytande. Wahlska namnet hade alltid haft en god klang i X. och när det nu återigen fått en manlig representant på orten, ville man bevisa det häfdvunnen aktning genom att på honom hopa en massa förtroendeuppdrag, ordförandeskap i diverse olika föreningar och hedersplatsen vid representativa tillfällen.

Allt detta tog både tid och krafter i anspråk, men borgmästarinnan knotade aldrig då hon för den skull nödgades sitta allena; tvärtom var den goda gumman i sitt sinne stolt öfver att staden behöfde hennes son, att han tycktes vara så oumbärlig och anlita på alla håll. Det anförtrodde hon äfven doktor Brandt, som småslugt blinkade med ögonen till tecken på att han höll med staden i fråga om Sigfrids förtjänster.

Det oaktadt hade Wahl alltid någon ledig stund öfrig för lilla Elisabeth och hennes svärmordige far, som han med trofast vänskap och upp-

muntrande ord sökte trösta. En dag då han åter besökte kamraten, var Storm mer än vanligt nedtryckt. Han hade just mottagit budskapet om att en borgesförbindelse som har ingått för en medelös anförvandt, helt oväntadt måste inlösas, och nästan förtviflad anförtrorde han vännen, att om han nu fölle undan, skulle Elisabeth stå där så godt som utblottad för framtiden.

Den stackars af sorg och sjuklighet plågade mannen var så öfverväldigad af detta bekymmer att Sigfrid fick uppbjuda all sin förmåga för att lugna honom. — Du är ju ännu icke så gammal, käre vän, du kan ju återfå hälsa och krafter, man skall ej sörja i förtid — uppmuntrade han, men allt förgäfvdes. Då lade han sin hand fast på Storms axel, såg honom i ögat och sade hjärtligt: — Var icke orolig för Elisabeth, jag lofvar dig, att huru det än blir, uppbjuda all min kraft för att göra hennes lif så lyckligt som möjligt.

En glädjeblixt upplyste den sjukes vemodige drag och han tryckte hårdt vännens hand, tala förmådde han ej.

Följande morgon låg Elisabeths far kall och stel i sin bädd, döden hade kommit under natten och enligt doktors uppgift genom ett hjärtslag ögonblickligt ändat hans lif. Stum stod Wahl vid hans kallnade stoft. — Godt att den kämpande anden funnit ro — tänkte han, och inom sig upprepade han tyst det löfte han den föregående dagen gifvit honom som nu låg där med dödens frid bredd öfver de bleknade dragen. Sedan vände han sig till Elisabeth som smugit in efter honom i döds-

rummet: — Från denna dag är du min egen lilla flicka — hviskade han — jag har lofvat din far att taga vård om dig och du vill ju det äfven?

— O ja, o ja, onkel Sigfrid, af hela mitt hjärta — svarade hon med tårskymda ögon.

* * *

Vårsolen sken in på borgmästarinnans välvårdade krukväxter i den stora ljusa salongen där Elisabeth gick omkring med sin vattenkanna och plockade bort hvarje visnadt blad, medan hon gnolade och sjöng så mjukt och klart som en flöjt. Gamla frun därinne i sin rullstol satt ofta och undrade öfver den rösten, hon hade aldrig hört någonting liknande.

Nu hade flickan slutat sitt värf och kom och satte sig på en pall vid den gamlas fötter.

— Vet du af att du alltid sjunger under arbetet — frågade denna och strök vänligt öfver det mörka hufvudet.

— Nej tant, det går alldeles omedvetet, tonerna trilla och trilla öfver läpparna, jag kan inte stänga in dem.

— Det har väl ingen heller bedt dig om, lilla lärka — log gumman på sitt blida sätt. — Tvärtom är det onkel Sigfrids glädje att höra dig sjunga och om kvittret skulle tystna trodde han bestämt att det händt hans lilla sångfågel någonting ledsamt.

Flickans ögon lyste: — Jag sjunger också hälst för honom. Det är likasom om det finnes ett

musikaliskt samband oss emellan fastän onkel inte kommer ut med en enda ton. Men det beror nog inte bara på rösten, utan på känslan och uppfattningen, tror jag; och om hela världen motsäger mig däri, håller jag ändå på att onkel Sigfrid är musikaliskt anlagd.

Borgmästarinnan log åt hennes ifver. — Du skulle då vara den första som påstod att någon i Wahlska släkten utmärkt sig i det hänseendet. Men i någon mån har du likväl rätt. Ty först och främst har din onkel i utlandet hört mycket och god musik, sedan vet du ju att alla konstnärer som passera orten alltid taga in hos oss och dessutom håller han af sin lilla flicka och lefver med i hennes intressen och sysselsättningar. Icke sannt, barn?

— O ja, ja, tant! han är så god, så god! — och Elisabeths klara blick skymdes af en lätt tåreslöja, medan hon liksom för att dölja sin känslighet kastade sin tunga mörka fläta öfver axeln. Nästa minut hade hon hört rektorns steg i tamburen och borta var hon, medan den gamla frun leende blickade efter henne. Hon visste ju att ingenting i världen kunde afhålla Elisabeth från att hälsa sin käre onkel välkommen, då han återvände från skolan.

Flickan var nu vid fyllda femton år i „puppåldern“, en smärt gänglig gestalt utan hållning och med karaktäristiska, men något kantiga drag. Straxt efter fadrens död hade hon flyttat öfver till borgmästarinnans hus och här fann hon hvad hon de senaste åren saknat, ett godt lyckligt hem, i detta ords bästa bemärkelse. Den gamla värdinnan själf var godheten personifierad, och den långvariga sjuk-

ligheten som nu för alltid tycktes binda hennes förlamade fötter vid rullstolen, hade åt hennes moderliga väsen förlänat någonting än vekare och mildare än förr. Det blef för enhvar i hennes omgifning icke ett tvång, utan en glädje att få betjäna henne och i detta ömma hägn, under detta hjärtevinlande inflytande slogo alla barnahjärtats bästa känslor ut i full blom. Därtill kom lyckan af att alltid få vara nära den dyrkade onkel Sigfrid, hennes hjälte och barnsliga ideal, som kunde allting och förstod allting. Sedan hon hos dessa goda vänner gråtit ut sin sorg öfver fadrens död, blef Elisabeth snart det nya hemmets solsken, dess af alla bortskämda älskling. Till och med gamla Bedas is smälte för flickans glada lynne och de två slöto ett vänskapsförbund så starkt, att Elisabeth utan motsägelse blef härskarinna både i kök och skafferi och öfver alla den sirliga gamla hushållerskans dyrbaraste skatter bland burkar och krukor. Hon fick sitt eget lilla vackra rum bredvid fru Wahls, med allt som kunde förnöja hennes öga och sinne. Onkel Sigfrid var riktigt uppfinningsrik i det afseendet. Han tycktes nästan ana hennes önsknin-
gar förrän de ännu blifvit klädda i ord.

Under dessa år fullföljde Elisabeth äfven sin skolgång, utan att visa något särskildt intresse för läxorna, hvilka alltid förblefvo henne en prøfvosten, ända tills rektorn hittade på att låta henne läsa dem inne i hans skrifrum. Då blef hon plötsligt vaken och ifrig och terminsbetygen utvisade hennes allvarliga bemödanden i nästan hvarje ämne. Men det som framför allt intresserade barnet, var musiken.

Aldrig förr hade man hört en ton från hennes läppar — det var som om hon känt att sångens jubel icke stämde öfverens med fadrens sorg och hemmets dysterhet. Först sedan hon flyttat till Wahls lät hon märka denna sin favoritbøjelse genom att sjunga och drilla dagen lång och försöka leta rätt på melodierna i den gamla taffelns något spröda toner.

Rektorns första omsorg blef därför att skaffa henne den skickligaste pianolärarinna som stod att få i staden, och på Elisabeths femtonde födelsedag kom där på beställning från utlandet, en präktig flygel i det gamla instrumentets ställe. Då det gällde hans skyddsling tänkte onkel Sigfrid aldrig på att spara, så litet han än slösade på sig själf. För musiktimmarna brann äfven flickans intresse ohejdadt och hon skulle gärna spelat hela dagen, om icke rektorn satt sitt lugna veto däremot. „En sund själ i en frisk kropp“ var det måtto han främst uppsatt för Elisabeths uppfostran, han ville framförallt göra henne till en stark, sann och harmoniskt utvecklad människa, utan att förtaga hennes väsen den barnslighet som var så behaglig, eller störa den tillit med hvilken hon slöt sig till honom och som gjorde honom så lycklig.

Ofta då han skyndade hemåt log han för sig själf vid tanken på huru Elisabeth skulle störta emot honom redan i dörren för att taga hans hatt och käpp, och när de sedan hand i hand gingo in till borgmästarinnan, strålade bådass ansigten af belåtenhet. Vid middagsbordet hade flickan alltid sin plats vid husherrns högra sida och full rättighet att prata fritt om allt hvad hon upplefvat under

förmiddagens lopp. Sedan de ätit, satte hon sig att spela medan fru Wahl tog sin middagshvila och rektorn ögnade genom dagens tidningar. Därpå följde läxläsningen vid Elisabeths eget lilla bord som var draget tätt intill onkelns och där han själf genomgick de digra blå böckerna och aldrig tröttnade huru ofta han än af frågor och inkast afbröts i sitt arbete. — Onkel, huru uttalar man detta ord? Onkel, huru skall man förstå denna obegripliga mening? Onkel, hvilken af de grekiska hjältarna tycker du mest om? — och så i oändlighet. Men det var icke brist på uppfattning som framkallade frågorna, det var snarare längtan efter ett litet extra samspråk också midt under arbetet, och det var märkvärdigt huru många bizarra idéer och himmelsstormande planer den lilla flickhjärnan kunde inrymma.

— Sakta, sakta yrhätta — brukade rektorn ibland varna och skämtsamt höja pek fingret. — Stanna i flykten eljes fastnar du bland molnen och det duger icke för oss jordbundna varelser.

— Ack, onkel Sigfrid — flickan satt med pannan i luften och hufvudet stödt mot sin runda knytnäfve; — jag tycker visst att jorden är mycket härlig och skön, men om jag icke stundom kunde drömma mig högt öfver den, skulle den förefalla mig tämmeligen fattig — hon såg tankfullt ut genom fönstret och lät blicken följa molnens gång.

— Ja, arm är den som icke svärmat i lifvets vår — sade rektorn allvarligt. — Jag vill blott att du skall lägga din lifsgrund fast och säker och sedan bygga därpå med godt material. — Våra drömmar,

barn, de äro blott byggverkens lätta ornament. Hvart ilar tanken nu, Lise?

— Jag tänkte på Jenny Lind som du läste om i går i den där musiktidningen; på hennes sång, och hvad det vore härligt om jag en dag kunde lära mig sjunga som hon och vinna en hel värld genom mina toners makt. Det vore som att flyga högt, högt upp!

En lätt skugga drog öfver rektorns breda panna. Hvart skulle väl sådana framtidsdrömmar bära hans lilla flicka!

— Först arbeta träget, barn — sade han lugnt, — sedan må man planera. — Han lade sin hand på hennes hufvud: — Du tror ju, liten, att jag vill göra dig lycklig?

Hon log som om frågan burit svaret i sig själf, sedan böjde hon sig ned och kysste hastigt hans hand. Det låg så mycken tillit, tacksamhet och vördnad i denna smekning, att han måste vända sig bort, medan en mäktig våg af rörelse häfde hans manliga bröst. Att på sätt och vis vara en jordisk försyn, om också blott för en enda varelse i världen, innebär på engång någonting outsägligt dyrbart och oändligt ansvarsfullt. Han kände det djupt i denna stund. Och ännu länge efter det den unga flickan vid hans sida återtagit sitt arbete, fortfor han att helt mekaniskt genombläddra sina häften.

Då läxorna voro inlärdade manade rektorn till uppbrott och Elisabeth skyndade att lägga undan böcker och papper samt göra sig i ordning, ty nu kom belöningen efter dagens mödor, en lång uppfriskande promenad, som aldrig inhiberades äfven

om regnet slog på fönstren eller snöstormen hven kring husknutarna. Hvad brydde sig väl Elisabeth om väder och vind, hon hade ju sin mössa och regnrock likaväl som onkel Sigfrid, och ofta voro just deras ovädersvandringar de roligaste och mest uppfriskande. Så mycket treffigare syntes efter kylan och ruskvädret därute den sprakande brasan i borgmästarinnans hemvarma förmak, och vid aftonlampans sken läste vanligen rektorn högt för dem, medan fru Wahl inveg flickans litet motsträfviga fingrar i handarbetets mysterier. Hon var nog ej road därpå, men allting blef nöjsamt accompagneradt af onkelns stämma och med en så tålmodig lärarinna.

När han blickade omkring sig i det så hemtreffliga rummet och på de två varelser som stodo hans hjärta närmast i världen, tycktes det Wahl ofta, såsom skulle han velat stanna tiden i dess flykt. Hvarför längta mot ett okänt „framåt“, då „nuet“ var så fullt af lugn sällhet! Hvad som än mötte honom utom hemmets väggar där han lik hvarje annan bar sin andel af tillvarons börda, dess törnen och taggar, fanns alltid här i denna lilla trånga värld en hamn i hvars sköte hjärtat kunde hvila ut och mottaga nya krafter, en hamn där aftonsolen från modrens sjunkande dag lyste frid öfver det närvarandes oro och morgongryningen i Elisabeths vårliga blick bådade hopp och ljus för det kommande.

Elisabeth var sjutton år och hade konfirmerats föregående vår, men allt ännu bibehöll hon samma barnsligt utvecklade gestalt och den långa, bruna flätan hängde som förr ned längs ryggen. Men likväl var det någonting förändradt hos henne; det hade småningom kommit öfver henne någonting tillbakadraget, nästan skyggt, som trotsade alla onkel Sigfrids mest diplomatiska försök att utgrunda och fördrifva. Borgmästarinnan menade att hon var klen för att hon vuxit för häftigt och under vårterminen läst mer än vanligt flitigt för att kunna göra sina vänner glädje och gå ut ur skolan med ett godt betyg. Men Sigfrid kände att orsaken icke låg ensamt i detta, att det egentliga skälet måste sökas djupare och att hans lilla fågel icke längre var glad som förr, ty hon sjöng aldrig mer och spelade blott för att uppfylla sin plikt i fråga om musiklektionerna. Detta gaf honom något att grubla på både dagar och nätter. Huru skulle han lyckas att återvinna det förtroende han nu utan minsta tillgörande förlorat, huru finna nyckeln till denna gåta? Under deras på tumanhand samtal, kunde han ibland nästan obarmhärtigt drifva henne ur de förskansningar hon upptornat omkring sig, men allt förgäfves. Och för första gången erfor han nu, att ett litet flickhjärta kan vara lika ogenomträngligt som den fastaste mur.

Han måste till sist besluta sig för att tåligt se tiden an och hoppas på någon lycklig slump; och en sådan kom honom verkligen till hjälp förän han det kunnat ana. En dag på höstsommaren gaf en framstående tysk violonist på genomresa en

koncert i stadens lilla välhållna festlokal och enligt gammal tradition åtnjöt han under sin korta vistelse på orten, känd gästfrihet i det Wahlska huset. Han lönade välviljan med att spela sina vackraste koncertnumror för den lama värdinnan och intressera sig för Elisabeths musikaliska anlag. Darrande af blyghet måste hon uppträda inför den främmande maestron, som endast log åt hennes rädsla hvilken han fann högst naiv, men då borgmästarinnan äfven uppmuntrade henne att sjunga, vägrade hon det med tårade ögon.

Konstnären lät sig emellertid icke afskräckas, utan vidhöll så energiskt att hon skulle fullgöra tantens önskan, att Elisabeth i afskedsstunden slutligen nödgades gifva vika. Blek och med sänkt hufvud gick hon fram till flygeln, men knapt hade den första tonen af en enkel finsk folkvisa glidit öfver de lätt skälfvande läpparna förrän hon, gripes af sångens egen makt, glömde sin fruktan och sjöng såsom hon aldrig sjungit förr. Alla voro gripna, borgmästarinnan hade knäpt ihop sina händer och rektorn grep ett fast tag om närmaste stol-karm liksom för att koncentrera sin viljekraft, men den liflige sydlänningen, maestron med det varma lätt hänförda hjärtat, ilade fram och tryckte stormande Elisabeths händer.

— Detta skall blifva mitt skönaste minne från de tusen sjöars land häruppe i nordn — utropade han. — Denna sång skall jag en dag öfverflytta till violinens tungomål för att tjusa söderns älskvärda tärnor med, tills den här unga näktergalen själf gör dess toner kända i den stora, vida världen.

— Ja, min vän — tillade han vänd mot rektorn; — ni får inte hålla er älskliga sångfågel i bur, det är er plikt att sörja för en så rik begåfnings lämpliga utbildning, hon skall en dag göra lycka därute, det kan ni lita på.

Rektorn svarade ej. I Elisabeths sång hade han funnit svaret på den gåta han så länge sökt lösa, hennes längtan att få blifva sångerska, men som hon anade stå i strid med hans önsknings för hennes framtid. Huru bedjande, huru hjärtgripande återljödo ej hennes toner ännu för hans inre öra. Låg det verkligen en sanning i mästarrens spådom? Han såg på Elisabeth, hon var som förvandlad, kinderna brunno och ögonen strålade, nu fanns icke rädsla och skygghet mer till för henne, sådan hade han aldrig förr sett henne. Han drog en djup suck men hann ej längre i sina reflexioner innan gästen bjöd farväl.

— Glöm inte hvad jag sagt — voro konstnärrens sista ord; — det vore ett brott att förneka världen en så slösaktigt skänkt naturgåfva som denna underbara stämmas makt.

Hela dagen klingade dessa ord åter och åter i rektorns hågkomst med en vemodig, smärtfylld klang, men Elisabeth såg han icke till, hon hade gått ut i skogen, ensam, och det icke för första gången under senare tider.

Följande natt sof han föga, han hade fått så mycket att grubla på. — Du tror ju att jag vill göra dig lycklig? — så hade han engång frågat Elisabeth; nu vände han frågan till sig själf. Hade han i allt sökt hennes bästa, i allt blott tänkt på

henne? Han trodde sig våga bejaka detta. Men om hon nu verkligen ägde rika anlag och om han motsatte sig hennes önskan att utbilda dem, låg det icke i denna vägran ett stort mått af egoism? Han bäfvade tillbaka för skilsmessans slitande kval.

Nej, nej, det var dock icke blott egoism. Han hade ju som man sett världen på nära håll. Lifvet därute med alla dess strider och faror och hvad en konstnärinna får pröfva af svikna förhoppningar, afundsjuka stämplingar, förtal och intriger. Huru skulle, huru kunde han väl då tillåta sin stackars lilla flicka att genomkämpa allt detta? Han ryste vid tanken därpå. Hvad skulle väl hennes blyga oskuldsfulla moder tänkt därom, och hennes far med sin tunga syn på lifvet, och för dem båda skulle han dock engång ansvara för hvad han tillåtit deras oerfarna dotter.

Så kämpade han med bultande pulsar timme efter timme, men violonistens ord och Elisabeths bönfällande vädjan kunde han ej förjaga. Och då morgonen kom, beslöt han att denna dag öppet tala med henne om hvad hon ville och önskade.

Straxt efter frukosten, då han märkte att den unga flickan åter ämnade taga till flykten, lade han mildt, men fast, sin hand på hennes arm.

— Jag måste tala med dig, Lise, kom in i mitt skrifrum på några ögonblick. — Det föreföll nästan som om hon velat glida undan hans grepp, men nästa minut satt hon dock med nedslagna ögon på sin gamla plats vid hans sida.

Han såg på henne och blicken blef fuktig.

Åh, lilla Lise, barnet, hans egen lilla flicka! — sedan tog han sakta hennes hand i sin.

— Och du vill således blifva en ny Jenny Lind? — sade han gladt.

Hon såg smått häpen ut och rodnade ända upp till tinningarna.

— Hur kunde väl onkel Sigfrid veta det?

Han smålog mot henne: — Jag har länge anat att min lilla fågel burit på några outtalade önskingar, någon hemlig längtan och att det var därför hon slutat sjunga. Men hvad saken gällde det visste jag ej förrän i går, när jag hörde din sång inför maestron. Sedan gäfvö hans ord angående din framtid mig mycket att grubla på, må du tro. Förstår du, barn, huru det skall kännas för mig vid tanken att engång, kanske snart, skicka dig långt ifrån mig i främmande land och hvilket ansvar jag bär, icke blott såsom din laglige förmyndare, utan också som målsman inför dina döda föräldrar.

Elisabeth hade rest sig och räckte honom båda sina händer. — Gör som du vill, onkel Sigfrid, jag vet att du ständigt tänker på mitt bästa — sade hon och brast i tårar.

Gud ske lof, nu var bandet löst, nu kunde hon tala fritt och förtroendefullt som förr om alla sina vackra drömmar, sina högt flygande planer och ljusa förhoppningar, och han lät henne tala, utan att en enda gång stäcka deras flykt, eller släcka glöden med logikens kylande vatten. Han var så lycklig att hafva återvunnit hennes tillit, så nöjd att hon kom till honom med allt detta som rörde sig i hennes själ och fick dess innersta strängar att vi-

brera. Och efter detta samtal visste Wahl äfven huru han skulle handla.

Utan att förlora tiden begaf han sig till hufvudstaden, hörde sig för hos kompetenta personer, mottog råd och goda anvisningar och hade till höstterminens ingång skaffat Elisabeth både skickliga lärare och ett godt hem. Om hon ville flyga, icke skulle han klippa vingarna på den jublande lärkan, och han hoppades blott att den grund han så träget sökt lägga, sten efter sten, skulle bestå därute i lifvets stormar. Han hade ju försökt bereda henne för dem så godt han kunde. Och Elisabeth tackade honom så innerligt, så varmt som blott hon det kunde, tyckte han, men hvad den oerfarna, opraktiska flickan aldrig tänkte på, det var att onkel Sigfrid utan att blinka tog ett djupt grepp i sin plånbok för att göra den blifvande unga sångerskans nya tillvaro så angenäm och fruktbringande som det var möjligt genom oinskränkt frikostighet i fråga om penningar.

* * *

Marssolen hade varmt drifvornas frost, April kom med ymniga regnskurar och Maj med sin värme på gråbruna marker, och så begynte det spira och knoppas och våren höll sitt intåg i norden. Det hade varit en lång, en mycket lång vinter, tyckte Wahl, och han hade arbetat såsom aldrig förr, för att fylla den tomhet Elisabeths frånvaro orsakat i hemmet. Nu skulle hon komma tillbaka, dagen

var till och med redan utsatt och hans hjärta slog högt vid tanken därpå.

Han var nästan pedantiskt noggran med alla anordningar för hennes mottagande. Hvarenda dag i flera veckor förut hade han tänkt ut någon ny öfverraskning för barnet. Hennes lilla rum hade fått nya spetsgardiner och ett vackert skrifbord, och alla vaser stodo fulla med blommor. Naturligtvis blef han rent nervös öfver ett sammanträde som olyckligtvis var utsatt till timmen för båtens ankomst, så att han icke kunde möta henne vid stranden. Men så skyndade han också, med mot vanligheten blott en flyktig afskedshälsning till de öfriga, med ilande steg hemåt.

Förstugudörren stod halföppen och tamburen var öfverfylld med kringkastade reseffekter, en kår oordning som genast påminde om hans återkomna lilla yrhätta. Och nu ljud därinnefrån ett klingande ungdomligt skratt. — O Gud, att hafva henne hemma åter! Inom ett ögonblick hade han befriat sig från hatt och öfverrock, käppen hamnade i en vrå, då i samma nu salongsdörren öppnades af en högväxt och smärt, förtjusande ung dame i elegant resdräkt, som strålande af hälsa och lif kastade sig i hans armar.

— Onkel Sigfrid, onkel Sigfrid, här har du mig nu åter!

— Ja, ja, barn; välkommen hem! — var allt hvad han kom sig för att säga, han som gått med hjärtat öfverfylldt hela dagen. Men det fäste Lise sig icke vid. Hon pratade som aldrig förr och var så sprittande glad, att hon liksom fyllde hela huset med ungdom och lif.

— Jag har redan sprungit omkring öfverallt, och hvad mitt rum är vackert, onkel, och så mycket blommor där finnes. Tusen, tusen tack! — hon log så att tänderna lyste fram mellan de friska, röda läpparna. — Du är bestämdt den bäste onkel i hela världen! — och så drog hon hans arm i sin och förde honom med sig in till borgmästarinnan. Hvad det fordom så kära „onkel“ nu så ofta upprepadt plötsligt klingade disharmoniskt i rektorns öron. — Hvarför inte likaså gärna „farfar“. — Han kände sig ju ändå i denna stund som en riktig oldtfar i bredd med denna glädtiga unga kvinna hvars leende ögon så käckt och frimodigt mötte hans.

— Jag tycker nästan att vår lilla Elisabeth vuxit medan hon varit borta — sade borgmästarinnan.

— Åh, lilla tant, jag har bara fått bättre hållning, ser du. Så här — och den unga flickan rätade skälmskt leende upp sin smärta gestalt, hvars kantigheter under de flydda månaderna märkvärdigt afrundats. — Dessutom bär jag ju numera uppsatt hår; det hoppas jag du observerat, onkel Sigfrid? Lilla Lise har blifvit därborta för evigt!

— Ja, jag ser det — sade rektorn en smula stelt. Han hade icke på långt när ännu återhämtat sig från den häpnad Elisabeths förvandling från puppa till fjäril förorsakat honom. Aldrig skönjes heller denna underfulla utveckling så klart som efter en längre eller kortare skilsmessa, då däremot den gradvisa förändringen vanligen föga märkes. Därför var det äfven rektorn så svårt att fatta, att han nu förlorat den småförståndiga, frågvisa tösen,

med sin hängande fläta och sina bläckiga finger-spetsar, för att återfå henne som en fulländad ung dame. Och när han om aftonen stod vid sitt fönster, såsom han ofta brukade sedan han skilts från mödren, kom det smygande öfver honom en känsla af oändligt vemod och obeskriflig saknad, som molnhöljde den återseendets glädje han så länge hoppats på.

Någonting sådant hade Elisabeth dock ingen aning om där hon med välbehag lutade sig tillbaka i sin hvita bädd och med en suck af förnöjelse sträckte de runda armarna öfver hufvudet. Hvad det var skönt att vara hemma åter och känna huru älskad och omhuldad man var. En varm våg af tacksam rörelse höjde den unga barmen och när hon somnade hängde en klar tår i ögonfransen som så mjukt hvilade mot den rosiga kinden.

Elisabeth hade ju egentligen aldrig utmärkt sig i skolan och likväl stod hon under läroåren i flera afseenden framom sin ålder. Genom onkel Sigfrids sällskap utvecklades hennes själssegenskaper, hennes förstånd och uppfattning, vida öfver hennes jämn-årigas, det var blott hennes tillbakadragenhet, hennes skygghet för lekkamrater, som hållit henne kvar i barndomens lätt brutna fjättrar. Vistelsen i hufvudstaden bland andra unga hade nu slitit dem och de nya lefnadsförhållandena med nya tankar och nya sträfvanden att hängifva sig åt, hade utan vidare förvandlat henne i både yttre och inre hänseende, utan att hon ens själf var medveten därom.

Med hennes hemkomst började en ny aera för Wahlska huset. Det var den nya tiden som i hennes

person gjorde sitt intåg där, och underbart nog böjde sig här allt för ungdomens oemotståndliga makt. Lise tyckte om att sofva länge på morgonen, och alla i huset rörde sig då så tyst som möjligt. Den stackars flickan måste ju få hvila ut efter alla sina ansträngningar i staden. Och gamla Beda skyndade att värma kaffekannen hvar gång hon trodde sig märka något lifstecken bakom spetsgardinerna för den lilla sjuosofverskans fönster.

Lise som nu blifvit van vid gladt sällskap bland jämnåriga, hade snart med ungdomens lätthet att stifta bekantskaper uppsökt sina forna skol- och läskamrater och knutit ett nytt och vida hjärtligare vänskapsband med dem än förr, och liksom af någon hemlig makt drogs småningom allt hvad stadens sällskapskrets ägde af lif och ungdom till den treffliga hvita gården vid Storgatan, där Elisabeth med frikostig älskvärdhet fyllde värdinnans kall. Det blef ej något slut på muntra små kafferep i trädgården, lawn-tennis partier på den präktiga planen som onkel Sigfrid enkom för hennes skull låtit iordningsställa, och roddpartier i den nya hvitmålade båten. Alla husets häfdvunna gamla vanor och förordningar försvunno i dessa glada lustbarheters trollnät. Men den hjärtegodas borgmästarinnan blott log sitt blida leende däråt och sade att hon blef ung på nytt af att se dessa friska ansikten omkring sig och höra de lifliga unga rösterna återljuda både inne och ute, och rektorn väntade tålmodigt på sin försenade middag, medan gamla Beda uppfann de mest invecklade och otroliga skäl såsom ursäkt för sin gunstlings totala

glömska af tid och ordning. Ja, Elisabeth var verkligen den mest oeffterrätteliga varelse i världen, kanske hufvudsakligast genom sin opraktiskhet och fullkomliga bekymmerslöshet vid allt som rörde det husliga.

Oändliga gånger hade väl både fru Wahl och rektorn påyrkat att hon skulle öfva sig i hushållsgöromål för att icke stå efter i dessa kvinliga dygder, men vanligen hade Lises försök inskränkt sig till att servera kaffe eller té och gå omkring i ett hvitt förkläde med den stora nyckelknippan, medan Beda, som var ett verkligt faktotum i kökets mysterier, behändigt undvek att taga saken på allvar, då hon såg flickan hellre läsa någon rolig bok eller gå ut att promenera. Alltid fanns ju något litet smyghål för att undkomma det som var tråkigt — resonnerade gumman.

Det talas om „liljorna på marken som hvarken arbeta eller spinna“ och Elisabeth var förvisso en af dem, lika okunnig om det besvär och den möda hon beredde sin omgifning. Så ömt hade onkel Sigfrids kärlek sorjt för det ensamma barnet ända från hennes fars dödsdag. Och så var äfven rektorns önskan, han ville ju i allt göra lifvet så ljust, bekymmerfritt och lyckligt för sin skyddsling, utan att fråga efter lön eller tack.

Allt den lynnets glädlighet som blifvit tillbaka-trängd i Elisabeths barndom, bröt denna sommar fram i fullt mått och från morgon till kväll hördes ständigt hennes silfverklingande röst och glada skratt. Borgmästarinnans milda ögon återspeglade endast tillfredsställelse därmed och till och med gamla

trumpna Beda gick omkring och smågnolade med sin sträfva basstämma. Sigfrid ensam förblef i någon mån oberörd, ja, han var tvärtom nästan osällskapligare än någonsin förr, tyckte Lise till sin stora förundran. Hon kunde omöjligt fatta att icke onkel Sigfrid skulle finna nöje i det som roade henne själf så utsägligt. Det föreföll henne alldeles obegripligt att han vägrade att spela lawn-tennis med pastor Piehls flickor och apothekarens fosterdotter, eller att fara ut och ro med fyra unga damer och tre studenter.

— Hvarför, säg? Du, onkel Sigfrid, som är den bästa roddare jag sett — och Lise lade bedjande sin hand på hans arm.

— Nej, nej, min flicka — rektorn skakade afböjande sitt hufvud. — Tror du verkligen att Annie Piehl i min närvaro fritt skulle kunna drifva sin lilla flirt med student Ståhlberg och att Fritz Nilson, som jag måste huda förra våren, skulle känna sig förtjust af rektorns sällskap i båtlaget. Lika barn leka bäst, Elisabeth; och du glömmet att jag sett de flesta af dina unga vänner från första klassen på skolbänken.

Lise blef smått fundersam, hon ställde sig midt framför onkeln och betraktade honom med forskande blickar: — Är du då verkligen så gammal, onkel?

— Ja, barn — svarade han med en suck; — jag är mycket gammal i jämbredd med er. — Och när Lise försvunnit gatan utför med sina glada kamrater steg han upp och gick med sänkt hufvud länge fram och åter i djupa tankar. Ja, ja, ungdom och vår, ungdom och glädje, de hörde samman

och skulle så göra intill dagarnas ända. Men när magister Vikman kom hem från skolmötet i Norge stod han snart på bästa fot med ungdomen trots sitt betydliga försteg i åldern. Sinnet och lynnet betyda väl också något därvid.

Han hade en egen kutter och var en styf sjöman; det betydde något att få göra en tur till hafs med honom, tyckte herrarna, och så hade han en så vacker tenor och kunde berätta så stiligt om „Norges fjelde“ för de unga damerna i sällskapet.

Gamle doktor Brandt som var en passionerad fiskare, isynnerhet metare, åsåg tyst leende det unga sällskapets affärd där de från slupen hviftade farväl till den vid vasskanten i gamla Michelssons eka sittande ensamma filosofen och blinkade småslugt med ögonen åt deras hälsning. Det där nöjet var ju också ett fiske i sin sort, menade han, och nästa gång han bjöd rektor Wahl med på aborrnapp, delgaf han sina små observationer medan masken vred sig på kroken.

— Jaha, den här magister Vikman tyckes nu riktigt vara i smöret — började han. — Han har för resten alltid haft det gryet att kunna skaffa sig fram, alldeles som fadren i tiden som alltid gärna skröt med både sig och sitt. Fru mamma läste estetik, skall jag berätta, och utbildade sitt konstsinne med „Romerska dagar“. Hon ville uppfostra oss allesamman här i Skråköping, ha ha ha! Det är kostligt att lefva så här länge, kära bror, och se den ena generationen reproduceras i den andra. Åhja, åhja! Om de hälst sedan förbättrades. Men jag tycker nationen som helhet börjar degenerera.

För att återgå till titulus Vikman, så slår han sina lofvar kring er lilla sångfågel, har jag märkt, och mina ögon bruka sällan ta fel. För öfrigt pratar man om det ute i staden, fruarna förstås, och undrar hur stor „trousseau“ bruden skall få ur de Wahlska fonderna. Ty Vikman har då inga kapitaler. Ja, något skall man ju skvallra om på kafferepen; de små söta kvinnfolken äro aldrig nyfikna eller afundsjuka, blott af rena rama människokärleken en smula intresserade för den kära nästan.

Den gamle doktorn log sitt ironiska leende: — Seså, nu fick jag en baddare, fet så den spricker i skinnet. Skall be att få presentera den till fru Lisettes supé i kväll. Jaha, nu vet bror den nyaste nyheten i staden, som alla känna utom de den närmast rör. Därför tyckte jag ni gärna kunde få litet nys om saken innan det smäller. — Stilla din kanalje, du kommer tids nog i pannan.

Rektorn svarade ej. Han hade blifvit mycket blek och det var som skulle han plötsligt sjunkit ihop, där han satt på toften och lät aftonvinden svalka sin heta panna.

* *

Doktor Brandt var en säker observatör. När han omtalade en nyhet var den alltid tillförlitlig. Också betvivlade Wahl icke ett ögonblick att han ej inom kort skulle hafva fullständig klarhet i denna angelägenhet. Elisabeths lif skulle åter taga en ny riktning; från den blifvande sångarbanan skulle hon

förflyttas till den husliga kretsen. Men den tanken kom han sig aldrig att tänka till slut. Hennes sånglärares intyg hade varit högst gynnsamma, ja, man hade till och med påyrkat att hon redan instundande höst borde resa till Paris för att där fortsätta sina musikaliska studier och rektorn hade också talat med Lise själf därom, ehuru saken ännu icke var afgjord. Nu skulle kanske allt förändras.

Medan han grublade härpå, utvecklade sig den lilla småstadsidyllen med all hast under sommarens vackra dagar och rektorn hade nu blifvit lika skarp-synt som hans gamle vän, om än ingen anade hans tysta iakttagelser. När sedan unge Wikman småningom blef en daglig gäst i huset, tog han det som en själffallen sak. Elisabeth skulle hafva fritt tillfälle att lära känna den som måhända snart skulle bedja henne blifva hans hustru och ingen som såg Wahls lugna ansikte där han rökte sin cigarr eller ögnade i tidningen under de ungas samspråk, skulle anat att där stod en hård strid inom honom.

Och så fortfor magistern att sjunga sina smäktande duetter och se på Lise med betagna blickar för att tyda hennes unga hjärtas hemlighet.

Han var ytterst korrekt, unge Wikman, välvårdad i dräkt och kanske en smula cirklad i uppträdandet, men hela hans väsen vittnade om den bildade mannen och de flesta fruntimmer, isynnerhet de äldre, lofordade hans artiga sätt och fina uppmärksamhet. Han stal inte heller bort pupillen med list och bedrägeri bakom förmyndarens rygg, såsom mången arg skalk plägar göra, utan friade först till fru Lisettes moderliga välvilja och sedan

i oklanderlig form till den unga damens faderlige beskyddare.

Rektor Wahl kunde ännu efter åratal minnas en viss kvalmig Augusti eftermiddag, då Elisabeth gått ut till sina vänner i prästgården och Beda kommit in sägande att magister Vikman önskade få tala med honom. Nu kunde inte ens en naturrevolution hindra slaget att falla — tänkte Wahl och böjde sig tyst för det oundvikliga. Nästa minut inträdde den unge mannen.

Till och med i denna värme såg han så proper och korrekt ut i sin ljusgrå sommardräkt och hvita ledigt knutna halsduk, som om han nyss tagit sig en promenad i sin mors iskällare, i stället för uppåt Storgatans glödande stenläggning. Rektor Wahl i hvars tinningar blodet bultade och stack som glödande järn, sökte inleda ett samtal, men kände sin strupe så besynnerligt hopsnörd. Den artiga unga mannen framför honom tog emellertid snart helt höfviskt till ordet, säker i tron på seger för sin rättmätiga sak.

— Rektorn hade kanske lagt märke till hans ofta upprepade besök i huset, kanske iakttagit hvad det heller ingalunda varit hans afsikt att fördölja — den gränslösa beundran han hyste för den älskvärda fröken Elisabeth, som han från första ögonblicket af deras bekantskap oemotståndligt hänförd egnat sitt hjärtas hyllning. Han ägde ingen högre önskan i världen än att få kalla henne sin och därför hade han nu passat på ett lägligt tillfälle att för hennes herr förmyndare framställa sina hjärteangelägenheter, utbedjande sig hans tillåtelse att

få erbjuda den förtjusande unga damen sin hand — etc. etc.

— Så väl hopsatt — tänkte rektorn medan han lyssnade till de afrundade satserna, framsagda så oratoriskt att det nästan verkade tryckande, isynnerhet i denna sommarvärme.

Wahl bugade sig en smula kallt: — Från hans sida mötte intet hinder; han hade nöjet känna magistern från tidigare år, äfvensom hans släkt, men hans myndlings egen röst var naturligtvis i främsta rummet bestämmande.

Nu var det magistrernas tur att buga sig. — Han vågade då fritt hos fröken Storm anhålla om ett samtal med det allra första?

Rektorn nickade.

— Han hyste inga djärfva förutsättningar, men hoppet låter sig icke kväfvast! — Han strök de mjuka mörka mustacherna med föga dold själfbelåtenhet och beredde sig att taga afsked.

— Blott ett villkor — Wahls röst ljöd något skarp — intet förhastande med giftermålet. Elisabeth är ännu mycket ung.

Följande minut hade gästen lämnat rummet, utan att, trots all sin säkra hållning vara fullt på det klara med huruvida han gått frivilligt, eller oemotståndligt blifvit aflägsnad af den där gamla torra pedagogen till förmyndare, som verkligen i det sista hållit på att bringa honom ur fattningen.

— Strofil, perukstock, förtorkade tistelstjälk — mumlade den städade unge friaren i det han raskt skyndade därifrån — Hvad visste väl en sådan om kärlek och känslolif!

Han hade kanske ändrat tanke om han kunnat vända tillbaka och blicka in i det tysta rummet han nyss lämnat. Men det skulle likväl icke låtit sig göra, ty alla fönstren hade blifvit stängda och gardinerna nedfällda. Där var ljus nog öfver det nedböjda hufvudet som begrafvet i händerna hvilade mot skrifbordet, ljus nog för den „gamle pedagogen“ att bele sitt gubbhjärtas dårskap, kärleken till en ung flicka som länge varit hans dotter.

Rektorns resliga gestalt skakades såsom af frossbrytningar. — Alltid „à côté du bonheur“ — framhviskade han medan han våldsamt kväfde sitt sönderslitna hjärtas kval och grusade sin ljusa dröms skimrande byggnad. Han måste tala med Lise, fråga henne, han hade väl ändock någon rättighet till förtroende efter så många år; — icke nu denna förfärliga afton, men i morgon!

I detta ögonblick begynte åskan mullra, först aflägsset, sedan allt närmare och blixterna korsade hvarandra i snabb följd. Ovädret därute stämde väl öfverens med upproret inom honom. Då kom han plötsligt ihåg att Elisabeth kanske just nu befann sig på återväg från den nära staden belägna prästgården, hon som var så uppskrämd för åskväder. Utan längre betänkande tog han hatt och regnrock från tamburen och tillsade gamla Beda att han gick för att möta Lise. Han mötte henne också strax invid stadens gamla tullgräns, alldeles utom sig af skräck och utan något skydd mot det störtregn som just då begynte falla.

— Jag trodde jag skulle hinna hem förrän det började — stammade hon med skälfvande läppar;

— o, onkel Sigfrid, hvad jag varit förfärligt rädd.
— Hon klängde sig ångestfullt fast vid hans arm och rektorn slog upp sin vida regnkappa och drog henne tätt till det trogna bröst, där hon ända sedan barndomen varit van att finna skydd och tröst. Hvad hon kände sig trygg hos honom, och nu gick det hemåt nästan såsom om han burit henne. Hon tyckte sig kunna höra hans hjärta klappa, men hvarför det slog så häftiga slag, det anade hon ej.

Nästa dag grydde med solsken och härlighet efter nattens fasor. Rektorn satt vid sitt skrifbord och lyssnade till de lätta stegen därute och den unga glada rösten, där hon pratade med fru Wahl och gjorde små puts åt gamla Beda, alldeles som en odygdig skolflicka och ingalunda som en ung dame i kärlekstankar. Slutligen höll han icke ut längre.

— Elisabeth!

— Här är jag onkel, hvad vill du mig? Men så dålig du ser ut — hon stannade några steg från skrifbordet. — Du kunde bestämdt inte sofva för det stygga vädret i natt som också skrämde mig.

Han blott nickade till svar. Hon kunde ju gärna få tro att så var.

— Är det något du ville säga mig, onkel Sigfrid?

— Bara göra dig en fråga, barn — rösten ljöd så besynnerligt tonlös. — Älskar du Gösta Vikman? Han var härinne hos mig i går och bad om mitt bifall till att få anhålla om din hand.

Den unga flickan såg förundrad på honom, därpå rodnade hon lätt och blicken sänktes under

de långa ögonfransarna. Rektorn trodde att han skulle kväfvast. — Har du inte längre förtroende till din gamla onkel? — stammade han slutligen.

— Jo, ack jo; men, onkel Sigfrid, det är så lustigt, jag förstod inte, jag trodde aldrig —

— Hvad då barn?

— Att, att han menade det så — hviskade Lise blodröd ända till örsnibbarna, men med skalken i ögonvrån. — Nu kommer han väl hit, kanske straxt på minuten. Huh! göm mig, kära, snälla onkel; jag vill inte för allt i världen råka honom.

Den långvariga spänning som hållit honom fången gaf plötsligt vika för en befriande känsla af oändlig lättnad.

— Du lilla toka — sade han och tog hennes hand mellan sina båda. — Du är inte nu mera någon barnunge som kan gömma dig bakom onkels rygg för att undgå mötande obehag.

Lise dolde ansiktet mot hans arm. — Ja, men onkel, det är ju förfärligt, och så blir han väl ond. Jag fruktar Gösta har ett häftigt lynne under sin sirliga yta.

— Och om än så vore, min flicka lilla, så måste du bereda dig att taga emot hvad som komma skall. Din magister är för resten en fin och hyggelig karl och jag har intet emot honom från förmyndaresynpunkt. Du bör därför noga betänka det svar du ger honom.

— Åh, det behöfs ej, onkel Sigfrid, jag älskar ingen annan än min kära, kära sång och vill ej låta någon klippa vingarna på mig, just då jag

tänker höja dem till flykt. Låt din lilla lärka vara fri.

— Ingen skall tvinga dig i band och bojor, min flicka, var viss därom — svarade han och strök lugnande öfver hennes mörka hår; sedan satte de sig i den gamla soffan och planerade för framtiden, närmast den kommande hösten, och därvid afgjordes den utländska resan, hvartill rektorn i ögonblickets glädje gaf sitt bifall utan en suck af smärta. Det blef tidsnog att tänka på skilsmessan en annan gång. När den nyss så allt uppskakande frågan för tillfället var skjuten åt sida, var han öfvertygad om att framdeles — någon gång — lättare kunna bära skyldigheten att fungera som Lises giftoman, då samma angelägenhet åter komme på dagordningen. Ty det var ju oåterkalleligen sannt att barnet Elisabeth försvunnit och att det numera fanns i huset blott en förtjusande ung flicka, som helt säkert snart skulle sätta ett nytt mannahjärta i brand. Huru mycken sällhet hade hon ej i hvarje fall skänkt honom under dessa gångna år; hvilken oersättlig rikedom, och med hvilka fina rotträdar hade icke denna ljufva tillvaro omslutit hans ensamma lif.

— O min älskling, min älskling, allt hvad jag kunnat göra för dig är som ett stoftgrand mot hvad du varit för mig — hviskade han denna kväll med fuktig blick vid sitt fönster i den nedgående dagens sista rodnande återsken. — Gud välsigne min solstråle.

*

*

*

Huru långsamt det gick framåt! Rörde det sig med snigelns tröghet detta beprisade blixttåg? Rektor Wahl satt med sitt ur i handen — det hade han gjort hvarje halftimme ända sedan resans början, ja, nästan från det ögonblick han mottog det korta, men dock så fasansfullt innehållsrika telegrammet från Paris: — Elisabeth skadad genom spårvagnsmissöde, kom ofördröjligen.

Han förstod ej huru modren, orörlig och bräcklig som hon satt där i sin rullstol, kunde bära slaget med en så beundransvärd sinnesstyrka att hon till och med hela tiden tröstat och uppehållit honom när han höll på att digna under dess krossande tyngd. Lyckligtvis infann sig då också doktor Brandt, den alltid trofaste vännen och lofvade taga god vård om borgmästarinnan, hjälpte raskt till med reseförberedelserna och tryckte på perrongen Wahls hand till afsked, med en blick som klarare än ord sade huru djupt han kände med honom. Och nu hade rektorn redan många dagar med ångans tillhjälp skyndat mot sitt mål. Om han haft reskamrater, om de varit kända eller främlingar, det visste han ej. Han åt mekaniskt, men slöt aldrig för en sekund sin underligt stela och slocknade blick. Oafbrutet fasthöll han blott den enda tanken: — Lise skadad, kanske död! Hvarför just hon, den lilla ensamma stackarn i den stora främmande staden!

Ändtligen var han då framme. Han hade ju vistats år af sitt lif i detta samma Paris. Nu föreföll honom allt här så främmande och obekant. Han såg husraderna glida förbi utan att igenkänna

någonting, utan att kunna fasthålla ett enda intryck, tills åkdonet stannade på en tyst gata med gröna träd utanför de gammaldags husen. Kusken fick sin betalning och med sin lätta packning i handen stod Wahl utanför porten med den angifna nummern.

Då började han plötsligt tveka om han skulle ringa på eller ej. Det var såsom skulle en järnhand gripit om hans hjärta. Kanske hade döden redan dragit in bakom de fällda gardinerna däruppe. Han erfor alldeles samma känsla som då han engång förr stod i det grå huset därhemma, där Annas mor just kämpat ut sin sista strid. Han ryste och såg förvirrad utåt gatan som om han sökt en utväg för att fly, då i detsamma ett äldre fruntimmer — pensionatets vänliga värdinna — kom gående nedför trappan. Hon hade genast från första dagen af Elisabeths två-åriga vistelse i den franska hufvudstaden bemött den unga främlingen med moderlig välvilja. Wahl igenkände hennes anletsdrag efter porträtt och nästa ögonblick hastade hon med utsträckta händer emot honom.

— Det är ju vår kära Lises fosterfar! — utropade hon med sydländsk liflighet. — Ni är mycket efterlängtd, monsieur. Doktorn har just i dag gifvit oss hopp om förbättring.

— Hopp! — Det var det enda ord han uppfattat och det genljöd åter och åter i hans öra, under det han följde henne upp till öfre våningen och genom en lång, något skum korridor till ett litet soligt rum inåt en skuggig gårdsplan. Hans blick skymde, hans steg vacklade. Strax därpå knäböjde han invid sjukbädden och höll sina läppar

tryckta mot en slapp liten hand, som orörlig hvilade på det hvita täcket. — Hvarför skulle just hon, en liten ensam stackare i den stora staden — orden formade sig på hans läppar, men intet ljud trängde öfver dem. Och där låg Elisabeth med sitt ombundna hufvud, armen i band och blicken sluten, förtfarande medvetslös och blek som vintersnön.

En liten blid „soeur de charité“ med hufva och hvitt förkläde stod vid sängen och åsåg medlidsamt detta möte, sedan började hon med sin låga melodiska röst berätta om själfva tilldragelsen:

— Det var helt och hållet en olycklig tillfällighet, en spårvagnskollision. Mademoiselle hade gått ut glad och frisk till sina lektioner och innan lunchen hämtade man henne hem i en hyrvagn. Hon hade blifvit omkullslagen och hjulen hade snuddat vid hennes tinning och krossat ena armen. Polisen hade tagit vård om henne och en utländning — en engelsman — som stigit ur samma spårvagn, hade åtagit sig uppdraget att föra henne till pensionen, enligt adressen som de funnit i mademoiselles lilla bok som hon alltid bar på sig då hon var ute. „Monsieur le docteur“ blef genast tillkallad och undersökte henne mycket noga. Hon hade ett blödande sår i vänstra tinningen, armen var bruten på flera ställen och han konstaterade en kontusion hvars följder man ej genast kunde förutsäga. I det hela hade hon likväl sluppit undan såsom genom ett underverk. Vår Frälsares makt, monsieur. Béni soit Dieu!

Rektorn hörde på utan att afbryta henne och när hon slutat hade hans blick klarnat och hela

hans utseende fått en lugnare prägel. Men han vägrade bestämdt att taga sig någon hvila, af oro att Lise just då skulle vakna till medvetande. Följande dag hade han ett långt samtal med läkaren, en liten liflig man med uttrycksfulla gester, och därefter började hoppet, så svagt det än var, åter långsamt gry i hans betryckta hjärta. Det var små omärkliga framsteg för hvarje dag, små lyckliga ljusglimtar, som „system“ aldrig försummade att påpeka. Hon var outtröttlig i sin älskvärda välvilja både mot honom och den unga sjuka och rektorn kände att han skulle välsigna henne hela sitt lif för det sätt på hvilket hon förvärligade sitt namn af „soeur de charité“.

Tack vare hennes ömma omsorger, åtminstone tillskref Wahl henne största förtjänsten däraf, ty trots sin liflighet och sitt nit, ingaf doktorn honom på långt när icke samma förtroende som gubben Brandt — och Lises unga friska kropp, segrade slutligen lifskraften öfver det fasta grepp döden redan tycktes hafva tagit i sitt byte och de fina lifstrådarna slogos åter in i den sköra väf som nyss varit så nära att brista. Den orörliga gestalten fick hvila och ro under långa timmars plågfri sömn och den dag nalkades då medvetandets ljus ånyo tändes i de älskade ögonen.

Sigfrid begynte nu frukta den sinnesskakning som hans oväntade närvaro och återseendets plötsliga glädje kunde förorsaka patienten, men „system“ lugnade honom: — De som vända åter från dödens portar börja sitt lif på nytt, likt tillitsfulla barn — sade hon på sitt stilla vis; — och barnen undra ju

aldrig öfver de största omöjligheter. För dem äro dröm och verklighet ännu allför nära sammanbundna.

Och hon spådde sannt. Då Elisabeths blick första gången igenkännande föll på onkel Sigfrids välbekanta ansikte vid sjukbädden, lästes ingen undran, endast en glad belåtenhet i de matta ögonen och famlande efter hans hand som hon behöll i sin, föll hon i en trygg och djup sömn. Han var så lycklig att han knapt vågade andas af fruktan att störa henne. Det var dock en onödig oro, ty hon tycktes synbarligen känna sig fullkomligt lugn under det gamla hägnet från sina barndomsdagar. Också senare behöfdes blott hans korta förklaring att han kommit hit för att hälsa på sin lilla sjuka flicka, för att ställa henne helt tillfreds. Det var först långt efter konvalescensens första dimdunkla stadium, Elisabeth gjorde bekantskap med historien om olyckshändelsen i alla dess enskildheter och rektorns blyxtågsresa genom natt och dag till hennes sjukläger. De sutto vid denna tid ofta ute på den stilla gården under de lummiga kastanjerna, där sorlet från den stora världsstaden ljöd såsom vågsvallet från en fjärran oceans vatten, och dessa lugna timmar lämpade sig väl för förtroliga meddelanden. Lise var mycket stilla nu, af den gamla lifligheten hade ännu ingen skymt synts återvända och hon talade föga, lyssnade blott med ett älskligt leende då han berättade om allt hvad hon bedt att få höra.

I början tillskref rektorn denna förändring sjukdomens inflytande, sedan, då han tyckte den

fortgick alltför länge, talade han därom med läkaren, då han en dag följde honom till porten.

„Monsieur le docteur“ som „system“ synbarligen hyste stor respekt för, uttalade på sitt uttryckfulla sätt såsom sin öfvertygelse, att mademoiselle antagligen i långa tider skulle komma att stå under inflytande af den skakande tilldragelse hon nyligen genomlevvat. Det vore ingenting att oroa sig öfver; men mera bekymrade honom tanken på huru hon en dag skulle bära förlusten af — sin röst.

Rektor Wahl ryckte till: — Var det verkligen möjligt?

— Ja, icke allenast möjligt, utan ganska troligt. Hade icke monsieur lagt märke till det förändrade tonfallet i hennes organ? Rösten hade förlorat sin förtjusande klang och orsaken härledde sig från en skada i stämbandén, som hon ådragit sig vid olyckstillfället. Hon måste nu på allt sätt söka återfå hälsa och krafter och först då, vågade man låta henne förstå den förlust hon gjort.

Åter ett slag och detta så tungt att hon förvisso icke skulle kunna bära det utan att förtvifla, hon, för hvilken sången ända från barnaåren varit som själfva lifvets andedräkt. — Huru skulle hans lilla lärka kunna lefva utan sina toner! Det var förfärligt, tyckte han, att bärande på denna börda gå tillbaka till henne, där hon satt på soffan under kastanjerna stödd af en massa kuddar.

Elisabeth log emot honom då han kom och lade därpå lätt sitt finger öfver hans läppar.

— Tala icke till mig ännu, käraste — sade hon med ett egendomligt uttryck i den drömmande

blicken — jag måste följa min tankegång ända till slutet, sedan är jag ledig igen.

Han satte sig tyst på sin vanliga plats bredvid henne med hennes ena lilla magra hand i sin, och när han såg de fina blå ådrorna under den hvita huden och tänkte på huru brun och kraftig den barnahand varit som engång, den allra första, smög sig in i hans, kunde han ej hindra en tår att falla ned på de fina fingrarna. Lise såg genast upp. — Du gråter öfver mig, onkel Sigfrid — sade hon mildt. — Du vet nu hvad jag länge haft klart för mig. Tror du icke jag läste det i din blick, då du kom tillbaka där uppför gången? — Jag skall aldrig kunna sjunga mer.

Sigfrid darrade af återhållen rörelse, men den unga flickan syntes honom fullkomligt lugn.

— Du undrar öfver mig, käraste, låt mig berätta dig allt och då skall du förstå hvarför jag kan bära detta slag utan att duka under. Jag har så längtat att få tala med dig härom, men jag har velat vänta för att vara riktigt stark och frisk, och nu ser du att jag är det. Ingen feber mer i blodet och hjärtat slår så jämna, lugna slag. Nåväl! när jag först genom din godhet — märk, nu förstår jag den delvis — kom hit ut, blef jag alldeles berusad af det nya lif som mötte mig, det sköna i ton och färg som öfverallt fäste min undrande blick. Här kunde man först riktigt andas ut, tyckte jag, och jag kände mig så full af kraft och hänförelse för mitt framtida arbete. Jag ville blifva någonting dugligt, göra mitt land heder! Ja, dig också, onkel Sigfrid, och den kära lilla tant därhemma. Men, sanningen måste

fram, ni vore ändå i andra rummet, ty vi skulle ju alla, vi unga, hjälpas åt att arbeta för fosterjorden och enhvar på sitt sätt, göra det aflägsna landet i Norden känt och aktadt bland främlingar. Så hade man ju för längesedan tyst öfverenskommit därhemma. Jag hade fått sångens gåfva och med den skulle jag sjunga in det kära namnet djupt i främmande hjärtan.

— Det var mitt mål, mitt stora eftersträfvansvärda mål, och hela första året räckte min tillit och — min strupe. Sedan kom den ovanligt fuktiga hösten. Jag blef svårt förkyld ehuru jag ej ville nämna därom i mina bref och rösten fick en mission. Jag trodde, förstås, att alltsammans var en obetydlighet som snart skulle vara häfven, men det kom en underlig ängslan och misstro öfver mig, som knappast vek då jag blef bättre åter. Mitt glada, bärande själförtroende hade blifvit rubbadt. Jag hoppades ej längre på några storartade framgångar och allt som tiden skred, lade jag märke till min läkares små försigtighetsmått. Han talade ständigt om en välbehöflig hvila, bad mig vara rädd för kylan och så vidare. Jag förstod att han var orolig för min strupe. Rösten var likväl fortfarande vacker och ren, jag blef endast så fort trött, såsom aldrig förr, och så småningom förstod jag, onkel Sigfrid — du kan tänka att det icke skedde utan smärta — förstod jag, att mina toner aldrig skulle för- må bära mig ut på ärans gungande ban, aldrig flyga bort med mig på ryktets vingar och att det måste bli genom andra medel, på en annan väg jag framdeles skulle gagna mitt fosterland. Min

stackars, kära röst var blott en dyrbar, men bräcklig leksak som skulle krossas vid första hårda slag. Det föll — men, käraste, jag var så välförberedd, därför kunde jag bära det med lugn.

Med en fullkomligt klar blick såg hon upp till honom innan hon fortfor.

— Allt det där har jag emellertid inte utan smärta kämpat igenom, som jag nyss sade dig. Du känner ju också mitt lifliga sinne och huru lyckligt mitt hela lif hittils varit — du, som så ömt plockat bort stenarna från min väg och låtit törnena hellre stinga dig själf, än att de skulle snuddat vid mig. Det som jag här gått igenom alldeles ensam bland främmande människor, har varit mig en nyttig skola. Det har visserligen tagit bort någonting af mitt gamla lätta sätt att se på tingen och det får jag nog aldrig tillbaka, men det är kanske i grunden alls ingen förlust. Engång måste ju dock sinnet mogna för lifvets allvar och betydelse. Jag kunde ju egentligen ingenting annat än taga emot, alltid blott taga hvad som gafs med fulla händer, gafs af det minst egoistiska hjärta jag känner — af ditt, onkel Sigfrid!

Han ville invända, tysta den ljufva munnen, men hon hindrade honom genom att för andra gången med sitt finger tillsluta hans läppar.

— Nej, nej, låt mig bikta allt nu på engång — bad hon. — Jag har gått här i det stora människohafvet som ett litet försvinnande flarn på vågen och försökt lära mig tänka, finna rätt på mitt eget lilla tanklösa, själfviska jag. Hela det förflutna har passerat revue i mina ensamma stunder, och man har

däraf många, så här på främmande botten. Jag har erinrat mig en hop bleknade drag från min första barndom och mycket har klarnat sedan jag lärt mig reflektera öfver alla dessa minnen. Far och mor voro fattiga, nu vet jag det, och har äfven förstått att pappa sörjde däröfver innan han gick bort, sörjde för att han måste lämna mig hjälplös efter sig. Då tog du, käraste, den sorgen ifrån honom och lade hans börda på dina starka skuldror. Så kan blott en äkta, trofast väns hjärta mana, och från denna dag blef du min frikostige välgörare. — Hvad frågar väl ett barn efter lifvets nödortft, men nu förstår jag i hvilken omätlig skuld jag står till dig, jag som alltid haft fullt upp, alltid blott fordrat mera. Såg du icke, undrade du aldrig, att jag växte upp och likväl förblef så blind?

— Tyst tyst, du sade ju nyss att jag var din fars vän och — din mor. —

— Ja, ja, jag vet — Elisabeth log med ett eget betydelsefullt uttryck i de klara ögonen. — Du sade mig engång att hon varit dig mycket kär, men i alla fall!

— Älskar väl en fader sitt barn för löns skull? — frågade han med skälfvande läppar.

— Nej, men *du* var icke min far!

Han kände att blodet steg honom åt hufvudet:

— Nej — svarade han ödmjukt, — det är sant.

— Bedröfvar det dig mycket? — frågade hon sakta med sin mjuka röst som ljudt likt en förklädd smekning.

Han skakade på hufvudet utan att finna svar på den förbryllande frågan.

— Du skulle ha sett alldeles för ung ut — sade Lise och granskade honom åter med den gamla forskande blicken; — de säga det här, alla, och tycka att du ser ut som en ung man på sju och tjugo, det sade madame senast i går. — Hon log triumferande emot honom.

— Nej, nej, barn, gif akt på mina grå hår; dessa två års skilsmessa från mitt lifs solsken och de här sista veckornas oro hafva strött rikt med silfver på min hjässa. Jag har redan länge varit en gammal torr pedagog och när du firar bröllop, liten, skall ingen af gästerna misstaga sig om hvem som är brudens far.

Elisabeths bleka kinder färgades af en fin rodnad och hennes mörka ögon strålade. — För mig skall du alltid förblifva ung och vacker — sade hon med vibrerande stämma. — Förstår du icke att jag ej längre vill vara din lilla flicka, att jag ber dig göra mig till — din hustru!

— Af tacksamhet, Elisabeth — han visste icke huru han kunde svara henne så lugnt. — Jag förstår ditt ömma hjärtas mening, min älskling, du ville till gengäld för de år jag värmts af ditt solljus, egna mig ditt unga lif för att förljufva min ålderdom och hägna den med din hängifna vård. Men jag vore en usling om jag mottog detta ädelmodiga offer. Tro mig, en dag skola dina ögon öppnas för den verkliga, sanna kärleken och då jag ser din sällhet, skall jag i dess återsken vara nöjd att lefva mitt lif till slut — såsom hittills, „à côté du bonheur.“

Lise ville svara, men denna gång var det han som hindrade henne: — Du känner ännu icke

hvad det är att älska, barn — sade han vänligt mildt. — Kärleken är ett stort mysterium, det högsta, skönaste och bästa på denna arma jord, ty dess ursprung stammar från himlen och den fortlevver ända in i evigheten.

Hon reste sig hög och smärt i hela sin ungdoms kvinliga ljufhet och lade lätt båda sina händer på hans skuldror. — Onkel Sigfrid — sade hon — du har lärt mig allt hvad jag vet, tack för att du också velat fästa slutstenen i min uppfostrans byggnad, tack för att du lärt mig kärlekens sköna ursprung och betydelse, ty nu vet jag säkert att jag älskar dig af hela mitt hjärta.

Kunde han längre strida, kunde han tvifla på sanningen i dessa klara ögon som aldrig ännu be dragit honom.

— Gud vet, att jag känner mig mer än öfvervældigad af denna jättelycka — hviskade han.

— Låt oss nu drömma om framtiden — sade Elisabeth och smög sig intill honom lika tillitsfullt som förr, blott ännu ömmare, ännu innerligare än någonsin. — Därborta höres världstadens brus, mäktigt som hafvets vågsvall, vi kunna ju inbilla oss att vi redan, ombord på lyckans farkost styra mot hemmet. Ack, vet du, när jag tänker på Storgatan därhemma i vår lilla lugna vrå blir jag så förunderligt varm om hjärtat. Hvad skall väl tant Lisette säga, när hon får höra om detta och farbror Brandt och alla de andra?

— Till exempel Gösta Vikman — sade rektorn med ett sällsynt leende.

— Han kommer att framföra sin lyckönskan

så korrekt som möjligt — smålog den unga flickan. — För resten skref Annie Piel att han kastar smäktande blickar på apotheksfönstren hvar gång Jenny dejourerar; du skall få se att det snart blir bröllop där i huset, det tror åtminstone Annie.

— Och Annie själf blir nog inom året fru kamrerskan Ståhlberg.

— Idel trefliga nyheter och synnerligen anslående i vår närvarande sinnesstämning — skämtade Lise. — Ja, den som vore hemma igen.

Wahl nickade instämmande. — Men först måste du blifva riktigt frisk och stark därnere under söderns sol och i dess ljumma balsamiska luft. Doktorn önskar det ovillkorligt och jag tror att han har rätt.

— Men skall jag resa ensam? Säg käraste, tror du att skilsmessans vemod skulle värka välgörande, nu då jag ännu skall vara på sjuklistan? Hennes ton var nästan bedjande och ögonen sågo ömt frågande in i hans. — Närns du verkligen lämna mig allena? Det finnes en liten evangelisk kyrka här, fridfull och vacker där jag tillbragt några goda själsstyrkande timmar. Låt oss gå dit en dag, du och jag, och gifva hvarandra vår tro inför Guds ansikte. Säg, vill du?

— Om jag vill?

— Ja, och sedan, när jag återvunnit min fulla hälsa vid Medelhafvets strand, styra vi med flyttfåglarna upp till norden igen, för att böja knä hos den kära gamla i rullstolen därhemma och förljufva hennes lefnadsafton. Din lilla sångfågel har väl

slutat att kvittra, men lifvet har kanske lärt henne något annat i stället, för att skapa och lyckliggöra ett hem.

— Hvad du målar skönt min älskling?

— Med Guds hjälp skall dock verkligheten blifva skönare än bilden — svarade Lise med strålande ögon.

FJÄRILN.

Hvarifrån han egentligen kommit hade ingen så noga reda på, blott att han var utländning, kallades „fabrikören“ — en titel som skulle tydt på att mannen sett bättre dagar — och hade en vacker dotter. Deras fattigdom var ett faktum som ej kunde förtigas och huru de förmått draga sig fram och betala skomakarfrun för det kyffe hon hyrde ut åt dem i källarvåningen, var en olöslig gåta, till och med för en så vetgirig och skarpsynt person som deras hedervärda värdinna. Pantlånekontoret i stadens motsatta ända skulle kanske lyft en flick af hemligheten. Men att „fabrikören“ var en förlorad existens det kunde omöjligt betvivlas, ty öfver mannens hela väsen låg detta obeskrifliga något, som tydligare än ord talar om svikna förhoppningar och modlös kamp. Så hade det varit alltsedan de för tre år sedan flyttade in till skomakarens. Till allra sist hade han hotats af en allvarsam ögonsjukdom, men i nödens yttersta stund kom

hjälpfen i form af en anställning som blef dottren erbjuden. Hon hade genom en förmedlingsbyrå sökt sig någon plats och fruntimren där hade intresserat sig för flickan. Detta var nog egentligen mot fadrens önskan, han hade hela tiden sträfvat och släpat för att kunna behålla henne hos sig af fruktan för de tusen faror som ute i världen hota en förtjusande, sextonårig värlös flicka. Men nu stod verkligen nöden för dörren och så kom Kate på blomsterbutik.

Det var ett vackert friskt ansikte som helt plötsligt uppenbarade sig bakom blommorna i det stora spegelglasfönstret. Fina regelbundna drag, en liten körsbärsmun och långa ögonfransar öfver de stora svarta ögonen. „Tattarögon“ — sade skomakarfrun — det syntes nog af hvad byke det folket var. Men kanske också att „fabrikören“ af barmhärtighet plockat upp henne någonstans från landsvägen, ty fadren liknade hon då inte det allraminsta. — Att därom fråga den ordkarge hyresgästen det dristade sig icke ens hennes djärfhet, ty han höll flickan såsom sin ögonsten.

Ja, hon hade rätt, han älskade henne utesägligt, men på botten af denna ömhet låg där en hemlig oro, en fruktan att kunna förlora henne. Han var ju så fattig och Kate var den enda skatt han ägde här i lifvet. Också kunde han sitta timme efter timme och från skuggan af cypresser och lagerträd med de skumma ögonen granska köparne som kommo och gingo dagen lång. Den kväfvande blomsterdoften slog honom åt hufvudet, men han satt där ändå „som spindeln i sin vrå“ sade studenterna.

Det var nämligen märkvärdigt så många unga män som dagligen gjorde sig ärende till blomsterhandeln. De kunde ju nära nog ruinera sig på bara blommor. Men det brydde Kate sig inte om. Hon blott log sitt förtrollande leende. Därinne bland hyacinter och rosor, dem hon så innerligt älskade, var hennes värld och det var som skulle denna blomsterrikedom funnits till blott för att bilda en passande fond till hennes mörka sydländska skönhet.

„Fjäriln“ kallade de henne och det namnet passade henne äfven förträffligt; inte någon vanlig kålfjäril förstås, utan en praktfullt skimrande Apollo med guldstoff på glänsande vingar. Butikägaren hade allt skäl att prisa sig lycklig, aldrig förr hade det varit en så snabb omsättning af hans lager som efter det den vackra fjäriln dykt upp där mellan blommorna i fönstret. Den nya försäljerskan hade blifvit på modet, och hemma i det torftiga rummet bakom verkstaden doftade dagligen de skönaste blommor, en gård åt Kates ungdomliga fägring till skomakarfruns ständiga grämelse.

— Att en anständig flicka kunde ta emot presenter, och därtill sådant skräp som visnade på ett enda dygn, det riktigt kittlade i henne af förargelse — och så knuckte hon på nacken och mente att „fabrikören“ hade alltför dåliga ögon. Han såg inte hvad han borde se och en vacker dag skulle tattarungen dra honom vid näsan, det kunde hon gå i borgen för. — Den lille fredlige mästaren vid sitt arbetsbord såg skyggt upp till sin högljudda makas rödbrusiga ansikte och sedan i smyg bortåt hörnet, där Kates förtjusande gestalt

just nu försvann vid fadrens sida. Han tyckte att hon var den enda solstråle som någonsin lyst upp den mörka gatan utanför hans skumma källarfönster. Hon hade alltid en vänlig blick och ett gladt ord när hon gick eller kom och det gjorde dagen litet ljusare, tyckte han, där han tungsint lutade sig ned öfver syl och söm.

* * *

Frampå våren vrickade „fabrikören“ en dag sin fot så att han icke som vanligt kunde följa dottern till butiken. Han var förtviflad, men att försöka gå tjänade till intet och så måste han stanna ensam kvar i det otrefliga kyffet, lyssnande till värdinnans gälla diskant på andra sidan den tunna väggen, där hon med despotens allmakt styrde sitt husfolk — sin man, den lille mästaren själf icke undantagen.

Intet annat sällskap hade han än sina tankar och de voro icke glada. Kate ensam därborta bland alla de främmande människorna, begäpad af djärfva blickar och omfladdrad af förflugna ord. Kallsvetten pärlade på hans panna: — Min arma lilla oerfarna fjäril — klagade han med skälfvande läppar.

Men huru skarp skulle icke hans skumma blick blifvit om han varsnat hvad hvarje förbigående kunnat se redan mången vacker dag under sommarens förlopp. Bakom de blommande rosorna i butikfönstret Kate, öfvergjuten af morgonsolens skimmer och strålande af en outtalad sällhet och ute på

gatan en ung man i elegant sommardräkt med en frisk blomma instucken i knapphålet, en nobel, vacker företeelse med stolt hållning och ögon som kunnat bränna genom glaset, när han sände den vackra flickan därinne en sista afskedsblick.

Och Kate — Kate tryckte med rodnande kinder en ros — hans gåfva för dagen — mot sina varma läppar. Nästa ögonblick satt den i hennes blåsvarta hår. Det var nog inte första gången hon smyckat sig så. Nej, numera bar hon hvarje morgon någon ny blomma, det friskaste och vackraste butiken hade att bjuda.

* * *

Det var sommarkvafv i blomsterhandeln när „fabrikören“ åter med stapplande steg kunde infinna sig på sin gamla plats. Enhvar som hade tillfälle därtill hastade ut till svala böljor och lummiga skogar och endast de arbetande stannade kvar i den heta dammiga staden. Fadren såg på sin dotter, trots värmen hade han, märkvärdigt nog, aldrig sett henne mera blomstrande. Kanske ljud hennes friska skratt numera en smula dämpadt och hon var mindre lekfull och skalkaktig än förr, men hennes ögon strålade likt himmelens stjärnor tyckte han, så klara och djupa.

„Fabrikören“ betraktade henne ofta i smyg när hon stod lutad öfver någon af Floras doftande barn och omedvetet kände han, att det kommit någonting främmande i hennes blick och hela väsen,

som han anade utan att förstå, och därvid dök den gamla oron åter upp inom honom.

— Pass på att tatarprinsessan går i kärlektankar — sade deras kloka värdinna och såg bister in i Kates lyckliga anlete, en vår som solens eldblick plötsligt tycktes hafva förvandlat till full sommar.

— Vackrare blir hon åtminstone dag för dag — vågade mästaren djärft invända.

— Jaha, du är karl, du också, din stackare — skrek madamen och gaf sin herre och man en blick hvassare än hans egna sylar. — För ett par svarta ögon vore ni färdiga att sälja både kropp och själ. Kom ihåg hvad jag säger, den där flickan är just som en fjäril. Bättre namn hade de aldrig kunnat hitta upp åt henne och innan man vet ordet af flyger hon sin kos, midt för „fabrikörens“ ögon. Pfutt!

Hon gjorde en oefterhärmlig rörelse med sin stora tunga hand och blåste i luften med de tunna hopknipna läpparna. Men mästarn vände sig tyst till sitt arbete såsom om aldrig någon förflugen tanke på fjärilar eller unga flickor skulle fått rum i hans lilla skalliga hufvud. Han kunde tåla han, och det var lyckligt för honom. Ej håller trängde den ampra fruns lifliga utgjutelser till „fabrikörens“ öron och väl det. Ty då skulle det nog blifvit krig på lif och död dem emellan. Han tålte icke att ett enda ord, en halft uttalad hviskning af klander drabbade hans älskling, så strängt han än själf bevakade henne och trots den oro som förtärde honom, en oro som icke ens Kates ljufvaste leende kunde förjaga.

Kanske dök där upp i hans minne bilden af en annan Kate, lika mörk, lika vacker och strålande som hans lilla fjärl, men trolös. Hon kunde ju bära på ett olyckligt modernearf, stackars barn; det kunde svalla i hennes unga varma blod som hos den andra! Ack, när man engång svikits i sin fasta tro på den man älskat högre än allt annat på jorden, går det så lätt att tvifla. Och så grublade han åter och åter på Kates drömmande sälla blick, hvars djup det icke lyckats honom att lodas, under det han bemödade sig att vara nöjd och lycklig för hvar stund han blott hade henne i sin närhet. Men en morgon som han sedan aldrig kunde glömma, gick den grymmaste af alla profetior i fullbordan — fjärln flög sin kos.

Det var på lördagen och „fabrikören“ hade gått till torget att göra några uppköp till deras anspråkslösa hushåll för den stundande helgdagen. Han hade vid hörnet skilts från Kate och hon hade vändt sig om och nickat åt honom flere gånger och därefter med lätta steg skyndat gatan utför. En timme senare när gubben trött och varm öppnade dörren till den skumma butiken var hon borta och endast John, skomakarns älste, som genom hennes förord blifvit antagen till springgosse i affären, stod ensam och hängde öfver disken.

— Hvar är Kate? — „fabrikören“ såg sig omkring med sökande blick. — Hvart har Kate gått?

— Ut i staden — svarade gossen. — Hon bad mig passa på under tiden.

— Huru länge sedan kan det vara?

— Åh, jag kan inte så noga säga, men nog är det en bra stund jag stått här.

— Och sade hon ingenting mer?

— Nej, bara „tack John, pappa kommer snart“.

„Fabrikören“ sjönk ned på sin gamla plats bakom de höga prydnadsväxterna och sökte att med näsduken borttorka ångestsvetten som pärlade på hans panna. Dagens tidning låg som vanligt framsatt åt honom på det lilla bordet strax invid — det hade Kate styrt om — men under tidningsbladet stack där fram en smal vit pappersremsa.

Han tog instinktmässigt upp den. Med brådskande hand voro därå skrifna några få ord som han läste gång på gång utan att synas kunna fatta deras innebörd. Han höll den lilla papperslappen än längre ifrån sig, än närmare sina skumma ögon och stirrade oafvändt på de få raderna: — Pappa, jag går frivilligt om än för din skull med svidande hjärta — stod där. — Sök mig icke, du skall aldrig återfinna mig och glöm att du haft ett otackbarn. Jag måste gå, jag kan inte annat — mitt hjärta ropar. O pappa, pappa!

Den gamle mannens bleka ansikte blef plötsligt blåaktigt och stelt och pappersremsan gled ur hans slappa fingrar. Han hade fått ett slaganfall. Stackars man! han kunde icke bära att svikas för andra gången, men det visste ingen här.

Stackars öfvergifna fader och — än mera — stackars förvillade fjäril!

Vintersnön låg utbredd öfver stadens lifliga gator, men inne i blomsterhandeln prålade mångfärgade hyacinter, narcisser, tulpaner och konvaljer i den fuktiga doftfyllda luften. Allt där var sig likt, till och med gubbgestalten borta i vrån, men bakom disken stod en ung gosse som bemödade sig att sträcka på axlarna och se manhaftig ut trots de barnsliga dragen. Om det nu var ett ovanligt välförhållande eller obehaget af den kvinnliga försäljerskans mystiska försvinnande, alltnog, butikens ägare hade behållit den flinke springgossen såsom biträde och det var på grund af Johns ödmjuka förord, som den beklagansvärde gamle, efter månaders sjukdom, åter befann sig på sin forna plats.

Den stackars „fabrikören“ med sitt spöklikt bleka ansikte, den slocknande blicken — han var nu nästan blind — och de konvulsiviskt skälfvande händerna, liknade mera en skugga än en lefvande varelse. Slaganfallet hade dessutom, enligt läkarens utsago, förorsakat en hjärnrubbning och i hans förvirrade tankegång fanns det blott rum för en enda allt uppslukande idé — väntan på Kates återkomst.

Ja, hon skulle återvända, den tron kunde intet i världen främtaga honom och återvända just hit, till samma ställe därifrån hon engång flytt. Därför var det också han med sådan outsläcktlig åtrå längtat tillbaka till blomsterhandeln, som han bedt och anropat John att ledsaga honom till hans gamla plats i den undanskymda vrån.

Värdinnan som otaliga gånger triumferat öfver sin siareförmåga rörande „den där flickan“, brum-

made äfven ofta öfver den gamle tiggarens fortfarande vistelse i huset, men då hon ej kunde förneka att John likväl genom dessa främlingars förmedling erhållit sin goda plats och bref med mindre summor för gubbens underhåll flera gånger under årets lopp ingått, hade allt fått förbli vid det gamla, isynnerhet som kyffet bakom verkstaden i anseende till fukt och osundhet icke varit någonting eftersträfvansvärdt för respektive hyresökande.

Så hade då „fabrikören“ stannat kvar och tack vare mången ljus hågkomst af den vackra fjäriln blef han vänligt bemött af mästaren och hans son, i motvikt mot värdinnans knarrighet och sura lynne. Hvarje dag tog John honom med till butiken, där han placerat honom så behändigt att gubben aldrig var i vägen för någon eller något — enda villkoret för hans vistande där, och medan den ena kunden kom och den andra gick, satt han kvar likt en stackars automat oberörd af lifvet omkring honom. Men när sedan aftonen åter var inne och butiken skulle stängas sade han suckande till John: — Inte heller i dag.

— Nej — svarade gossen stilla — men kanske i morgon.

— Ja, ja, i morgon — hviskade gubben och John vände sorgset bort hufvudet. Han visste hvad hoppet betydde för denna arma varelse och hade ej hjärta att beröfva honom det.

*

*

*

Det var en kall stjärnklar afton. Man hade just af dagens sista kund fått besked om att termometern fallit till tjugu grader under noll och John beredde sig att stänga, medan hans gamle skyddsling med stapplande steg trädde öfver tröskeln. Plötsligt såg gossen honom vackla tillbaka och böja sin styfva rygg djupt öfver ett mörkt föremål på nedersta trappsteget.

Kunde detta klädbylte verkligen vara en mänsklig varelse, han stirrade häpen därpå. Då hördes gubbens röst med ens klar och kraftfull: — Fort John, hjälp mig att bära in henne — det är Kate.

— Kate? omöjligt! — han kunde inte tänka den tanken till slut, men „fabrikören“ hade redan med nyvaknad styrka upplyftat den hopsjunkna gestalten och John skyndade sig att bistå honom. Snart låg hon på den lilla gjutjärnssoffan i butiken med sitt dödsbleka ansikte mot den gamles slitna öfverrock.

Kunde denna brutna, utmärglade varelse vara den forna Kate? — Han frågade det med tvifvel och likväl, när han såg det tjocka svarta håret under halsduken och de stora mörka ögonen visste han att fadren icke tagit miste. Hon var icke ens afsvimmad som det först såg ut, endast dödsblek och förfrusen. Gubben höll hennes hufvud hårdt tryckt till sitt bröst medan han gned hennes stelnade fingrar och oafbrutet mumlade:

— Min lilla Kate, min egen vackra fjäril!

Vid det välbekanta namnet reste hon på sig.

— Pappa, hur kunde du känna igen mig?
hviskade hon.

— Åh, jag har ju väntat dig i dag, alla dagar, så länge — — —

De onaturligt stora ögonen fylldes af tårar, men hon log genom dessa ett hjärtgripande leende: — Ack, detta är kärlek, nu vet jag det! — sade hon. — Och du frågar intet, pappa, du har inga förebråelser?

— Nej, nej! huru skulle jag det, jag vill ingenting veta blott att jag har dig åter, min älskling!

— Ja, jag har kommit tillbaka — sade hon och strök det oordnade håret ur pannan. — Jag ville det och med mina sista krafter har jag släpat mig fram för att vid dina fötter få säga som den förlorade sonen: Jag har syndat, jag har ångrat, jag är inte mera värd att vara ditt barn — och du har tagit mig i dina armar. O pappa, pappa! Nu kan jag också tro på den gudomliga förlåtelsen, tro att det däruppe finnes nåd äfven för en synderska som jag.

Hon slingrade sina armar krampaktigt om hans hals men nästa ögonblick löste de sitt tag och utan en suck sjönk hon liflös tillbaka.

Den gamle sade intet; han strök blott fortfarande smeksamt de späda af dödens kyla redan stelnade händerna. Men John vände sig bort. Ingen, icke ens denna stackars skugga af en mänsklig varelse borde få se att han — en karl — med möda sväljde sina tårar medan hans läppar trotsigt mumlade:

— Den bofven; åh, jag hade nog mina aningar — — kunde inte tåla hans högmodiga uppsyn.

— Stackars Kate, att råka ut för en sådan, sådan
— — — och han knöt förbittrad sin barnsligt
lyftade hand. Kanske grodde där i denna stund
ett litet frö för framtiden i det af ädel vrede flam-
mande gosshjärtat. Nästa minut stod han stum
vid Kates sida.

— Hon sofver — sade „fabrikören“ med ett
förvirradt leende och såg lyckligt ned på den orör-
ligagestalten. — Vi skola icke störa henne, John.

Gossen böjde jakande på hufvudet. Han
såg att intet numera kunde störa henne, hon sof,
men så djupt, att ej det aflägsnaste brus från
denna bullrande värld någonsin kunde nå henne
och med denna sömn var det som skulle hennes
förra fägring kommit åter. Sorg och oro veko
bort för dödens högtidliga frid, som plånade ut alla
de fåror synd och smärta tecknat på denna ung-
domliga panna. Och med barndomens renhet öfver
de älskliga dragen slumrade den vackra fjäriln
här bland sina kära blommor i den doftmängda
luften — slumrade för evigt från jordens flärd
och villa.

ETT BARNS MISSION.

Det fanns ingen i hela staden som icke kände doktors lilla dotter, ända från den högtidlige herr borgmästaren, till tvätterskan vid klappbron och den lille rödhårige tidningspojken. Allesamman hade de följt med flickans hela lif från det hon fick sin första tand och sitt första par skor.

Doktorn själf var född i hufvudstaden, hade vuxit upp där och sedan gjort studier i utlandet; en fin personlighet, världsman till sätt och uppträdande, blef han genast stadens hjälte när han för några år tillbaka kommit och bosatt sig här. Han var så *chic* sade damerna ända tills han gifte sig med rådmän Sundbergs fosterdotter, som fått en ganska enkel uppfostran och inte ägde mer än sina vackra blåklintögon. Några få tyckte att det hedrade doktorn att han så föga frågade efter konventionella bevekelsegrunder när han gjorde sitt val. Lilla Hanna hade ju under årtal varit den lama rådmanskans stöd och i hemmet sin fosterfars högra

hand. Sådant stärker karaktären — menade man — och det hade doktorn kanske genomskådat.

Det där var nu emellertid redan så godt som glömdt, ty doktors hade varit gifta i sex år och nu hade den gamla förtjusningen tagit sig ett nytt uttryck i kärleken till „allas vår Maggie“. När hon middagstiden, iklädd hvit kappa med broderier, drogs omkring i sin korgvagn på stadens promenadplats, fanns där icke en enda förbigående, som ej skulle stannat och sagt henne ett vänligt ord i alla möjliga ömma tonarter. Och Maggie log lika blidt åt den gamle döfve gatsoparen, som åt kommerserådinnan i den nya sidenkappan — hon gjorde ingen åtskilnad på person.

Det vackraste rummet i doktors prydliga villa utanför staden var hennes; där fanns fullt upp af frisk luft och solsken och alla detta lifvets öfriga förmåner, dessutom leksaker af tusende slag och framförallt blommor, ty blommor var den lilla prinsessans verkliga vurm och att se henne med båda de små händerna fulla af Floras täcka barn var den älskligaste syn i världen. Åtminstone tyckte föräldrarna så. Själf var hon ju också en liten blomma vårdad och hägnad af kärleksfulla händer. Hennes mjuka kind var rosig, hennes långa blonda hår föll i rika lockar ned på axlarna och hennes blå ögon voro så klara som sommarens sky.

Då hon växte från korgvagnen och kunde springa omkring i „promenaden“ på sina egna små fötter, stannade mången för att fänga hennes boll eller rulla hennes tunnband. Hvarenda skolflicka visste när „doktors Maggie“ fått en ny hatt och

de stora tafatta pojkarna som så själfsvåldigt tumlade om på skolgården, svängde artigt mössan för denna lilla elfva, som alltid hälsade så gladt på gamla och unga, höga och ringa. Hennes barnahjärta hade liksom ett behof att öppna sig för hela världen.

Och doktorn, han som aldrig förlorade sitt storstads tycke utan gick omkring med sitt ironiska löje gycklande öfver småstadslifvet och småstadsvanorna, huru behagade honom denna jämlikhets känsla hos hans lilla dotter? Sällsamt nog syntes den alls ej stöta honom. Tvärtom började han allt som tiden skred att se folket och förhållandena med hennes ögon.

Modren märkte det med hemlig glädje. För henne var ju den lilla staden med dess innevånare, alla i gemen, en utvald fläck af Guds kära, goda värld och det enda som hittills en smula grumlat hennes husliga lycka var just denna hennes makes nonchalanta öfverlägsenhet gentemot hvad hon höll dyrbart. Nu tryckte hon tyst lilla Maggie till sitt bröst och tackade henne i sitt hjärta för det lycklyckliga inflytande hon omedvetet utöfvat.

Om flickan verkligen gaf företrädet åt någon eller några i allmänhet, så var det de fattigt klädda och sjuka hon mötte på sin väg. Från barnkammarfönstret såg hon ofta gubbar och gummor komma för att rådfråga fadren och ju tarfligare de voro klädda, ju blekare de sågo ut, desto varmare var hennes intresse för dem. När fadren sedan efter mottagningstidens slut kom in till familjen blef han vanligen öfverhopad med frågor. Han svarade

henne alltid vänligt, men i Maggies tycke alltför fåordigt. Isynnerhet var det de sjuka barnen som låg den lilla flickan mest om hjärtat och då hon tänkte på någon liten patient af hennes egen ålder, fylldes de klara ögonen ofta med tårar.

Fadren brukade då taga henne i famn och förklara att hon aldrig borde få höra om sådana sorgliga saker som narrade henne att gråta, men Maggie slog sina armar om hans hals, log genom tårarna och sade „att han var hennes kära älskade pappa om han blott i morgon igen hade någonting att berätta om gossen som stött sin fot, eller den lilla flickan med sjuka öron“.

Stundom hände det äfven att Maggie sprang till sitt dockskåp och kom tillbaka med någon favoritleksak, som hon blygt bad honom gifva åt samma lilla gosse eller flicka och doktorn vägrade ej, han blott log och kysste de bedjande läpparna. Han visste ju att det var hennes största glädje att få gifva.

* * *

En vacker vinterförmiddag, då Maggie åkte kälke på gården, kom en gammal gubbe och en liten flicka, den senare med förbundna ögon, in genom porten. Maggies intresse blef genast väckt och hon skulle sprungit fram för att fråga hvad de önskade om ej sköterskan hållit henne tillbaka. — Bevara oss väl, skulle man hälsa på alla tiggare från gatan, de kunde ju föra smittkoppor med sig. Hvem visste det.

— Åh, men Mari, de se inte ut som tiggare — invände Maggie som fortfarande betraktade de främmande med frågande blickar. — Kanske de ej veta hvar de skola gå in.

Den lilla flickans förmodan var fullkomligt riktig; gubben tycktes verkligen tveka om hvilken af villans många trappor han borde välja för att komma rätta vägen till doktors mottagningsrum, och när han slutligen vände sig till barnsköterskan för att få upplysning därom, var Maggie ej sen att blanda sig i samtalet. Inom några minuter visste hon att de kommit långt uppifrån höga norden, att flickan hade sjuka ögon och att hennes farfar därför kommit att söka bot hos doktorn.

Maggie nickade. — Det var nog bra; hennes pappa kunde helt säkert hjälpa dem; han var så god, så god — försäkrade hon ifrigt och tröstande. Inne hos modren omtalade hon genast sitt möte på gården och upprepade hvad hon sagt, att pappa säkert skulle bota flickan.

— Det gör han visst om han blott kan — svarade doktorinnan.

— Maggie trodde att en doktor eller åtminstone hennes pappa, kunde allting — förklarade barnet.

Modren smålog: — Gud allena kan göra allt hvad Han vill, min lilla flicka — sade hon.

— Då gör Gud nog de sjuke ögonen friska — menade Maggie tryggt. — Gud gör aldrig ondt åt någon människa, det har du själf sagt, mamma!

— Ja, det är sant — modren lade sin arm omkring henne. — Men vet min lilla Maggie, att ibland måste Gud gifva sjukdom och sorg åt män-

niskorna för att de skola bli snällare och bättre. Du ber mig ju inte om hjälp när du är frisk och glad, men får du blott minsta rispa, eller någonting går illa för dig, strax kommer du till mamma och söker tröst och hjälp.

Maggie nickade förstående.

— Så vill Gud att Hans barn också skola göra.

Det var en ny sida af saken, som gaf den lilla mycket att tänka på. Så fort hon såg fadren frågade hon efter den främmande flickan.

— Bekymra dig ej om henne, min älskling — doktorn strök ömt de gyllne lockarna. — Vill lilla vännen fara ut och åka i dag med Polle och de nya bjellrorna?

— Jo gärna, men först vill Maggie veta om den lilla flickan — envisades barnet. — Vi sågo henne på gården då hon kom, vet du pappa, och hennes gamla farfar trodde att du nog kan bota henne.

Doktors drag blefvo allvarsammare. — Nåväl älskling — sade han och såg uppmärksamt in i de klarblå ögonen som blickade upp till honom — den där flickan håller på att bli blind.

— Blind? pappa, hvad betyder det? — Doktorn såg tvekande på sin hustru, men hon besvarade lugnt hans blick, tog barnets hand och sade mildt: — Blind betyder att ingenting kunna se.

— Icke kunna se solen och himlen och blomorna? — Frågorna kommo nästan häftigt.

— Ja, så är det — svarade modren.

— Den stackars, stackars flickan! — utropade Maggie och såg hjälplöst upp till fadren. — Skall hon då aldrig kunna se?

Doktorn skakade på hufvudet. — Grubla inte öfver den saken, min lilla lärka — och han tryckte det sorgsna ansigtet intill sig och lyfte henne högt mot tak. — Hejsan! Han ville åter locka fram glädjen i barnablicken och detta lyckades äfven för stunden, men Maggies tankar gingo ständigt tillbaka till ämnet. Hon undrade huru det kändes att gå omkring i mörkret midt på ljusa dagen, att icke kunna se sin mamma och pappa eller andra barn.

Den gamle mannen gick fortfarande med sin sondotter hos doktorn. Han hade ju kommit från öde bygder allenast för att söka bot för henne och hoppades alltjämt, där dock intet hopp fanns. Doktorn hade svårt att afvisa honom, men ville ej heller bedraga gubben, och slutligen kom den dag då han vänligt, men allvarligt, sade honom sanningen. Vid afskedet stack han en sedel i den gamles hand; om den långa resan varit förgäfvess, ville han åtminstone betala omkostnaderna därför.

Gubben tackade ödmjukt och gick för sista gången med sänkt hufvud och modlös blick ned för doktors trappor. Då lilla Maggie som stod vid fönstret såg honom gå sålunda, blef hennes glada ansikte djupt sorgset. Den stackarn — sade hon då fadren inträdde — visste han nu att hans lilla flicka aldrig mer kan se.

Ja — svarade doktorn — och nu börja de sin långa vandring hemåt. Det är bedröfligt med sådana fattiga ödemarksbor som hafva ondt om penningar och långt till läkare. Skulle flickan kommit tidigare och fått ligga på ett sjukhus någon

längre tid, hade hon troligen kunnat återfå sin syn. Det hela berodde mest på försummelse och dålig behandling.

— Du skulle bygga ett sådant hem för små fattiga sjuka barn — sade Maggie.

— Den tanken anstår min lilla flickas goda hjärta — svarade fadren. — Men kom nu och gif pappa en kyss och fundera inte längre på någonting ängsligt, utan var vår lilla glada siska som förr! — Barnet böjde sig villigt för fadrens önskan och var snart åter inne i sina lekar.

Maggie var ett ovanligt tänkande barn och det fanns stunder då modren såg att den lilla hjärnan arbetade med något för henne svårlöst problem. En dag kom hon plötsligt springande till sin mor med sin lilla sparbössa, däri hon brukade gömma de slantar den liberale doktorn alltid var till reds att slösa på sin älskling.

— Mamma! Får jag ge mina sparpenningar till att bygga ett sådant där hem som pappa en dag talade om — bad hon och tömde innehållet i modrens knä.

— Gärna, min älskling! Penningar kunna aldrig bättre användas än till hjälp åt sjuka och fattiga.

— Jag tänkte på de stackars små barnen — sade Maggie. — Tag pengarna du, mamma, och säg åt pappa hvad jag menade.

— Gud välsigne min lilla flickas gifmilda hjärta — sade modren och tryckte henne varmt till sitt bröst.

Maggie var hela dagen strålande lycklig och alla i huset smålogo åt hennes glädje. Ingen tänkte

på att solen oftast lyser klarast just före nedgången. Följande morgon kämpade den lilla ännu i går jublande varelsen med en af dessa häftiga halssjukdomar som äro barnavärldens fiender. I tyst förtviflan stod fadren vid hennes bädd, fåfängt anlittande hvarje medel läkarekonsten ägde, för att rädda sitt barn. Undergifven och stilla vakade modren öfver henne och med dem deltog hela staden. Kampen var kort, men häftig och innan kvällen hade den lyktat.

* *

En vacker Septembermorgon fördes så lilla Maggie rikt blomsterhöljd till sitt sista hvilorum, följd af både kända och okända vänner och där var intet öga torrt då grafven slöt sig om doktors lilla dotter. Enhvar i staden tyckte sig haft del i henne.

Då modren några dagar senare ordnade på sitt skrifbord fann hon där den lilla sparbössan och brast i tårar. Hon tog den med sig in till doktorn och framförde Maggies önskan för innehålllets användande. Nu hade det blifvit ett dyrbart testamente.

Fadren stod länge tyst begrundande med barnets sista gåfva i sin hand; slutligen såg han upp och sade beslutsamt: — Nåväl, det skall blifva såsom hon det velat. Dessa stackars små slantar skola bilda grundfonden till ett sjukhus för medellösa barn; det blir den vackraste och varaktigaste minnesvård vi kunna resa öfver vår bortgångna lilla älskling. — Med tårfyllda ögon gaf modren sitt bifall, men sparbössan gömde hon som ett älskadt minne.

Från denna tid inträdde hos doktorn en märkbar förändring i tankar och åskådningssätt. Han hade alltid varit en nitisk och välvillig läkare, men nu var det som skulle hans arbetsid vuxit på samma gång som hans människokärlek. Han var outtröttig i att hjälpa och lindra hvar än lidandet mötte på hans väg och särskildt egnade han små sjuka barn sin hängifnaste vård. Men ehuru han ifrigast tjänade de fattiga i världen tycktes hans tillgångar likväl ökas. Årligen lades en betydlig summa undan för lilla Maggies sparbössa och slutligen kom den dag då hennes barnsliga tanke blef en skön verklighet.

Utanför staden på en fri och sund plats, omgifven af doftande furor, reste sig ett prydligt hus, ljust och välförsedt med allt hvad den moderna hygienin fordrade i ett sjukhem och ofvanför ingångsdörren stod med gyllene bokstäfver:

Gud är vår hälsa.

Doktorn hade själf valt detta språk.

— Det skall alltid stå där som en påminnelse om att mänsklig kraft intet förmår utan Guds hjälp — sade han till sin hustru. Hon tryckte varmt hans hand till tecken att hon fullt förstod honom. Så hade då lilla Maggies dröm gått i uppfyllelse och hennes korta lif hade för visso haft sin egen mission att fylla — tänkte modren. — Hon hade icke lefvat förgäfvess, Gud visste det. Och i fars och mors hjärta, likasom hos hela staden, dröjde hennes minne kvar likt solglansen från en vårdag som flytt.

DAGGRYNING.

I en komfortabel våning vid en af stadens hufvudgator satt framför sybordet vid det stora hörnfönstret ett äldre fruntimmer med hufvudet stödt mot den fina, smala handen. Fönstret befann sig i ett utsprång af rummet, ett litet treffligt hörn uppfyllt af gröna växter och därifrån man öfver den folkrika gatan nedanför hade en vacker, fri utsikt mot hafvets öppna vidder.

Om våren och sommaren var denna plats den mest inbjudande af alla de välmöblerade rummen uppe hos professorskan Hemming; men äfven om vintern var den behaglig nog, fastän hafvet, såsom nu, låg bundet i isens fjättrar. Hennes lilla sybord med den bekväma länstolen där framför stod här såsom i en vinterträdgård, där ständigt någon doftande, färgrik blomma med sin fägring fröjdade hennes blick.

Professorskan Hemming behöfde ej heller neka sig någon af de njutningar som förljufva lifvet, hon

hade alltid haft fullt upp af dess öfverflöd. Hon föddes rik och som enda barnet omhulldades hon från vaggan af en talrik släkt, hvars älskling hon var. Otvifvelaktigt måste det funnits mycket godt virke i hennes karaktärs innersta, då den, trots detta slöseri kunnat förbli så vacker och litet egoistisk som den i själfva verket var. Också hennes utseende stod i harmoni med alla öfriga lyckliga betingelser. Hon växte upp till en sällsynt behagfull kvinna och då hon kommit ut i sällskapslifvet täflade de unga männen om hennes ynnest.

Hon gjorde sitt val bland dem, klokt — sade de världsvisa, klartseende — sade andra. Hennes val hade fallit på en rikt begåfvad ung vetenskapsman med lofvande framtid, en person, som, idealist till hela sin anläggning, ej frågade det minsta efter hennes förmögenhet, han begärde blott hennes kärlek.

Äktenskapet blef lyckligt men kort. I blomman af sin ålder och just utnämnd till professor vid högskolan, afled den unga maken hastigt, efterlämnande enkan i djup sorg med ett spädt barn. Det var en son och lille Hugo blef under de mörka dagarna sin mors tröst och glädje. Hunnen till lyckans middagshöjd bröt stormen dess blomma. Människorna som kallade Olga Hemming ett söndagsbarn, sade att ödets norna med afund såg så mycken sällhet på en enda dödligs lott, andra åter försäkrade att den största lyckan just består i att missta den förrän man sett den krossas, ty ostörd kan den ju icke förblifva i denna vansklighetens värld. Men i fråga om gossen hade hon åter endast

glädje. Han var ett riktigt ljushufvud på skolbänken, lärde läxorna som en lek och kom hem med de bästa vitsord. Då det sedan gällde att bestämma sig för framtiden var hans val nära nog gifvet. Hans rika begåfning låg åt det estetiska, han skulle egna sig åt studiet af konst och litteratur och kunde med skäl hysa hopp att, likt fadren, tidigt blifva fästad vid universitetet. Hans fädernesläkt hade goda anor som universitetsmän i flera led.

Så hade skickelserna i fru Hemmings lif harmoniskt fogats den ena till den andra. Hon hade själf en blid och försonande blick på lifvets företeelser och då sorgen bröt in öfver henne förbittrade den ej hennes sinne, tvärtom öppnades däraf hennes ögon för äfven andras smärta och hon längtade att kunna lindra den. Det var också lättare för henne att bära sin egen börda då hon i ekonomiskt hänseende var så fullkomligt bekymmerfri. Hon disponerade faktiskt en kolosal förmögenhet. Morfadren, gamle kommerserådet, hade testamenterat henne en vacker summa och hade äfven särskildt ihågkommit Hugo. Ödet fördelar stundom sina häfvor med slösande hand.

Professorskan hade ett vackert, nästan konstnärligt hem. Hon såg hos sig, utom slakten, ett umgänge som hon själf valt och var i alla afseenden oberoende i fråga om det som rörde hennes dagliga lif. Var det kanske på allt detta hon tänkte där hon satt och stirrade ut öfver hafvets isbelagda yta? Nej, hon grublade öfver någonting helt annat, någonting som hon upplefvat föregående afton. Fru Hemming var icke hvad man egentli-

gen kallar religiöst anlagd; hon gick visserligen någongång i kyrkan, företrädesvis de stora högtidsdagarna, och tyckte om att läsa religiöst-filosofiska böcker såsom „hjärngymnastik“, som hon skämtsamt kallade det. Men något djupare intryck hade kristendomen aldrig gjort på henne, hon hade icke haft något behof däraf.

I föräldrahemmet och inom släkten lefdes högst respektabelt, man gaf kyrkan hvad kyrkan tillhörde och vördade gamla bruk, som noggrant iakttogos. Att bevista bibelförklaringar eller bönemöten ansågs däremot onödigt, om ej rentaf förkastligt, och hvarje lifligare religiös yttring kallades svärmeri eller exaltation. Fru Hemming kom ännu mycket väl ihåg huru gamle kommerserådet vid en af sina sedvanliga årsmiddagar skarpt uttalat sig om lekman verksamheten såsom ett ingrepp i kyrkans åligganden. Hvarför aflönade man i så fall prästerskapet? — hade han med synbar förtrytelse utropat. Dessa ord hade rotfäst sig i Olgas uppfattning af frågan och så kom det sig, att hon därefter än mera än förr undvek allt som kunde räknas till den andliga verksamhetsvärlden utom kyrkans område, hvori hon äfven inbegrep missionsarbetet.

Och likväl! I går hade hon öfvervarit ett missions- eller bönemöte och afhört en lekmanapredikant alldeles mot sina egna grundfasta principer. Saken var mycket enkel. Hon ville hälsa på en gammal ungdomsvän, men när hon kom dit, stod frun i huset jämte sin dotter färdigklädd för att gå ut.

— Vi skulle nog under andra förhållanden tvingat dig att stanna kvar — sade fru Stenfält hjärtligt; — du är ju en så rar och sällsynt gäst hos oss, käraste Olga, men nu gäller vår promenad i dag ett andligt samkväm. Vi bruka mötas alla tisdagkvällar och jag medverkar på mitt sätt genom att på orgeln accompagnera psalmerna, medan Gertrud fyller pauserna mellan föredragen med någon sång eller hymn. Kom med oss dit bort, min vän, du skall ej ångra dig!

Professorskan fick plötsligt något stramt öfver hela sin varelse. Det var just för fru Stenfälts kända „andlighet“ hon numera dragit sig från umgänget med henne ehuru familjerna voro gamla bekanta, och hon hade ett afvisande svar på tungan. Då lade vännen mildt handen på hennes arm och sade leende: — Du kan också göra en god gärning i dag, Olga; vi ha tillika en liten insamling för missionsändamål, du vet, de där så mycket förkättrade klädesplaggen åt hednabarnen. Och man plägar ju aldrig förgäfvess vädja till din gifmildhet.

Fru Hemming nödgades nu äfven småle. Ordet missionsändamål hade visserligen en skorrande klang i hennes öron, men när hon såg in i fru Stenfälts hjärtegodas ögon, kände hon att det icke blott var för kollektens skull hon blifvit ombedd att följa med, utan därför att väninnan själf fann sig väl därborta och gärna ville dela sitt goda med andra. Det var så likt Charlotte Stenfält sådan hon känt henne ända från barnåren.

Hvad skulle väl också professorskan förebära som skäl för en vägran. Brist på tid kunde hon

icke skylla på, hon afskydde dessutom konventionella lögner och att uppgifva gamla morfars ömdöme som norm för hennes, en fullvuxen människas handlingssätt, föreföll henne själf något naivt. Vid hennes år måste man väl hafva sin egen åsikt. Således beslöt hon en smula passivt, detta också mest öfverenstämmande med hennes natur, att gå med. För en gång kunde man ju af hänsyn för en väns önskan åsidosätta sin egen mening, tänkte hon.

Det var öfverfullt i samlingssalen när de anlände, men tack vare fru Stenfält som tycktes vara välkänd af alla där, fick professorskan en god plats, medan mor och dotter gingo upp på läktaren där orgeln var. Kort därpå begynte mötet med afsjungandet af en psalmvers och sedan trädde dagens talare fram på estraden.

Då fru Hemming följde med hit hade hon knappast haft en tanke på den föredragare som skulle uppträda, men skulle hon reflekterat däröfver hade nog saken förefallit henne än mera motbjudande, ty det var naturligtvis icke en präst som här talade till församlingen utan förste bäste knutpredikant. Däruppe stod emellertid nu en helt ung man, blond och blåögd, med någonting så blygt och barnsligt öfver hela sitt väsen, att han starkt påminte om en studentkandidat på offentlig examen. Och en sådan skulle uppträda som församlingsledare! Professorskan suckade resignerad. Nåväl, hon var nu engång där och om det kunde glädja den snälla Charlotte, ville hon ju gärna stanna kvar för att efter afslutningen lägga sin skärf i sparbössan.

Med detta af hennes välvilliga hjärta dikterade beslut lutade hon sig tillbaka i stolen och beredde sig att lyssna på den unga talaren.

Hans röst hade en behaglig klang och bönen var innerlig. Därefter började han frimodigt utlägga den upplästa texten: „Hvad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ, eller hvad kan en människa gifva till lösen för sin själ?“

Orden nådde så tydliga genom det öfverfyllda rummet ända fram till henne och genljödo fortfarande i denna stund för hennes inre öra: — „Hvad kan en människa gifva till lösen för sin själ“.

Förgäfvets sökte hon erinra sig hvilket svar predikanten gifvit på denna textens allvarliga fråga. Orden hade förklingat utan att uppväcka något gensvar hos henne, men skriftens fråga som hans läppar upprepat, lämnade henne ingen ro.

Då hon hemkom något sent — mötet hade dragit längre ut på tiden än hon beräknat — satt sonen och inväntade henne vid den tända lampan i det treffliga hörnrummet. I första ögonblicket erfor fru Hemming en instinktlik motvilja för att omtala hvar hon fördröjt sig, någonting oförklarligt för en så öppen och omutligt sann natur som hennes, och på hans fråga hvad som uppehållit henne, svarade hon obestämdt att hon varit tillsamman med Stenfälts.

— Är fröken Gertrud allt ännu lika filantropisk — frågade Hugo med lätt ironi sedan han skjutit fram en hvilstol åt modren och hämtat en kudde för hennes rygg.

— Jag tror nog det; — professorskan tackade honom frånvarande för hans omsorg. — Modren sade att hon för närvarande tjänstgör såsom profsyster vid diakonissanstalten.

Den unge mannen log så att de hvita tänderna lyste. — Så att det gick ända därhän. Jag trodde verkligen inte att hon menade så allvarligt med sina svärmiska teorier i den vägen — sade han. — Men det ligger väl i luften därhemma. Vet mamma att téet stått och väntat på dig en halftimme. Jag tror det är första gången på minst tio år, du lilla regelrätta, ordningsälskande husfru.

— Då skola vi genast sätta oss till bords — svarade professorskan brådslande, som om hon vaknat ur en dröm. Därinne i matsalen brann taklampan klart öfver det prydligt dukade bordet och hvartenda föremål, från de äkta kinesiska tékopparna till de tunga •massiva silfvergafflarna från kommerserådets hus, vittnade om en viss gammaldags gedigenhet. Att föra ett luxiöst lif, att äta med silfver på äkta porslin och blankaste linne var för mor och son så naturligt och själfallet att de aldrig ens tänkt sig ett lif under andra förhållanden.

Hugo drack långsamt sitt té och ögnade under tiden i en nyss utkommen broskyr som låg på bordet bredvid hans tallrik. Han hade i det afseendet en smula engelska vanor. Däremellan pratade han med modren, ty under deras treffiga måltider på tumanhand brukade de alltid förtroligt utbyta tankar med hvarandra.

— I dag har Edvin Hamrén tagit sin kandidatexamen — berättade Hugo. — Han godkändes

med högsta beröm och tänker sig nu utomlands för vidare studier i sitt fack. Nu ligger hela världen öppen för honom, ty kunskap är ju makt.

Hela världen! „Hvad hjälper det en människa om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ“, ljöd det plötsligt högt i professorskans själ. Nu kommo de igen de där orden; hvad hade hon egentligen med dem att skaffa, hvad betydde de väl för henne eller för andra? Hugo målade ju blott en vacker framtidsstafla som icke behöfde några kommentarier eller invändningar.

Hon försökte rycka upp sig ur den besynnerliga stämning som bemäktigat sig henne genom att lifligt intressera sig för sonens meddelande.

— Det var en god nyhet, Hugo — sade hon. — Jag vet att du gläder dig åt Edvins framgång som vore den din egen; han är ju en af dina närmaste vänner.

— Ja, det har alltid varit full förståelse oss emellan — sade Hugo varmt. — Han är en så verkligt förnäm karaktär med de rikaste möjligheter. Om han fordrar mycket af lifvet, kommer han också att skänka mycket i gengäld.

„Hvad kan en människa gifva till lösen för sin själ“. Det gick som en skälfning genom fru Hemmings smärta gestalt.

— Du fryser, mamma? — sade Hugo oroligt. — Har du förkylt dig i kväll?

— Nej, det kom inifrån — svarade hon med ett matt leende; — men litet trött känner jag mig.

— Då skola vi skiljas åt tidigt — föreslog

sonen. — Jag har också arbete i afton och får kanske sitta vid skrifbordet halfva natten.

Professorskan bjöd honom som vanligt ett ömt „godnatt“, men när hon kom in i sin bekväma sängkammare där ingenting saknades för att göra hvilan så inbjudande som möjligt, satt hon länge orörlig på stolen vid bädden. Hela hennes kropp skakades som af frossbrytningar och hon tryckte händerna hårdt mot bröstet. Hon kände att någonting främmande och oroväckande med mäktig kraft stormade in öfver hennes hittills så lugna och harmoniska lif. Hon ville värja sig däremot, men all hennes makt tycktes henne bruten och tillintetgjord.

* * *

Tiden försvagar de intryck som icke upprepas, heter det, men så var nu icke fallet med fru Hemming. Trots de mest energiska bemödanden kunde hon icke de närmaste veckorna frigöra sig från den beklämning hon medfört från den ödesdigra sammankomsten och i sitt dagliga umgänge med sonen måste hon ålägga sig en sträng själfbehärskning för att visa sig oförändrad. Hälst skulle hon varit allena för att ständigt kunna grubla öfver hvad som händt och försöka komma till någon klarhet, men Hugos sällskap var henne alltför dyrbart för att hon skulle velat försaka det och det verkade äfven förströende under hennes nuvarande tunga sinnestämning.

Hvad kunde väl heller vara mera glädjande för hennes modershjärta än den öppenhet hvarmed

han alltid kom till henne i det minsta som i det största, och med en i sedligt afseende så vacker karaktär som hans, fanns där heller ingenting fult och orent att dölja. Utan att tillgodoräkna sig själf den andel hon ägde i fråga om hans moraliska uppfostran, gladdes hon blott innerligt åt hans upphöjda tänkesätt och fläckfria lif. Detta var dock starkt påverkad af den ständiga sammanvaron med en ädel varmhjärtad kvinna, som alltid höjt gossens håg vida öfver småsinnets nivå, på samma gång hon ej skydde att när han blef äldre, blotta för honom de faror som under lastens förledande yttre lurade på hans väg.

Oberoende som hon var, hade hon, såsom nämndt, också fritt valt sitt umgänge och den ton som rådde i denna krets stod högt öfver hvardaglighetens ståndpunkt. Det kunde i allmänhet knappt falla någon in att komma fram med banaliteter i fru Hemmings närvaro. Hennes egen fina och ideella personlighet likasom adlade hvarje samspråk med henne och kom enhvar att i hennes sällskap utveckla de bästa möjligheter karaktär och begåfning inrymde.

Likaså var äfven förhållandet med sonen. Ända från barndomen mera böjd för det ideella, intresserade han sig föga för de vanliga pojkaktigheterna i kamratvärlden, men man hade likväl där sett så mycket af hans lynne att ingen kunde beskylla honom för feghet eller pjunk. Också i öfrigt tilltvang han sig sina jämnårigas aktning och beundran. Kanske mest genom sin lätt ironiska godmodighet vid alla förekommande förtretligheter,

sitt storslagna ädelmod, aldrig så högt skattadt som af kamrater, och ej minst sin outtröttliga frikostighet. „Klassens ljus“ spred dessutom en viss glans öfver dem alla och man skröt gärna med Hemmings laudaturer.

Som äldre blef Hugo högt uppburen af sina samtida som i honom sågo ett lofvande framtids hopp och tack vare det vackraste draget i den manliga karaktären, förmågan att utan afund beundra en annans företräden, kom denna ungdomliga klick att entusiastiskt sluta sig kring honom som banérförare för den nyaste tidens idéströmningar.

Kanske visste han icke ens själf hvilket inflytande denna beundran utöfvade på höjandet af hans själf förtroende. Någon lumpen egenkärlek hyste han dock aldrig, snarare en själfmedveten kraft, en lugn tro på att nå det mål han sökte och som kamraternas hyllning blott vägledande utpekade.

Skulle då icke modren vara stolt öfver sin son? Ja, det var hon också ehuru hennes fina takt äfven härvid hjälpte henne från ett klandervärdt högmod. Så mycket djupare gick därför denna stolta ömhet som tycktes fylla hennes lif med en enda uppgift, att söka sonens lycka. Det hade hittills ej heller funnits en tanke som de icke delat, en stämning hos sonen som icke funnit genklang i modrens bröst. Men — hvad hon icke själf ägde, det kunde hon icke skänka sitt barn. Hon hade aldrig infört den lille i kristendomens förgårdar och där af kom sig också att de båda stannat utanför, långt från dess innersta helgedom.

Hugo var visserligen konfirmerad, men både mor och son voro i tysthet öfverens om att det hela var blott en formell ceremoni, som fullgjordes mest af hänsyn till släkttraditioner och i senare år hade unge Hemming lungt befriat sig från allt, om än huru lätt tryck af konfessionella band. — Han var en friboren ande — sade kamraterna med stolthet och att låta sig bindas af konservatismens föråldrade fjättrar vore honom ovärdigt. I en viss mening var han värligen så fullkomligt frigjord att till och med Gudsbegreppet för honom upphört att existera. Modren hade alltid sträfvat efter att hålla jämna steg med honom, att trots deras skilda ålder likväl kunna följa hans intressen på olika områden, men härvid var det likväl som skulle hon omedvetet skyggat för att taga språnget ut i det ovissa. De gamla ankarfästena höllo henne ännu fast, utan att hon dock lade det ringaste tygel på hans fria yttranderätt.

— Just det, att mamma kunnat lösgöra sig från en mängd murkna fördomars tryck, gör att jag ställer dig så högt — hade Hugo engång yttrat. — Man kan inför dig uttala de djärfvaste hypoteser utan att du hisnar och det gör mig så trygg och tvångfri i ditt sällskap.

Huru högt hennes hjärta den gången slog af glädje, men äfven af bäfvan; kanhända att hon ändå hängde mera vid det gamla än sonen trodde. I hvarje fall låg det en mäktig tillförsikt i hans uttalanden, ett sådant ungdomligt öfvermått af kraft och entusiasm, som ofrivilligt hänförde och fångslade hans åhörare, och hon kunde ej låta bli att tänka på

den makt han måste utöfva på sin omgifning och det ansvar som var förbundet med en sådan makt.

Man nästan blygdes att tänka annorlunda än han, att göra en invändning som skulle komma honom att anställa jämförelser mellan hans egen öfverlägsenhet och motpartens medelmåttighet. Hon hade alltid tyckt att hennes make varit rikt utrustad på hufvudets vägnar, men Hugos begåfning var dock mera glänsande. Han hade liksom större förmåga att få den fram i ljuset och därtill kom ett sällsynt intagande yttre och en ovanligt sympatisk organ, hvilken ensamt för sig ägde en makt att bedåra, som få kunde undandraga sig.

Och när han nu satt midtemot henne vid bordet eller kom in till henne på ett ryck, såsom han brukade göra, och slog sig ned hos henne vid hörnfönstret, kunde hon icke för allt i världen förtro honom hvad som tryckte hennes sinne. Tvärtom var det han som oftast jagade hennes oro på flykten och hon lät sig villigt föras bort på den där vackra ristens ljudvågor, långt ut på djupet där det inte mera fanns någon botten och alla gamla synmärken fösvunno bakom dem. Stundom kände hon dock med pinsam ångest, att medan Hugo ständigt såg ny landvinningar vid horisonten, tycktes de henne alleamman som blott tomma hägringar. Och en känsla såsom om hon hållit på att sjunka ned i ett mätligt djup, grep henne och hon brast i tårar när onen gått.

Med Hjördis von Sterne kom det alltid såsom en stormvind in i huset, tyckte professorskan, men det var endast en lekfull sommarstorm med yster lustighet som dansade in på hennes lätta fötter.

Hjördis var en systerdotter till hennes afidne man, några år yngre än Hugo och en stor favorit hos fru Hemming hvars stillsamma natur upplifvades af denna sprudlande ungdomslust som var beredd att taga hela världen i famn och bjuda alla sorger spetsen. Men så hade också lyckan delat sina håfvor i öfverflöd äfven åt henne och där var ännu ingen tyngd som skulle stäckt lifsglädjens vingar.

Statsrådet von Sterne, Hjördis far, var tjänsteman ända ut till fingerspetsarna, för resten en äldre något styf herre och ytterst konservativ i alla afseenden. Modren hade som ung varit en firad och bortskämd skönhet af en något grund och passiv, men godlynt karaktär, och vid sitt giftermål ned den betydligt äldre mannen gick hon helt och hållet upp i hans tycken och åsikter. Huru Hjördis i deras hem kunnat utveckla sig så fritt som hon fått göra det, kunde endast bero på att fadren ej haft tid för sina barn och modren ej makt ned dem, åtminstone i fråga om den äldsta, som var en mycket själfständig natur.

När hon nu satt där vid professorskans frukostbord den soliga Marsmorgonen och lät Hugo servera sig med det bästa som fanns, tycktes de båda mor och son som skulle solen lyst klarare ärförut och aningar om stundande vår drogo genom rummet. Allt detta härledde från den lilla rödamun-

nens prat och de käcka ögonens strålgans, som gäfvö lif och färg åt hela omgifningen.

— Var det inte treffligt på premiären i går? — började hon medan hon drack sitt kaffe. — Stycket gick förträffligt.

— Ja, alldeles utmärkt.

— Den unge författaren fick ju en lagerkrans — sade professorskan.

— Det var välförtjänt — inföll Hugo.

— Ja, icke sant; han är en modig själ den där Brenner, sådana saker han kommer fram med. Han kunde nog få vissa pryda damer att slå ned ögonen, men vi unga, vi som fått blicken öppen, vi sänka den icke för sanningen äfven i dess mest osminkade nakenhet. — Den unga flickan hade talat sig varm.

— Var den så ultra? — frågade fru Hemming litet tveksamt.

— Ja, lilla tant, den var rent af ett slag i ansiktet åt all falsk moral — sade Hjördis ifrigt. — Och så fick äfven skrymteriet och gudligheten sin släng.

— Väl förtjänt — upprepade Hugo för andra gången och nu med ett sarkastiskt leende. — Var säker på att i afton diskuteras det så depraverande stycket i K. F. U. M. såsom naturligtvis undergräfvande all sedlighet.

— Ja, så olika kan uppfattningen vara — sade Hjördis — men det kommer sig af idel inskränkt-het, icke sannt? Man vågar icke se en sak sådan den är.

— Trångbröstade fördomar — nickade Hugo.

— Vet du att Eugen Willberg låtit skriva in sig i den där föreningen? — Hjärdis lutade sig fram mot honom. — Jag hörde det i går af hans kamrater.

— Han har då svikit sin fana — sade Hugo stelt, medan en lätt rodnad sköt upp i hans kinder. — Eugen är således förlorad för mig.

Professorskan som försjunkit i tankar och hört blott de sista orden såg förundrad upp: — Jag trodde alltid att unge Willberg var en ovanligt bra gosse och att du beundrade honom — sade hon.

— Det gör jag ännu, mamma. Han har en härlig karaktär, det är endast skada att han nu håller på att fuska bort den med det där bråket om sin själ.

„Hvad kan en människa gifva till lösen för sin själ“ — hviskade det inom fru Hemming och så ljudlös än denna hviskning var, ryckte hon dock till som för en åskknall.

— Jag tror lilla tant har nervryckningar, som mamma därhemma — skrattade Hjärdis och lade sin mjuka varma hand på hennes fina och svala.

— Nej, men Hugos ord väckte en hågkomst hos mig, det där om själen. — Jag förstod dig nog ej rätt, tror jag?

— Åh tant, vi beklagade blott att magister Willberg gått in i kristliga föreningen för unge män.

— Är det då en förkastlig förening? — frågade professorskan förströdt.

De ungas blickar möttes med ett litet förståelsefullt leende: — Det lär väl bero på tycke och smak — svarade Hugo ironiskt. — För mig vore

den ett fängsel och i dess bojar har Eugen nu frivilligt låtit sig bindas. Han har förrådt sina ideal, nåja — — Hugo gjorde en gest som om han skjutit ifrån sig någonting oangenämt.

— Ja — sade Hjördis och höjde sitt vackra huvud nästan triumferande — lefve friheten! Nu, sedan jag funnit den vill jag endast lefva, lefva!

Hugo såg beundrande på henne. Hon räckte honom med ett strålande leende handen och sade rodnande: — Jag har så mycket att tacka dig för, Hugo!

En sekund sågo de djupt in i hvarandras ögon medan han kvarhöll hennes hand och omärkligt tryckte den mot sitt bröst. — Lilla barn! — sade han vekt.

— Åh, jag är just icke så mycket yngre än du — skrattade Hjördis.

— Nej, men du har ju varit min lärjunge.

— Får gå då på den räkningen — skämtade hon.

Professorskan såg på dem, båda så dyrbara för hennes hjärta. Skulle väl hennes käraste framtidshopp gå i fullbordan och hon få se dem förenade? För den tanken vek åtminstone i detta ögonblick all tryckande ängslan, all gnagande oro från hennes sinne. Det var så ljust att blott tänka på de ungas lycka. Men när hon återigen blef ensam, kom den tunga stämningen tillbaka.

Hon försökte läsa och arbeta som vanligt, men utan allt intresse eller nöje. Dagens tidning låg på bordet bredvid, den brukade hon alltid genomögnä efter frukosten sedan Hugo gått ut. Hon tog

den nästan mekaniskt och öfverfor likgiltigt de första spalterna då hennes blick plötsligt föll på ett kort tillkännagifvande: — Andligt samkväm klockan sex. Missionseleven Karlsson från Sverige talar öfver ämnet „himmelska och jordiska skatter“. — Detta liksom väckte henne åter; dit skulle, dit måste hon. Just den texten var någonting för henne.

Men så kommo betänkligheterna ånyo. Hvad skulle Stenfälts säga om hon nu gick dit för andra gången? Kanske att hon blifvit „kristligt sinnad“. Nej, det var ju icke så. Hon ville dit blott för att få klarhet i det dunkel som alltsedan den där första kvällen lägrat sig öfver hela hennes tankevärld. Och så var det Hugo! När hon påmint sig hans yttrande om kamraten som svikit idéernas fana — „han är förlorad för mig“ — smög sig med ens öfver henne liksom en isande kyla och hon kröp ihop som under en förkrossande tyngd. Han skulle icke få säga att hans mor „sprang på bönemöten.“ Men att dölja förhållandet var också en plåga för hennes redbara, all falskhet skyende natur.

Och likväl, trots all tvekan, alla invändningar, kvarstod alltså den första impulsen, att hon skulle, hon måste gå dit! Hon rufvade därpå hela förmiddagen och när Hugo vid middagsbordet omtalade att han hade ett möte klockan half sex och sedan skulle vara borta hela kvällen, tog hon det nästan som en maning till att fullfölja sitt beslut. Men ännu när hon iklädde sig kappan för att gå, skälfd hon af ovisshet och oro och utkommen på gatan kunde hon ej afhålla sig från att flera gånger se tillbaka,

såsom om hon fruktat att sonens blickar spejande följde henne för att utforska hvart hon ämnade sig.

När hon kom fram till möteslokalen var där åter fullt af folk. Det lyckades henne dock att få en plats och just sådan hon önskade, i en undanskymd vrå, där icke ens Charlotte Stenfälts ögon kunnat upptäcka henne. Hon hade kommit sent. Man höll just på att avsluta psalmen och predikanten stod redan på estraden; men det var icke samma talare som senast.

Den andre hade varit ung och blond, denne var äldre och mörkhyad med ett kantigt, grofthugget ansikte och stora grofva händer, han såg ut som en kroppsarbetare. I första ögonblicket kände fru Hemming en häftig missräkning och lust att smyga sig därifrån. Det var ju den andre hon tänkt på hela tiden då hon längtade efter ljus och klarhet. Hon hade aldrig reflekterat öfver att det troligen ofta vexlade talare vid dessa möten. Nästa minut var hon dock redan fångslad af mannens djupa allvarliga stämma och den enkla inledningen var som framsagd enkom för henne — tyckte hon.

„Jordiska skatter äro nyttiga till många ting, de kunna förljufva vårt lif här nere och bidraga till att lyckliggöra andras, men likväl gäller icke ens „hela världen“ mot de himmelska egodelarna och ingen kan igenlösa sin själ med vare sig allt jordens guld. Gif oss därför, käre Herre, blott detta enda, Jesus Kristus, som är himmelrikets skatt“.

Därefter begynte han tala öfver texten: — „Samlen eder icke skatter på jorden där mal och rost förstöra, och där tjufvar bryta sig in och stjäla,

utan samlen eder skatter i himmelen; ty där eder skatt är, där är också edert hjärta“.

Enkelt och på sak gående framvisade han lättheten af att under samlandet af jordiskt gods glömma och försumma det eviga, det enda nödvändiga, och huru det vi sålunda omfatta, fångslar vårt hela hjärta så, att det oupplösligt fasthänger därvid. Är detta endast jordiskt och hvad jorden tillhör, huru arm är ej denna skatt för hjärtats känslor, en skatt som rost och mal lätt kunna fördärfva och tjufvar röfva. Men de jordiska skatterna utgjordes icke allenast af sådant som man kunde gripa med händerna. I dem innefattades också hvarjehanda andliga värden, såsom våra vänners vänskap, kunskapers inhämtande, själsodling och våra älskades kärlek.

Högre än gods och guld måste dessa värden skattas, ty huru fattigt skulle ej lifvet vara äfven i öfverflödets sköte utan de våras ömhet, utan att vänskapen förljufvade vår tillvaro och om tillfälle till själsodling saknades! Och likväl nödgades han, äfven hvad allt detta i sig själf så sköna, så förädlande angick, varnande påminna om skriftens ord: „Samlen eder icke skatter på jorden“.

Om vår sträfvan efter och hängifvenhet för kunskaper, kultur och kärlek så helt toge oss fången att ingen tid fanns öfrig för de himmelska skatternas förvärfvande, om hjärtat hängde fast vid till och med det dyrbaraste härnere, en mors, en makes, ett barns kärlek och glömde Kristus därför, då stod det illa till med detta stackars hjärta. Vår Herre förnekar oss hvarken vetandets dyrbara fruk-

ter eller släktskapens ömma band. Han vill blott själf vara den främste och sedan helgar han allt jordiskt så att det kan blifva människan till verklig lycka och välsignelse. Innerst i hvarje hjärta finnes också en längtan som intet härnere kan stilla, därför att det är en längtan efter det högsta, det gudomliga! „Såsom hjorten ropar efter friskt vatten, så ropar min själ Gud efter dig!“

Talarens röst hade tystnat och slutpsalmens toner klingade stilla genom salen. Professorskan satt med hufvudet djupt nedböjdt, det kändes som om några fjättrar brustit inom henne. Hon andades så underbart lätt och fritt. Själens trängtan som hon hittills icke förstått, hade blifvit uppfylld.

När hennes grannar reste sig för att gå, steg äfven hon upp och frågade den närmaste, en vänlig gammal fru, hvem dagens talare egentligen var.

— En svensk smedarbetare som vid fyllda trettio år lämnat hammare och städ för att inträda i missionsskolan — ljöd svaret. — Nu var han färdig att gå ut som missionär.

— Åh, det skulle man ej trott!

Den tillfrågade log blidt. — Vår store Herre vet nog att välja sina redskap — sade hon.

Fru Hemming tänkte på den unga predikanten hon hört första gången, han såg så glad och lycklig ut och talade så öfvertygadt. Men nu förstod hon hvarför talarens i dag ord gjort större intryck på henne, ja, likasom öppnat hennes hjärta för himmelrikets skatt. Det var för att hans tro blifvit stärkt och öfvad genom kamp och strid i lifvets skola. En brytning i alla lefnadsförhållanden sådan

som denne man genomgått, måste verka genomgripande och förrän han kommit till klarhet hade han visserligen vandrat i mången mörk dal. Nu kunde han tala af egen erfarenhet och visa sina medvandrare fram på den smala vägen till det himmelska målet.

Professorskan vände hemåt med lätta steg. Hon tyckte att gatorna, husen och träden, alltsamman, fått ett annat utseende, att hon var omgifven som af en ny värld och när hon kom hem och visste att hon skulle vara ensam återstoden af kvällen, tog hon från bokskåpet fram bibeln som hon i tiden erhållit till konfirmationsgåfva. Den var ny och osliten och på första bladet stod med gifvarinnans, en gammal gudmors, originella handstil: — Sök din rikedom i Gud, ty „där din skatt är, där är ock ditt hjärta“.

Fru Hemming kände föga denna gudmor, en bekant till hennes mor och död för många år sedan, men hon tänkte nu med rörelse på att det vid hennes konfirmation verkligen funnits någon i hennes omgifning, som kanske med hänsyn till de jordiska förhållandena velat mana henne att söka något mera och högre än den dyrbaraste skatt i denna värld. Och det kunde ju inte vara en blott slump, det måste vara en nådefull skickelse, att hon på första bladet i sin egen okända bibel återfann just samma ord som utgjort dagens väckelsefulla text.

Från denna dag, det kände hon, skulle denna bok blifva hennes käraste sällskap. Det var ju så mycket hon ville veta, hon som hittills vandrat i mörkret och nu såg en första glimt af daggryningen.

När man upplefvat någon underbar händelse, en genomgripande omgestaltning af hela ens föregående tillvaro, är det efteråt som skulle man vaknat upp ur en dröm. Man förstår ej omedelbart den förvandling som försiggått, man behöfver tid att reda sina tankar och intryck.

Så var fallet med professorskan Hemming. Hon var till en början icke fullt medveten om någonting annat än att den beklämning som så länge tryckt henne nu försvunnit och att de sista veckornas oro förbytts till en ljufvig ro — hvilan i Gud och vid hans nåd. Om hon under detta sinnestillstånd skulle vändt sig till någon andlig rådgifvare, hade hon antagligen fått mycken upplysning och snarare kommit till klarhet i många för henne ännu dunkla frågor. Men hennes lugn skulle därvid troligen också försvunnit, ty några upplysningar om huru hon kommit till sin nuvarande ståndpunkt och huruvida det skett i den sanna omvändelsens ordning, skulle hon ej förmått meddela. Hennes så redbara sinne skulle kanske råkat i tvifvel om huru stor rätt hon ägde att känna sig så lycklig, då hon i det hela förstod så föga af det andliga lifvet. Men när hon förblef stilla vid sin bibel kom upplysningen så småningom från den eviga ljuskällan och ju mera det dagades för hennes själ föllo fjällen från hennes ögon.

Hon tyckte stundom det vara så underbart att midt i lifvets lugna sällhet plötsligt genom några uttalade ord gripas af en sådan själsångest och oro, för att sedan åter lika plötsligt finna frid och lycka. Hon kunde ej annat än se Guds styrande hand i

detta, tänka att Han af idel kärlek velat låta henne komma till insigt om huru allt jordiskt godt är ett försvinnande intet mot den himmelrikets skatt hon nu vunnit.

Hon var så lycklig i sin nya lifsuppfattning att allting annat omkring henne blef till en början liksom skjutet åt sidan. Den genomgripande förändringen af hela hennes inre värld likasom absorberade både tid och tankar. Hon skulle ej heller med någon människa kunnat tala om hvad som rörde sig i hennes själ, det var som om de nyvunna skatterna tyckts henne alltför dyrbara att framvisa eller vidröra, men hennes yttre väsen bar dock i någon mån vittne därom. De vackra ögonen strålade och kring munnen låg ett blidt, nästan förklaradt uttryck, som gaf någonting märkvärdigt ungt och besjäladt åt hennes fina drag.

— Jag vet ej hvad det beror på — brukade Hugo ibland säga när han satt och betraktade henne. — Du är som förändrad, käraste mamma, förskönad skulle jag helst vilja säga.

— Du skall väl ej försöka smickra mig på gamla dagar — log modren och rodnade som en ung flicka. — Så vet då, att just i dag hittade jag två gråa strån i mitt hår. Jag börjar åldras, det är allt.

— Då är du den vackraste ålderdom jag sett — svarade han ömt och kysste henne.

Hvad hans kärlek värmden henne. Hon tyckte att hennes ömhet för honom nu hade fördubblats liksom hon i allmänhet kände sig vänligare stämd mot hela världen och grublade blott öfver tillfällen att få lägga dessa känslor i dagen.

— Tant är ändå bra rar — sade Hjördis engång och lade sin arm omkring henne — jag riktigt dyrkar dig.

Professorskan smekte vänligt den unga flickans kind, solande sig i glansen från hennes ögon. Hvad det kändes ljuft att vara så älskad!

Nästa gång Karlsson talade var professorskan åter där, på samma plats som gången förut. Hon var så lycklig nu, hon kom icke med tvifvel och oro, utan med glad tillit för att mottaga allt godt som här skulle bjudas henne. Talaren såg i dag trött och betungad ut och hans röst ljud likasom beslöjad. „Den som vill vara världens vän, han varder Guds ovän“ och „Förundren eder icke mina bröder om världen hatar eder“ — så lydde dagenstext.

Ovänskap och hat, hvad det klingade hårdt och missljudande i fru Hemmings öron. Hon hade ju kommit hit för att mottaga ökad frid och sinnesro och så begynte predikanten tala om kif och strid. Hon kände sig nästan modfälld och den ljusa stämningen fördystrades. Det gaf icke heller skäl till glädje det talaren i dag frambar för sina åhörare, det var tvärtom en skarp, allvarsam sanning: Världens vän blir Guds ovän! Guds vän får världens hat. Har du mod att taga emot det, har du mod att följa Jesus hvad det än må kosta dig, om det så gällde att försaka make och barn för Kristi skull. Ty det ordet står fast — Jesu eget ord — „den som förnekar mig inför människorna, honom skall också jag förneka inför min Fader som är i himmelen.“

Världen är visserligen i vår tid till en viss grad fördragsam mot de kristna — menade talaren. — Man

låter dem utan klander gå sin egen väg, ja, man kan till och med skänka enstaka individer bland dem sin aktning. Men äfven de kristna hade af världen lärt sig samma tolerans, ligkiltighetens, passivitetens tolerans och däri låg en dold fara. Lika visst som allt fördömande är en kristen förbjudet, på samma gång det vore oförenligt med ett sannt kristligt sinnelag som tvärtom bör älska och fördraga, i kärlek delande sin nästas börda, lika visst bör också en kristen klart och tydligt erkänna sin ståndpunkt, låta världen veta hvems färger han bär, oberoende af om han därmed skulle såra äfven sin närmaste omgifnings uppfattning och känsla.

„Den som vill vara Guds vän, blir lätt världens ovän.“ I världsligt afseende anses ju den människa karaktärslös som saknar mod att uttala sin öfvertygelse. Huru mycket mera borde då en kristen vara mån om att vidkännas sina åsikter, då det dock gäller något så viktigt som hans eviga salighet. Det ligger alltid någonting skeft i vår Kristusbekännelse om den aldrig uppväcker världens gensägelse.

Då professorskan återvände hemåt den kvällen var det som skulle blyvikter tyngt hennes fötter och för hvarje steg framåt kände hon det som om hon hellre velat gå tillbaka. Hon tyckte plötsligt att lifvet som nyss synts henne så ljust och skönt, nu låg framför henne som en tung mödosam väg där idel svåra plikter mötte. Detta var den första stormby som öfvergick den svaga trosplantan i hennes själ; skulle den brytas, eller sänka sina fina rötter än djupare in i den fasta grunden?

Det blef en hård kamp, en kamp som böjde henne ned i stoftet och krossade all egenvilja, allt som ännu fanns kvar af det gamla i tankar, om-döme och uppfattningssätt. Men när hon åter reste sig hade det nya lifvet segrat och stark i Guds kraft gick hon vidare för att stilla taga emot sin andel af jordevandringens mödor. Han som ensam begynt verket, förde det också ensam till fullbordan.

Det ljusst ungdomliga draget som trons glädje tryckt på hennes ansikte var nu borta, men uttrycket i anletsdragen och hela hennes väsen vittnade om en ostörbar frid, medan blicken strålade som af ett inre ljus.

— Tant ser ut som om ingenting på jorden skulle kunna rubba ditt lugn — sade Hjördis en dag, i det hon slog sig ned i hvilstolen midt emot fastern och trött lutade hufvudet mot ryggstödet.

— När jag betraktar dig förefaller det mig som om någonting ljusst innifrån skulle genomstråla ditt kära ansikte.

— Hvad du tyckes ha' noga studerat mig, min flicka.

— Ja, ser du, det är alltid en hvila här hos dig, tant Olga; och när jag blir riktigt utled vid mig själf och alla andra, då tänker jag så gärna på det fridfulla uttrycket i dina ögon.

— Kan min lilla liffulla Hjördis verkligen någonsin bli trött?

— Åhja, tant, som till exempel i dag. Jag har försökt läsa och spela och gå på föreläsning och taga sångtimmar och — —

— Stanna, stanna för all del kära barn; man kan ju bli trött redan af att höra dig räkna upp allt det där — smålog tanten. — Hvarför skall du egentligen gå på så där förskräckligt?

— Därför att — ja, sannerligen jag riktigt vet hvarför — svarade den unga flickan och knäppte hop händerna bakom hufvudet. — Jag antar att det är min natur att jaga från det ena till det andra. Tiden går då fortast och dagen är slut förrän man hinner tänka därpå.

— Nå, men hvarför vill du nödvändigt att tiden skall gå? Jag som dock redan är gammal, tycker att den flyr alltför fort, då hvarenda timme likväl är så dyrbar.

— Jag kan inte tåla något stillastående, kära tant. Jag har försökt med alla möjliga sysselsättningar, sångtimmar, språklektioner, föredrag, diskussionsmöten, dagens nöjen och den moderna litteraturen. Det vill ändå inte fylla upp min dag. — Hon suckade lätt.

— Då skulle du företaga dig någonting nyttigt.

— Man skall inte taga brödet från de arbetssökande, lilla tant. Känner du inte igen Hugos teorier?

— Professorskan nickade: — Ja, men det finnes mycken verksamhet här i staden som man kan egna sig åt utan anspråk på lön — sade hon. — Tänk på de sjuka, de blinda, de fattiga och vanföra.

Hjördis skakade sitt käcka hufvud. — Nej, tant lilla, filantropin ligger inte för mig. Jag tycker inte om att se fattigdom och smuts och trasor och sår. — Hon gjorde en grimas och ryckte på axlarna. — I teorin är det nog så vackert, men i

praktiken, huh då! För resten så — hon rätade på sig — ja, så är jag ju ändå i det stora hela hjärtans belåten med mitt fjärillif och njuter däraf i fulla drag. Det är blott någon gång då och då det kommer en sådan där mörk stund som i dag, då jag känner mig öfvermått på allt och icke vet hvad jag själf vill.

— Kväf ej den känslan, barn — sade professorskan med djupt allvar. — Det är en genklang af den längtan som gått genom världsåldern, den suck som skall höras intill dagarnas ända. „Såsom hjorten ropar efter friskt vatten, så ropar min själ Gud efter dig!“

Hjördis såg förvånad upp till fastren.

— Hvarifrån har du detta citat, tant Olga?

— Från bibeln — sade fru Hemming lugnt. Hjördis hade rest sig och gått fram till professorskans länstol. Hon tog tantens hufvud mellan sina båda händer och såg henne länge och djupt i ögonen. Därpå sade hon plötsligt: — Du är en öfverlöperska, tant; du har svikit vår fana.

Fru Hemming mötte stadigt hennes blick. — Och om så vore, barn?

Hjördis böjde på hufvudet: — Hädanefter kan man ju inte lita på någon — sade hon. — Det var en stor förlust för oss, lilla tant! Men de andra, de heliga, menar jag, räkna det nog som en ren vinst. — Hennes ton ljöd gäckande, men när hon lutade sig ned för att säga farväl låg det någonting afbedjande, ja, nästan vördnadsfullt i hennes ömma kyss.

*

*

*

— Stör jag dig, kära mamma?

— Nej, Hugo, du stör mig aldrig.

— Jag ville gärna läsa för dig en särdeles bra artikel af en af våra unga framtidsmän; han intar en ovanligt framskjuten ställning i flere af tidens frågor. Jag fäster stora förhoppningar vid honom.

— Godt! — modren tog sitt arbete, det var alltid roligt att höra Hugo läsa. Men ju längre hon i dag följde den kära stämmans tonfall, desto mera tyckte hon att orden på hans läppar blefvo till blott tomma ljud utan mening och innehåll. Hon förstod dem icke, eller hade hon kanske förlorat förmågan att fatta snabbt.

Då Hugo slutat såg han förvåntansfullt på henne: — Nå, hvad tycker mamma? Det var ju egentligen en dithyramb öfver Nietzsches teorier, men briljant väl skrifvet.

— Jag tror det nog — svarade hon undvikande — men i det hela fick jag ingen behållning däraf.

— Inte? Det förvånar mig, mamma. Du med ditt säkra öra, din fina uppfattning.

— Jag menar blott att det är synd att den där unge författaren icke funnit någonting värdigare att upphöja — sade hon. — Hvad skulle han icke kunna uträtta med en så välformad penna.

— Åh, jag hoppas vi nog skola få se vackra prof däraf framdeles — menade Hugo litet kort; han var ovan vid att icke finna förståelse på detta håll. — Han har redan skrifvit flere intressanta uppsatser i utländska blad, men vi äro tyvärr ännu ej mogna för sådant som man i de stora världs-

centra betraktar som gammalt nytt. Ja, ser du mamma, det är just det som verkar så hämmande på oss här hemma, att uppfattningen af lifsföreteelserna är så trång, så inskränkt och om någon dristar sig att tala rent ut, heter det straxt: „sådana samhällsupplösande tendenser,“ „han vill lösa alla sedliga band“ och mera dylikt. Vi sitta ännu fast i våra gammaltestamentliga föreställningar och vår smaklösa dogmtro. Sådant kallar jag trældom.

— Du tager misste Hugo — professorskans röst ljöd klar och bestämd. — Vi lefva i nya testaments tid och där Kristi ande är, där finnes den sanna friheten.

Han betraktade modren alldeles som om blicken velat säga: — „Hvad vet du därom?“ Sedan böjde han sig tyst ned och tog upp ett garnnystan som förirrat sig till golfvet. Då han lade det ned i arbetskorgen på sybordet, föll hans blick plötsligt på bibelns guldsnitt som blänkte i aftonsolens strålar. — Ah, du har börjat studera teologi? — sade han nyfiket.

Hon nickade: — Jag tyckte det var hög tid — svarade hon allvarligt. — Att ha lefvat mera än ett halft människolif och aldrig hafva öppnat den bokens blad, var ju minst sagdt besinningslöst.

— Och jag tänker du funnit rätt mycket af intresse däri — sade han i lätt ton. — Vi läste patriarkernas biografier för presten under konfirmationstiden och de voro då sannerligen inga dygdemönster, fader Abraham med sin lilla nödlögn och den sveklige herr Jakob — han log så att de hvita tänderna lyste. Hvad han såg bra ut i denna stund

i sitt gäckande öfvermod, det smala fintskurna ansiktet, den vackra pannan och de intelligentas ögonen, hon uppfångade det allt i en enda blick.

— Vi studerade förstas också nya testamentet — fortsatte han. — Jag har apostlarnas svagheter på mina fem fingrar. — Sälja, förneka och förråda sin bästa vän, vackra fåglar minsan; och deras historie skall såsom läroämne inpluggas af ungdomen. Men naturligtvis finnes det också beaktansvärda partier i den där gamla urkunden och mycken poesi, fastän den är föråldrad och innehållet en öfvervunnen ståndpunkt för vår framskridna tid.

— Och hvad vill du gifva oss i stället?

— Det kan du verkligen fråga, mamma? — sade han förebrående. — Du som mättat din själ med allt det bästa och ädlaste vetandet har att erbjuda.

— Och likväl har jag hungrat efter någonting mera och detta har jag funnit här — sade hon läggade sin hand på bibeln. — „Hvad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men förlorar sin själ!“

Hugo hade rest sig och en djup skugga drog i denna stund öfver hans vackra ansikte. — Jag tror mamma blifvit religiös — sade han med ett försök att skämta på sitt gamla ironiska sätt.

— Nej, min egen gosse, jag har blott fått klart för mig att jag är en fattig syndig människa som behöfver nåd för att blifva frälst.

— Om *du* är en synderska, min mor, hvem är då rättfärdig?

— En allenast, gudamänniskan Jesus Kristus — svarade hon högtidligt.

Det uppstod en lång tystnad efter dessa ord. Hugo gick fram och åter med tunga steg och korslagda armar. När han slutligen kom tillbaka till modren såg man att en våldsamt strid utkämpades inom honom, han var dödligen blek och blicken hade ett ångestfullt uttryck.

— Mamma, mamma! kan jag icke ännu rädda dig, rycka dig lös! — utropade han. — Säg ej att det är för sent.

Professorskans ögon fylldes med tårar: — Min älskade, jag är fången af Kristi kärlek, för evigt — sade hon sakta.

Han vände sig bort. — Och jag som ställt dig så högt! — mumlade han.

Fru Hemming tryckte handen mot hjärtat. Skulle hon nu förlora honom som hon älskade mest i världen. Det gjorde så ondt, men åter påminde hon sig orden: „Den som älskar son eller dotter mer än mig, han är mig icke värd“. „Den mig förnekar inför människor, honom skall jag förneka inför min fader i himmelen“.

Och så höjde hon blicken frimodigt. — Nej, min Herre vill jag icke förneka, ljöd det högt inom henne och mitt barn ger jag dig, o Jesu; jag vet att du tager emot mitt offer, ty jag ger dig det käraste jag äger.

— Hädanefter gå sålunda våra vägar åt skilda håll, min mor — sade Hugo stelt.

Hvad det ceremoniösa „min mor“ kylde, men hon svarade intet, såg blott på honom med utesäglig ömhet i blicken. Då kunde han ej behärska sig längre. Kastande sig ned vid hennes fötter lade

han hufvudet i hennes famn såsom när han var en liten gosse och kom till henne för att blifva tröstad. Hans unga starka kropp skakades af våldsamma snyftningar.

Hon strök sakta hans vackra mörka hår: — Stackars Hugo — sade hon lågt. — Du skall kanske en dag stå som min anklagare inför den högste domaren. Jag har så mycket att förebrå mig gentemot dig.

— O mamma, säg inte så, du krossar mitt hjärta. Har du inte gjort allt för mig?

— Nej, jag har glömt det förnämsta, jag bar aldrig mitt barn fram inför Herren, jag tog emot den dyrbaraste af alla jordiska gåfvor, ett lefvande odödligt väsen, utan att tänka på att hvarje mor är skyldig att på domens dag säga: — „Se här är jag och barnet som du mig gifvit.“ Intet ansvar är större än vårt, vi som gifvit lif åt en varelse skapad icke blott för tiden, utan ock för evigheten.

— Finnes det då en evighet? — Han såg plötsligt upp och genom tårskimret i hans ögon framstack ett gäckande löje.

— Ja, min son, till och med för tviflaren — svarade hon fast.

* * *

Hvad det var långa ensliga timmar fru Hemming nu ofta tillbragte i sin kära lilla vrå när Hugo icke längre sökte hennes sällskap. Hon kunde höra honom promenera inne hos sig, eller luta sig tillbaka

i skrifstolen — professors stol med sitt välbekanta lilla knarr i fjädrarna — men där dröjde han också kvar som om han nästan glömt deras forna förtroliga samlif och på kvällarna var han oftast ute.

När det då kom för henne att det varit hon själf som föranledt denna skilsmessa, att det var genom hennes förvällande, så att säga, som han drefs bort från hemmet till just de kretsar där han kanske insupit det farligaste giftet, greps hon af en ousäglig ångest. Men all denna smärta och enslighet förde henne blott längre fram på den väg hon inslagit. Hon kände att hon ej kunnat handla annorlunda, handla svekligt både mot Gud och sitt barn och när hon i stilla stunder höjde sin själ till Gud, fick hon styrka till att visa sonen ett gladt ansikte, som aldrig ens med en enda mine förebrädde honom att hafva öfvergifvit henne. Kärleken fanns ju nog hos båda kvar på djupet, fastän de yttre förhållandena förändrat sig.

Med Hjördis var det annorlunda. Mellan dem tycktes allt vara fullkomligt som förr. Hon tvekade aldrig att vidröra de ämnen de förut diskuterat och det var nästan som om hon funnit ett större intresse af samtalen då ett och annat yttrande väckte motsägelse.

— Jag vill strida med dig, tant — sade hon ibland öppet. — Jag är världen som stormar an dina fästen och vill göra brécher i murarna.

— Gör det, barn, om du kan — skämtade professorkan — jag skall försöka att stärka mina svaga punkter. — Hon tyckte om denna käcka stridslust, den verkade upplifvande på henne och hon

kände att hon behöfde den som motvikt till Hugos reserverade slutenhet. Det som för henne var en lifsfråga, ansåg han icke ens värd motsägelse.

Hjördis kom också som förut till henne i sina „mörka stunder“ som hon sade, ty denna unga glada varelse hade verkligen allt oftare skof af trötthet och lifsleda, och då tyckte hon om att sitta uppkrupen i den mjuka hvilstolen midtemot sin tant, med det vackra hufvudet tillbakalutadt mot den gullgula atlaskudden där bakom, antingen helt försjunken i grublerier eller redo att tala sig varm i någon liten dispyt som hon med flit inledde. Professorskan lät henne tala och bevisa sina teorier huru ifrigt som hälst, hon ansåg att det gjorde godt; och när Hjördis tystnat framförde hon sina inkast på sitt lugna, blida sätt. Flickans oroliga lynne var henne en orsak till bekymmer, men hon forskade förgäfvets efter någon synbar anledning därför. Att det icke rörde hennes hjärtas känslor, därom var professorskan säker, ty Hugos böjelse för sin kusin var i stigande och hon trodde nog att den var lika varmt besvarad.

En tisdag då hon som vanligt besökte bönemötet, sammanträffade hon med fru Stenfält. De hälsade hjärtligt på hvarandra, ty fru Hemming glömde aldrig att det var hennes ungdomsvän som varit den första anledningen till hennes väckelse.

— Gertrud kommer icke att sjunga i dag — omtalade modren då de gingo in tillsammans; — du har väl redan hört att det är sjukt hos statsrådets?

— Ja, Hjördis ringde upp på förmiddagen och sade att hennes syster på något sätt skadat

sin hand. Jag tänkte gå till dem nu efter sammankomsten; ett besök hindrade mig att göra det tidigare.

— De frukta för blodförgiftning — sade fru Stenfält. — Flickan hade skurit sig i fingret och sedan varit med om att måla påskägg; så berättade Gertrud, som de genast kallade på för att sköta den sjuka.

— Är det så allvarsamt? Det tror jag ej Hjördis förstod — sade professorskan; — jag riktigt längtar efter att själf se huru där står till.

Då hon straxt efter mötets slut begaf sig till statsrådet von Sternes något aflägsna, men prydliga hus, kom Hjördis blek och tårögd emot henne i tamburen.

— Nå, huru är det, barn? — professorskan tog båda hennes händer i sina.

— Ganska illa, tror jag — sade den unga flickan. — Professorn ser mörk ut och det skall bli konsultation ännu i afton.

— Hvad gäller det då egentligen?

— Jo, det hela var en obetydlighet, ser du. Anna skar sig härom dagen med Leos pennknif; det var endast en liten rispa i tummen och som hon alltid varit pjunkig, skämtade Leo och jag öfver hela saken. Först då hon i natt vaknade upp i full feber blef jag skrämmd och nu säger professorn att saken gått för långt, det har kommit något ondt i det lilla såret och förorsakat blodförgiftning. Hela armen är svullen och ser förfärlig ut, de tro att en operation är oundviklig. — Hon lutade sig upprörd mot tantens axel.

— Och huru är det med stackars mamma? —
frågade fru Hemming deltagande.

— Åh, mamma är alldeles handfallen — sade
Hjördis — och jag är för resten inte bättre. Vi
äro ju fullkomligt ovana vid sjukdom här i huset;
pappa har en bärghälsa som du vet, mamma odlar
sina små nervkrämpor i all tysthet och när vi barn
haft snufva eller bröstverk har gamla Sanna för-
sett oss med tillräckligt näsdukar och kokat hallon-
thé om kvällarna. Den kuren har alltid varit ett
radikalt botemedel för oss.

Professorskan smålog trots sin ängslan.

— Ja — tillade Hjördis — vi skulle alla stått
helt och hållet rådvilla om inte Gertrud Stenfält
förbarmat sig öfver oss. Hon är ju profsyster eller
hvad det heter vid ett sjukhem och så fort hon
kom blef det reda och ordning med sjukvården
och alltsamman. Hon fick mamma att taga in nerv-
stillande droppar och att lägga sig till sängs, hvil-
ket var en välsignad sak ty hon gick omkring här
som en fridlös ande och skrämde för resten upp
Anna till det yttersta. Sedan har Gertrud suttit
hela tiden vid bädden och lugnat och uppmuntrat
både patienten och oss andra, alldeles som en god
engel. Se här kommer hon själf. När man talar
om trollet — du känner fortsättningen, Gertrud.

Den tilltalade svarade med ett vänligt leende.
Hon hade ett öppet godt ansikte och en ljus tro-
fast blick och professorskan tyckte att det hvita
förklädet och den lilla mössan öfver den blonda
hårkorgen nästan klädde henne. Det var så myc-
ket hon ville höra och fråga om och ingen kunde

svara därpå bättre än den unga sköterskan. När hon återvände till sjukbädden tillika med de just anlända läkarne, gick fru Hemming in för att hälsa på sin svägerska.

Statsrådets hem var både vackert och komfortabelt och inom denna miljö hade Hjördis och hennes två syskon vuxit upp såsom „rikemans barn“ i öfverflödets sköte. Ingenting hade någonsin förnekats dem och ingen smärta eller förlust hade kastat sin skugga öfver deras ungdom. Också togo de lifvets öfvermått af lycka såsom något de ägde full rätt till. Skulle häri nu inträda en förändring — tänkte professorskan när hon sent återvände hem — nu då sorgen för första gången där trädde öfver tröskeln.

Då hon nästa dag åter besökte familjen hade den unga sjuka blifvit bortförd till sjukhuset för att underkastas en operation, men utgången var oviss och man befarade att hennes lif icke mera kunde räddas. Statsrådinnan låg i gråtkramp och mannen satt stel och stum vid hennes bädd. Han tycktes knappast kunna fatta händelsernas sammanhang, all denna brådstörtande olycka som brutit in i lifvets jämna regelbundna gång.

Hjördis mötte sin tant med ett onaturligt lugn som verkade skrämmande.

— Du vet väl att de fört bort Anna till slaktbänken — sade hon med hård röst. — Och det kan din Gud tillåta! Att först skapa ett ädelt verk och sedan bryta sönder det bitvis, såsom på lek — nej, vet du, det gör icke ens en jordisk konstnär. Du får ursäkta mig, men detta är verkligen ett rent

af ovedersägligt bevis på ohållbarheten af bibelns skapelseteori, som jag för resten länge sedan kastat öfver bord, jämte mycket och mångt annat af samma slag.

Professorskan drog henne sakta intill sig och lade lätt sitt finger på de skälfvande läpparna: — Inte mera Gudsförakt, stackars lilla barn — sade hon vänligt. — Han ser nog huru trött du är. Finnes här ingen som tar vård om dig?

Hjördis smärta gestalt darrade konvulsiviskt i hennes armar.

— Du måste försöka äta en smula och dricka en kopp kaffe — sade tanten öfvertalande. — Ni hade säkert en svår natt.

— Ja, den var förfärlig — svarade Hjördis matt — men Gertrud var beundransvärd hela tiden. Hon följde också med till sjukhuset, Anna ville icke skiljas från henne ens för ett ögonblick. — Jag kunde inte uthärda att se henne plågas och höra hennes klagan och så — nu detta — ja, de ha nog börjat redan. Jag ser knifven skära in i det fina hullet och hör benet knaka när stålet tränger igenom! — Hon ryste och tryckte händerna mot hjärtat.

— Ett sådant praktexemplar som vår Anna, så genomsund, så rosig och frisk som en äppleblom och likväl på några korta timmar sönderbruten och krossad. O, detta lif! Jag trodde engång att det var idel ljus och härlighet och lycka, men nu liknar det en hemsk mörk afgrund full af fasor och kval och alla måste vi dit ned! Tant Olga, tant Olga, jag hatar sorgen, lidandet, plågan; jag vill inte, vill inte!

Nästan vanmäktig lät hon sig slutligen föras till sängs och mottog mekaniskt den föda professorskan bjöd henne, men för tröstegrunder var hon fullkomligt oemottaglig. Tanten satt blott helt tyst kvar vid hennes bädd tills den hårdt plågade naturen tog ut sin rätt och Hjördis föll i en tung dvaliknande sömn.

Nästa morgon hade den unga patienten dukat under för sjukdomens järngrepp och så trädde sorgen in i statsrådets välombonade hem, därifrån alla lifvets obehag hittills så konsekvent varit utestängda.

* * *

Man hade följt den döda till kyrkogården och när allt nu var öfverståndet kunde man i hemmet knappast fatta att det genomgångna var en verklighet och icke endast en förskräcklig dröm. Sjukdom, död och begrafning hade följt så hastigt och omedelbart hvarandra i spåren och alltsamman hade kommit så oväntadt och oförberedt. Professorskan och hennes son hade nyss talat därom och Hugo hade beundrat Hjördis fattning vid grafven.

— Hon har en stark själ — sade han stolt och i hans ord klingade ett underförstådt medvetande om att han själf icke så litet bidragit till denna styrka. Hjördis hade under dessa dagar också hufvudsakligast slutit sig till kusinen och nästan undvikit att vara allena med tanten, såsom om hon fruktat att fru Hemming skulle tala med henne om den

döda. Själf undvek hon till och med att nämna Annas namn och tycktes vilja skjuta bort det sorgliga så mycket hon blott kunde. Men professorskan fruktade det tryck en sådan tvungen själfbehärskning skulle utöfva på denna lifliga själ. Lyckligtvis var det vår och som statsrådinnans nervsystem verkligen blifvit på allvar skakadt af de smärtsamma tilldragelserna i hemmet, hade läkarne föreskrifvit henne en längre tids vistelse vid någon utlänsk kurort, dit Hjördis skulle åtfölja henne. Professorskan var mycket nöjd med detta förslag och hoppades däraf det bästa resultat för både mor och dotter, isynnerhet som den sistnämnda med intresse tycktes taga del i reseförberedelserna och gärna tillsamman med Hugo gjorde upp planer för hvad hon därborta borde se af konst och natur.

— Du skall ej vänta bref af mig, tant Olga — sade Hjördis vid afskedet. — Du vet att jag afskyr brefskrifning och jag är i alla fall skyldig Hugo en redovisning då och då öfver hvad jag upplefvat, han som i förväg gjort resan njutbar för mig. Ingen har någonsin tvingat mig att göra hvad jag inte haft lust till. Jag vill vara fri i allt, ser du; fri att lefva eller dö, huru det behagar mig.

— Så har man inte rättighet att tala — sade fru Hemming och höll hennes hand ömt, men fast; — det strider emot Guds lag.

— Jag har frigjort mig från den — svarade Hjördis med en sällsam blyxt i de mörka ögonen.

Professorskan skakade på hufvudet åt detta svar och så skiljdes de.

Trots sin uttalade motvilja för brefskrifning,

sände Hjördis emellertid till kusinen innehållsrika och liffulla skildringar af hvad hon erfarit under resan och målande karaktäristiker af personer de gjort bekantskap med på kurorten. Hon hade en lätt och lekande penna samt blick för det humoristiska.

Till tanten kom blott engång några få rader efter det hon skådat alpernas eviga snö. — Jag tyckte om de där jättarna, de sågo så lugna och kalla ut i sin majestätiska ro, att jag greps af längtan att få kasta mig i deras svala famn och hvila ut för alltid — skref hon.

Hugo läste upp ur sitt bref några skämtsamma ställen här och där, äfvensom ett par träffande omdömen. — Reflexionerna behöll han för sig själf, kanske för att icke såra hennes känsla — tänkte modren och gladde sig öfver den unga flickans friska uppfattning af allt hvad hon såg och upplefde. — Den där resan var just hvad Hjördis behöfde för att återhämta sig efter den föregående sorgen — sade han.

Fru Hemming teg. Hon kände en inre oemotsäglich visshet om att de få raderna till henne uttryckte mera af den frånvarandes verkliga sinnesstämning än hvad brefven till Hugo antydde, och en tung suck höjde hennes bröst vid tanken på att här gömdes ett kval som det icke var henne gifvit att läka, eller ens mildra.

Hugo läste flitigt under sommaren och tog vid höstens början graden med utmärkta vitsord. Hans närmaste plan därefter var en utländsk studieresa tillsamman med en kamrat, men först ville han återse Hjördis.

Vid återkomsten hem såg den unga flickan också vid första ögonkastet så blomstrande ut att det gladdde dem alla, men då tanten senare uppmärksammare betraktade henne, tyckte hon att dragen blifvit skarpare och munnens linjer bestämmande. Det lilla ironiska löjet kring de mjuka läpparna gaf ansiktet ett främmande uttryck som kom henne att se äldre ut än förr och all den svallande lifligheten var borta.

Hjördis återtog emellertid snart sitt förra lif och sina gamla vanor och kastade sig om möjligt än rastlösare från det ena till det andra.

— Du förstör din hälsa genom dessa mångtliga sysselsättningar — sade professorskan förebrående. — Tag då en liten smula vara på dina krafter, barn!

Hjördis mottog tyst förmaningen. Men plötsligt slog hon armarna kring tantens hals och kyste henne. — Förstår du inte, tant, att jag gör det för att kunna glömma — hviskade hon.

— Ack, barn, jag har nog anat det — suckade professorskan; — men, min älskling, det finnes ett annat mycket bättre sätt att besegra sorgerna. Du måste lägga din börda på den som är starkare än du och jag.

— Ja, jag vet nog hvad du menar, tant lilla, men de orden glida förbi mig såsom dimbilder. Du predikar kraftigare genom din vandel än genom något annat. Först var jag upprorisk däremot och nu — nu är jag för slö.

Hon satte sig på pallen vid fru Hemmings fötter och stödde tungt hufvudet i sina händer.

— Hjördis — sade professorskan en smula tveksamt — tror du icke att någon särskildt stor förändring i ditt lif skulle kunna rycka upp dig åter?

Den unga flickan rörde sig ej. Blicken irrade bort öfver hafvet som låg där grått och ödsligt i höstdagern. — Jag förstår hvad du syftar på, tant Olga — sade hon trött — men det är bättre för mig, kanske för oss båda, att Hugo inte talar nu. Jag vill vara fri tills — —

— Tills när, min kära flicka!

— Låt oss säga, tills han kommer åter nästa höst.

— Det är en lång tid.

— Du sade dock engång att tiden flyr alltför fort — svarade Hjördis med ett försök att skämta.

— Ja, men ej för den som skall vänta — invände professorskan.

— Jag skulle icke vilja binda mig just nu — sade den unga flickan. — Det gäller ju den kära friheten, ser du, friheten, som vi unga stundom köpa måhända alltför dyrt. — Hon skrattade, men det var någonting skärande däri. — Hugo har själf visat mig vägen dit, han liksom slog igen portarna till allt det gamla bakom mig och har lärt mig att ej vara rädd för den svindlande farten ut mot det okända. Jag tror att jag är ganska långt kommen redan.

Det låg någonting så bittert i tonfallet hvarmed detta yttrades, att professorskan bestört böjde sig ned för att se in i hennes ansikte, men Hjördis gömde det plötsligt mot hennes arm: — Det är så lugnt hos dig, tant Olga, men inte så kallt som i alpernas is där jag så gärna skulle hvila —

sade hon lågt. — Men nu måste jag gå! Tack för i dag och tack för att du aldrig stött mig ifrån dig för alla mina paradoxer. Det är också därför jag ständigt kommit tillbaka till dig. — Hjärdis vände sig om ännu i dörren och sände tanten en lång dröjande blick, sedan var hon borta.

Dagen därpå då Hugo kom hem till middagen omtalade han att Hjärdis skulle ut och andas landtluft på ett par timmar. Han hade af brist på tid ej följt henne till stationen men skulle möta henne vid ett senare tåg.

— Det var ett besynnerligt infall — sade professorskan undrande.

— Åh, jag tänker hon for ut till Grenmans på villan, fastän hon roade sig med att mystifiera mig — menade Hugo. Men modren kunde ej undgå att förvåna sig öfver den så hastigt beslutna lustresan. — Hjärdis nämnde inte ett ord därom till mig i går — sade hon.

— Det är så likt henne, tycker jag; hon har alltid tyckt om öfverraskningar och ögonblickliga beslut — försäkrade hennes son. — Jag var uppe hos farbrors hela kvällen i går och vi talade om hundra andra ämnen, men någon landsresa var det inte ens fråga om. Den idén flög väl genom hennes lilla hufvud först i dag — sade han småleende. — Hon var annars mer än vanligt älskvärd i går — fortsatte han. — Vet mamma, jag tror, ja, jag är nästan säker på att ha de bästa utsikter hos henne — tillade han lätt rodnande. — Hon till och med kysste mig i går till farväl! — Hans ögon strålade vid denna lilla bikt.

Professorskan räckte honom handen: — Lycka till min egen gosse; du vet huru jag gillar detta ditt val. — Inom sig tänkte hon visserligen att han kanske skulle få vänta något på sin lycka, men de voro ju båda så unga.

Hugo gick ej som vanligt in till sig strax efter måltiden utan dröjde kvar hos modren för att ytterligare tala om Hjördis, som nu tycktes helt och hållet fylla hans tankar.

— Det var just icke något trefligt väder för en lustfärd Hjördis valt — sade professorskan — och så mörknar det så tidigt nu redan. — Hon såg bekymradt ut mot hafvet, där dimman tätnade allt mera.

— Det låter sannerligen som om mamma skulle hysa någon slags oro för henne. — Hugo såg spörjande på sin mor.

— Hvad skulle kunna hända henne därute?

— Nej, du har rätt, hvad skulle väl hända henne om hon är hos Grenmans.

— Naturligtvis är hon där; jag tror mamma har onda aningar, som gamla Sanna brukar tala om — sade Hugo med ett försök att skämta; men modrens oro, som han mera kände än såg, verkade äfven irriterande på hans nerver och han började kontrollera sitt ur med den gamla pendylen på marmorbordet under spegeln.

— Nu går jag för att möta henne — sade han plötsligt och reste sig raskt. — Tåget bör komma om fem minuter och sedan följer jag troligtvis Hjördis hem, för att höra hennes intryck af höststämningen på landet.

Och han skyndade därifrån. På gatan kunde enhvar som kom i hans väg se att han hade det skyndsamt ty han stötte mot dem han mötte och sprang undan spårvagnen, något som var högst oförenligt med hans vanligen lugna och korrekta sätt. Då han kom fram till järnvägsstationen löpte tåget just in till perrongen, men ingen Hjördis syntes där.

Utan att besinna sig tog han en åkare och for upp till hennes hem. Han ville likväl ej oroa statsrådinnan utan frågade blott om Hjördis redan var hemkommen. Gamla Sanna som öppnat dörren för honom svarade att Hjördis rest ut till magister Grenmans villa och kanske inte skulle återvända förrän nästa morgon. Lugnad vände han tillbaka ned på gatan. Hans förmodan var således riktig, att Hjördis blott roat sig med en liten mystifikation i fråga om målet för sin utfärd. Men hvarför hade hon i alla fall lämnat så stridiga uppgifter om tiden för sin återkomst i hemmet och åt honom? När man engång börjat med en viss oro grubla öfver tillfälligheter ger minsta yttre anledning oron blott allt större dimensioner. Han erfor plötsligt en oförklarlig ångest och beslöt att från första bästa butik vid vägen ringa upp till villan, för att öfvertyga sig om att den unga flickan var där i godt förvar hos sina vänner.

Det var lilla fru Grenman själf, Hjördis skolkamrat, som svarade i apparaten. — Hjördis! Nej hon är inte här; jag väntar henne om söndag. Kors, skulle hon komma i dag, det måste berott på något misstag! Adieu, tackar så mycket.

Hugo visste icke huru han kom ut på gatan. Först när han åter stod i den stora stationshallen vaknade han till besinning. Det skulle nog om en stund afgå ett tåg, förklarade en järnvägsman som han vände sig till. Hugo köpte sig biljett någonstädes långt bortåt linjen, utan att själf knappast veta hvad namn han uppgaf och några minuter senare satt han i kupéen.

Hör på — frågade Hugo den inträdande konduktören — vid hvilka stationer stannar detta tåg?

— Vid de gamla vanliga.

— Godt! kom ihåg att jag måste tala vid stationsbefälet öfverallt. Jag söker en ung dam som försvunnit från sitt hem och jag vet att hon reste med middagståget.

Konduktörens uppmärksamhet väcktes: — Vi kunna nog fråga dem och stationskarlarna med — sade han; — men att få reda på henne blir inte så lätt.

Nej, karlen hade rätt! Hugo sjönk tillbaka med en vanmäktig känsla af vanskligheten i sitt företag. Han hade ju icke uppgjort någon egentlig plan och möjligt vore att Hjördis alls inte rest med det tåg hon uppgifvit. Om hon fört honom, dem alla, bakom luset! Hvarför, hvarför?

Han hann ej längre i sitt grubbel innan tåget redan var i gång och när konduktören åter kom in för att märka biljetterna, bad han om det unga fruntimrets signalement.

— Smärt och af medellängd, med mörkt hår, en stor ljusgrå hatt och en svart paltå kantad med grått pälsverk. — En rysning genomilade Hugo när

han uppräknade allt detta som så lifligt för honom framställde Hjördis hela företeelse. Det var alldeles såsom när man beskriver en okänd död hvars identitet skall konstateras. Men hon lefde ju och hade blott roat sig med ett skämtsamt hemlighetsmakeri.

Första gången tåget stannade sprang han genast ur vagnen och begärde besked: — En ung dam, så och så klädd, med det och det tåget? — Nej, någon sådan hade man icke sett där, det var alldeles säkert; de resandes antal hade varit högst ringa i dag.

Samma fråga och ungefär liknande svar på de par tre följande stationerna, men nästa gång Hugo gick ut, fick han bättre besked. Såväl stationsinspektorn som hans underlydande hade sett henne. Hon hade ej stigit af det nedgående tåget, hon hade kommit med ett som gick uppåt, stannat här och sedan gått framåt byn. Stationskarlen hade skildt fäst sig vid att hon ej hade någon packning. ej ens någon liten handväska. Smärt och välväxt, med en grå hatt med stor plym, bar hufvudet käckt — stationsinspektorn var en skarp iakttagare, han hade tagit Hjördis såsom i fotografi.

* * *

Det skymde redan märkbart. I sin oro hade Hugo icke observerat att vagnarna längesedan voro upplysta. När han nu stod där ute på perrongen till den lilla ödsliga stationen såg han att mörkret snart skulle helt och hållet falla på.

— Jag tackar er för upplysningarna, herr stationsinspektör — sade Hugo. Hans läppar voro så underbart styfva och strupen kändes så märkvärdigt torr: — Är det åt höger eller vänster jag bör gå för att komma till byn?

— Där till höger går vägen; men ni kan inte hitta fram utan lykta; jag skall skicka stationskarlen med för att lysa er.

Hugo ville göra invändningar. Han kände en häftig motvilja för sällskap, han ville blott gå på, in i mörkret, för att återfinna Hjördis — han ensam. Han insåg dock snart att den andre hade rätt och väntade så några ögonblick tills vägvisarens tunga steg närmade sig och ljuset från den tända lyktan kastade en klar strimma öfver den uppblötta vägen. Utan att yttra ett ord gingo de framåt, karlen med lyktan alltid ett par steg förut, och det enda ljud som förnams var trampet af deras fötter i den våta leran. Himlen var mulen och den gråkalla dimman kom Hugo att rysa, men han hade i denna stund helt och hållet upphört att reflektera öfver någonting yttre. Han rufvade icke heller längre på hvarför Hjördis företagit denna resa eller hvarför hon insvept den i ett sådant dunkel, han visste blott att han nu gick mot ett bestämdt mål där han skulle finna henne och det enda han gaf akt på under denna tunga vandring var ljusreflexerna på vägen och vägvisarens grofva stöflar som så mödosamt drogos upp ur sörjan för hvarje steg han tog.

De hade kommit till en liten skogsdunge straxt till höger om vägen. Hugo stannade ofrivilligt.

— Går det inte någon gångstig här genom skogen?
— frågade han hest.

— Jo, en liten spång till en sommarvillan, men härskapet har för längesedan flyttat in till staden.

Utan att lägga märke till svaret slog Hugo slumpvis in på den knappt märkbara stigen och karlen med lyktan följde trumpet efter. Hugos hjärta bultade så det hotade att spränga bröstet, tyckte han. Han kände instinktivt att det var just här han hade att vänta „första mötet med det förfärliga“ och då vägvisaren plötsligt stannade för att låta lyktskenet falla på ett mörkt föremål under en gammal fura invid stigen, visste han — att han funnit hvad han sökte. Knäböjande på den våta mossan lutade han sig spejande ned öfver den orörliga gestalten. — Hjördis — hviskade han — Hjördis, min älskling, jag har kommit för att föra dig tillbaka till ditt hem.

Han lade örat mot det grå pälsverket, till hennes hjärta; där hördes intet ljud och handen som låg utsträckt vid hennes sida var kall och stel. Lyktskenet föll nu fullt öfver henne, öfver det bleka ansiktet och hatten som fallit från det rika håret. Högra handen höll hon innanför den halftuppknäppta paltån och de fina fingrarna omslöt ännu krampaktigt en liten elegant revolver — Hugos sista födelsedagsgåfva till kusinen.

Hjördis hade länge öfvat sig i målskjutning och det med ganska stora framsteg. Denna gång hade hon tydligen träffat säkert nog. Han utstötte intet fasans rop, det gick icke det minsta ljud öfver hans torra läppar, men han böjde sig blott djupare

och djupare, tätt intill det bleka ansiktet på mossan under furan. Där fanns ingenting förvridet i de stelnade dragen, endast ett uttryck af outhärlig trötthet. — Hjördis, stackars vän, huru kunde just du vara trött på lifvet — ljudet det högt inom honom, då han åter och åter kysste de kalla läpparna som ännu i går så lifsvarma mött hans. Men Hjördis skulle aldrig lämna något annat svar på hans fråga än hvad de dödsfulla dragen vittnade, hon tog sitt unga lifs olösta gåta med sig öfver „den mörka floden“.

Hugo hade glömt tid och rum, han visste icke att kvällshimlen hängde tung och hotfull öfver furornas tysta kronor, att höstregnet kallt och ljudlöst sipprade ned genom granarna, men karlen med lyktan höll god vakt. — Är den där unga människan sjuk, eller är hon död? — frågade han med sin sträfv, något spruckna röst.

Den unga mannen ryckte till som träffad af en pisksnärt. — Hon är död — svarade han kort. Därefter lyfte han den mörka gestalten upp från marken och med henne i sina armar tog han med snabba steg vägen tillbaka mot stationen.

Hugo Hemming var lång till växten men smärt och gjorde ej intryck af att vara stark. Likväl bar han i denna stund sin orörliga börda så lätt, att karlen vid hans sida tyst förundrade sig däröfver och knappast kunde hålla jämna steg med honom. Där skymtade också redan ljusen från stationshuset och genom den öppnade dörren kom chefen dem till mötes: — Är hon funnen? — frågade han lågt ut i mörkret.

— Jo, och död — svarade stationskarlen kort.
— Man måste väl föra henne in i väntsalen.

Hugo hörde frågan och svaret som i en dröm. Utan att egentligen lägga märke därtill, bar han den döda in genom den öppnade dörren och lade henne ned på en af bänkarna i rummet. Stationschefen följde honom tyst. Hugo vände sig nu till denne, tog fram sitt kort som han med en lätt bugning räckte tjänstemannen. — När går nästa tåg härifrån? — Han tyckte själf att det var en främmande röst som framställde frågan.

— Efter en timme.

— Kunde det då ställas så att jag finge en enskild vagn för henne — han visade mot den orörliga gestalten. — Jag vore er mycket förbunden.

— Jag skall se till hvad som kan göras — ljöd svaret. När han sedan återvände in för att meddela att där tillfälligtvis stod en tom bagagevagn, som kunde kopplas till det ankommande tåget, fann han den unge främlingen på samma plats där han lämnat honom, såsom om han hållit vakt hos den döda.

— Jag tänker vi kanske lättast nu före tågets ankomst kunde bära henne ut i vagnen — sade chefen hänsynsfullt; — jag står gärna till tjänst.

— Tack, jag gör det nog ensam.

Stationsinspektorn drog sig åt sidan, han medgaf inom sig att han gärna skulle kastat en blick under den skymmande grå hatten, som så helt och hållet dolde Hjördis ansikte, men Hugo hade nästa sekund redan tagit henne i sina armar och tryckt

det mörka hufvudet tätt intill sitt bröst medan han varsamt — såsom om det gällt att icke väcka en sofvande — bar henne bort.

Vagnen stod på ett sidospår, mörk och dyster, endast belyst af betjäningens lyktor; man hade ställt en bår därinne. Hugo lade sin börda sakta ned därpå, hvarefter han kastade paltån af sig och höljde den öfver den orörliga gestalten så att ingen främmande blick skulle falla på henne.

Det var sent då han återkom hem. Professorskan hade förgäfvets väntat honom med kvällsvar-den. Hon satt vid sin lampa och läste då hon hörde hans steg i tamburen. Men så tunga och dröjande de voro, alldeles såsom om han tvekat att komma in. Nu stod han likväl i dörren.

— Hugo! — Hon såg på honom och hennes hjärta liksom krympte hop af fruktan. I samma nu visste hon att hennes länge närda oro haft en djup grund. — Hvar är Hjördis? — stammade hon. — Hvar har du fört henne?

— Dit man måste föra sådana som hon.

Som en blixstod sanningen klar för professorskan och hon mindes flickans trotsiga ord: „Jag vill vara fri att lefva eller dö, huru det behagar mig!“ Nu hade de blifvit till en verklighet.

— Stackars Hjördis — sade hon sakta; — hon orkade icke längre bära lifvets börda!

— Ja, men hvarför skulle det vara henne en börda? — Hans ögon fingo plötsligt ett nästan vildt uttryck och rösten ljöd nära nog hotfull. — Hon hade ju allt som jorden kan bjuda af lycka!

— Just därför!

— Jag förstår dig ej, min mor?

— Jag menar, att när hon ägde blott det jordiska goda och ej förstod evighetstrånaden som tärde hennes ande, dignade hon ned därunder likt en törstande i öknen.

Hugo gick med häftiga steg fram och åter: — Nej, jag kan ej fatta det — klagade han. — Vi ville ju alla förljufva hennes tillvaro och värna henne för hvarje ödets vindkast och likväl — likväl — — Han gömde ansiktet i händerna och stönade högt af smärta.

Professorskan grät stilla. Utom sin egen sorg led hon för sonens skull. För att söka lugna honom drog hon honom ned vid sin sida och började berätta om Hjördis, om deras ofta upprepade samtal och om sin oro för henne. — Jag vet att hon bar på en af jordens största bördor — en gränslös lifsleda — och att hon längtade efter hvila — slutade hon.

— Och du som kristen fördömer henne icke för hennes hemska gärning? För att hon dött en själfmörderskas död? — frågade han med något af sin forna ironi i rösten.

— Nej — svarade modren allvarligt. — Oss kristna är sagdt: „Dömen icke på det I icke skolen varda dömda“. Jag lämnar domen åt honom som är icke blott barmhärtig utan barmhärtigheten själf.

Tre dagar senare gömdes Hjördis stoft en vacer hösteftermiddag i familjegravven på kyrkogården. Läkarens attest öfver dödsorsaken lydde på en tillfällig sinnesrubbing. Professorskan hade lagt en blekröd ros invid det nu tystnade hjärtat

och när hon för sista gången tog farväl af det marmorbleka ansiktet på den hvita hufvudkudden såg hon att dess uttryck af oändlig trötthet förvandlats till dödens högtidliga lugn.

Hugo stod likt en staty vid grafven, förstenad, oåtkomlig och med en hård stränghet öfver de regelbundna dragen. Man kunde ej spåra den minsta rörelse hos honom medan sången i den skymmande höstkvällen tonade öfver kullen.

På grafplatsen var ett ofantligt tillopp af människor. Det sorgliga dödsfallet hade väckt allmänhetens deltagande och intresse i särskildt hög grad och ett otal praktfulla kransar hade från olika håll blifvit sända till den döda. Men i prästens liktal var där inga blommor för stunden, afsedda att vissna och glömmas såsom de jordiska blomstren. Enkelt och allvarligt talade han om dödens fruktansvärda allvar och hvilket maningsfullt „gif akt“ hvarje nytt dödsfall, hvarje öppnad graf är för de lefvande. Han lämnade den unga döda, hennes lif och gärning åt Guds nåd till den långa hvilan, men till den stora människoskaran kring griften, till dem som kanske ett ögonblick fattats af stundens stämning förrän de åter kastade sig ut i världslivets hvirfvel, ville han tala ett allvars ord om synd och död och dom, utså oförgängliga frön för evighetens stora skörd.

Omdömet om detta tal utföll olika. Många fann det alltför kallt, andra tyckte att ämnet kunnat omslutas af poesins förklarande skimmer vid en ung skön flickas graf, skördad i sin knoppning, bruten i lifvets vår, och så vidare. Det hade varit så torrt,

alltigenom torrt, endast moralpredikningar från början och till slut. Man såg också därvid knappast en tår i något öga.

Professorskan som tagit sin sons arm, knäppte stilla ihop sina händer kring densamma, medan hennes blick sökte himlen öfver deras hufvuden. Hvertenda af prästens ord fann genklang hos henne. Icke tomma fraser och välsvarfvade meningar eller högstämda talesätt i poetisk omklädnad, men det djupa kärleksfulla allvaret, bör tona öfver grafven för att väcka de lefvande döda till evinnerligt lif — tänkte hon.

Hugo var på hemvägen fullkomligt tyst och de följande dagarna gick han omkring dystert och förtviflad. Trots sin egen saknad vid tanken på den långa skillsmessan som förestod, var professorskan likväl glad att hans tillärnade studieresa var så nära förestående, ty ett strängt arbete i en ny omgifning skulle, så hoppades hon, hjälpa honom att öfvervinna den första så häftiga sorgen. Mot henne var han mer än vanligt öm och omtänksam, men om Hjördis talade han föga. Den sista kvällen de voro tillsamman ville han helst sitta vid sin mors sida och engång tog han plötsligt hennes hand och kysste den. — Jag har så mycket att afbedja hos dig, mamma — sade han vekt.

— Hvad menar du, min gosse?

— Jag trodde att jag vore tolerant, att jag städse skulle kunna akta en annans öfvertygelse såsom jag själf önskade att se mina åsikter aktade af andra, men när jag i min egen krets mötte gensägelse reste sig oppositionen inom mig. Då jag ej ville tvista

med dig höll jag mig undan. Jag glömde de mångåriga band af kärlek och förtroende, som, trots alla skiljaktigheter i världen, bundo oss två samman. Ack mamma, huru kunde jag vara så hård mot dig! — Hans stora blå ögon stodo fulla af tårar, men modren lade smekande sin hand på hans hufvud och sade med sitt vackra leende: — Tror du inte att en mor kan läsa i sitt barns hjärta?

— Så har jag då din förlåtelse?

Professorskan böjde jakande sitt hufvud: — Den frågan är på förhand besvarad — sade hon. Hugo höll ännu hennes hand i sin, medan han böjde sig fram och länge betraktade en nyss tagen fotografi af Hjördis, som stod på sybordet. Öfver de ungdomsfriska dragen låg redan då ett visst vemod som skymtade fram i blicken och kring den uttrycksfulla munnen.

— Tänk att jag aldrig kunde genomskåda henne — sade han grublande — att jag inte hade en aning om hvad som tyngde på henne. Nu först börjar det klarna för mig och jag tror att den tyngsta börda man kan bära, är samvetsförebåelsen att hafva gjort den man älskar olycklig. Stackars Hjördis! och jag ville henne dock så väl!

— Det trodde hon nog äfven, min vän — svarade modren.

— Ja, mamma; men det var likväl bedrägeri alltigenom, nu ser jag det. Den tiden Hjördis ännu var en liten barnsligt yr flicka som trodde alla om godt och aldrig reflekterat öfver den modärna lifsåskådningen, då var hon lycklig, men — den lyckan stal jag ifrån henne.

Hans blick hvilade som fångslad vid porträttet. — Hvad jag var grym mot dig — sade han sakta. — Hvarför ryckte jag dig från din ljusa barndoms-värld, då jag ej kunde hjälpa dig att finna en annan mera fullkomlig?

— Bibeln uttalar ett hårdt ve öfver dem som „förarga en af dessa små“ — sade modren lågt; — men du gjorde det aldrig i ond mening.

Han nickade. — Jag känner nu att det är ett fruktansvärdt ansvar att vara andras ledare inom andens område. Själf må man stå eller falla på sin öfvertygelse, man är i alla fall då ensam.

— Det gläder mig att du känner det så — svarade professorskan med djupt allvar. — Hvar och en af oss bär likväl något af detta tunga ansvar, ty omedvetet utöfvar den ena människan ett oberäkneligt inflytande på den andra till ondt eller godt. Gud gifve att du och jag, min son, alltid måtte gå det godas ärenden. — Hon räckte honom handen.

— Ja, — sade han med ett sällsamt leende — bed du, kära mamma, du som känner honom!

Åh — svarade hon blidt — hvarje människa har nog sig själf ovetande någongång rest ett altare åt „den okända guden“.

* * *

Hugo var borta. Ensamheten kändes för modren till en början nästan öfverväldigande, sedan äfven Hjördis glada röst aldrig mera klingade i

hennes hem. Hon tyckte stundom att den dubbla saknaden blef henne nästan alltför mycket på engång. Men för Hugo skulle resan och skilsmessan från allt gammalt blifva till nytta, det trodde hon med säkerhet; han var ung och behöfde glömma för att med friska krafter kunna fullgöra hvad lifvet fordrade af honom. Hvad henne själf beträffade, försökte hon tappert att betvinga sin saknad, men den ständiga, dolda längtan som tärde henne, verkade i längden försvagande och hon begynte känna sig mindre frisk och stark än förr. Hon hade nämligen alltid haft en sund konstitution och aldrig „bråkat med sin hälsa“ som hon kallade det. Äfven Hugo hade hon ända från barndomen härdat så mycket att det mången gång väckt ömsintare mödrars klander „då hon nu blott hade detta enda barn“ — sade de. Men fru Hemming hade i det fallet sin egen åsikt. Hon ville så vidt på henne berodde, göra sin son så kraftfull och sund som möjligt, på det att han icke engång i framtiden skulle beklaga sig öfver att ha blifvit förvekligad och fått en pjunkig uppfostran. Resultatet af dessa hennes bemödanden var också att Hugo såsom gosse och ung man blef känd såsom framstående idrotts- och sportmänniska samt dessutom ägde en ovanligt god hälsa. Hans fysiska uppfostran hade hon sålunda aldrig försummat.

När hennes vänner nu tyckte att hon såg klen ut, förklarade hon skämtsamt att åren begynte taga ut sin rätt, men i hemlighet måste hon inför sig själf erkänna att saken kanske var allvarsam nog. Stundom då hon gick uppför en trappa eller erfor

någon häftigare sinnesrörelse, tryckte hon ofrivilligt handen mot hjärtat för att betvinga dess våldsamma slag och med en tryckande ångestfull känsla tyckte hon stundom att andedräkten betogs henne så att hon höll på att kväfvas.

Slutligen talade hon därom med sin gamla vän fru Stenfält, till hvilken hon numera hjärtligt slutit sig, och de kommo öfverens om att hon för Hugos skull borde rådföra sig med någon läkare. En försummelse härvid kunde komma att hämnas sig strängt nog — och än mera nu, när sonen var borta, ålåg det henne att vara rädd om sig.

Hvad som engång framträdde som en plikt, ville fru Hemming ej heller undandraga sig och sålunda beslöt hon att rådfråga en skicklig läkare, som efter en verkställd noggrann undersökning förklarade henne angripen af hjärtlidande. Det onda var ej så långt framskridet att någon ögonblicklig fara förelåg, men hon måste i hvarje fall vara ytterst nogräknad i fråga om såväl lefnads-sätt som den medicinska regimen.

Fru Hemming kände ingen fruktan för döden, hon hade ju fått fäste på „den klippan hvilken dödens vågor icke kunna varda öfvermäktiga“. Likväl blef detta doktors utslag henne en allvarsam maning att förbereda sig på uppbrott. Hon hade god tid att tänka under långa ensliga dagar och ännu längre nätter, då sömnen ofta svek henne, och medan hon stilla gjorde upp sin räkning med lifvet och ordnade sina jordiska angelägenheter så att också allt sådant skulle vara klart vid hennes bortgång, fördjupades hennes sjäslif i tro, hopp och kärlek.

Det enda som tyngde henne, utom tanken på skillsmessen från Hugo, var att de i andligt afseende ännu stodo så vidt skilda från hvarandra och det fanns mörka stunder, då hon erfor en djup, bitter ångest öfver hvad hon försummat gentemot honom, öfver att hon underlåtit forma barnahjärtat medan det ännu låg mjukt som vax i hennes hand. Världen griper visserligen senare in och röfvar till sig hvad som röfvas kan, men finnes det en fast grund att bygga på, någonting att minnas och hänvisa till, så går dock icke allt förloradt. Hon hade aldrig nedlagt någon sådan ballast i hans lifs lätta farkost. Sedliga begrepp, heder och moral, voro visserligen förträffliga och oumbärliga för att lefva aktningvärdt i denna värld, men de hjälpte icke öfver till ett annat lif. De måste härför genomträngas af den gudomliga sanningens kraft och tanken på att hon icke kunde dela med åt honom af den skatt hon mottagit och som gjort henne själf så rik, var henne utesägligt smärtsam. I dessa svåra stunder kämpade hon med Gud i bönen, viss på att det hon bad om, en själs eviga salighet, var Herren välbehagligt. Och hon fann ro i tanken att dock slutligen — om än efter årslång strid — vinna bönhörelse.

För öfrigt bar hon lidandet med tålamod och var alltid tacksam för hvarje den minsta vänlighet som visades henne af släkt och vänner — hvaraf hon hade många. Isynnerhet kom fru Stenfält ofta till henne och då professorskan ej längre orkade besöka sina kära tisdagsmöten brukade väninnan gifva henne ett kort sammandrag af hvad talaren

för kvällen haft att meddela. Ingen besökte henne likväl oftare än syster Gertrud, den unga diakonissan, som villigt gaf fru Hemming hvarje ledig stund. Hennes kärleksfulla hjärta brann af deltagande för den ensamma modren som så undergifvet bar sitt lidande och af fruktan att hindra sonen i hans arbete så osjälfviskt försakade glädjen af hans närvaro, på samma gång hon, för att ej på något sätt oroa honom genom sina bref, alltid i dem endast flyktigt vidrörde sin sjuklighet. Ingenting är så vackert som en mors kärlek — tänkte den unga flickan.

Professorskan å sin sida kände sig djupt rörd öfver Gertruds uppoffrande vänlighet och mötte den med sin varmaste tillgifvenhet. Det fanns ju äfven dem emellan ett starkt band af sympati i lifvets viktigaste fråga och mången gång hade de tillsammans fröjdats sig öfver Guds underfulla skickelse och erinrat sig den dagen Gertruds mor uppmanat sin väninna att följa med till bönemötet där den första klocktonen från höjden träffat hennes hjärta.

Det var alltid en glädje för den sjuka då Gertruds hvita mössa dykte upp i dörröppningen. Hela hennes person omgafs af någonting så gladt och tillika fridfullt, att fru Hemming brukade säga att hon var lika välkommen i ett sjukrum som en solstråle är om vintern. Ty fastän omgifven af sjukdom, lidande och död, hade den unga systemen inom sig en så outtömlig källa af lifsglädje, att den tycktes hinna till för alla med hvilka hon genom sin verksamhet kom i beröring, och ju mera hon gaf, desto mera föreföll hon att kunna gifva.

Professorskan tänkte på den konungslige sångarens ord: — „Saliga de människor som i Gud hafva sin starkhet. När de vandra genom tåredalen göra de den rik på källor. De gå från kraft till kraft“. — Hon tyckte att detta kunde särskildt tillämpas på Gertrud.

Sammanvaron med den unga diakonissan gaf henne ny kraft att genomkämpa de mörka stunderna och så småningom kom det öfver henne ett stilla lugn, en undergifvenhet under Guds vilja och en visshet att all hennes brist och ofullkomlighet var genom Hans nåd öfverskyld och till fulla gäldad.

Sålunda tillbragte hon julen och början af vintern. Hon lefde ytterst tillbakadraget och länstolen i den kära fönstersmygen blef allt oftare utbytt mot den bekväma hvilsoffan. Men allt som dagarna blefvo längre framträdde också hoppet om Hugos hemkomst närmare och närmare.

— Jag tror säkert att Gud skänker mig glädjen att få återse honom — sade hon till Gertrud och då strålade de milda ögonen och hennes bleka kinder färgades af en fin rodnad. — Gud är så nådig mot mig, barn.

— Det är Han alltid mot de sina — svarade den unga flickan tillitsfullt.

Snart återstod det endast två veckor tills Hugo skulle komma, så åtta dagar och sist blott några timmar, räknade modren. Och när han slutligen var där, förlänade hennes kärlek den svaga kroppen en sådan styrka, att sonen vid första återseendet ej lade märke till huru förändrad hon var. Först småningom varseblef han spåren af långvarigt

lidande i hennes tärda drag och hopsjunkna gestalt och allt klarare framstod den smärtsamma sanningen att den ännu ungdomliga kvinnan med den lätta gången och det spänstiga väsendet som han lämnat vid sin afresa, nu förvandlats till en åldrad gråhårig gumma vid grafvens brädd.

— Jag kan icke förstå att det kunnat gå så fort — sade han till Gertrud, när han en dag följde henne ut i tamburen. — Då jag reste var mamma ju fullkomligt frisk.

— Ja, så såg det ut. Doktorn tror likväl att hon redan länge haft disposition för hjärtlidande — svarade den unga flickan.

— Och under alla dessa månader har jag lefvat så godt som okunnig om detta.

— Tant är så litet egoist som någon det gärna kan vara. Hon fruktade att störa eller rent af afbryta edra studier.

— Ack, huru värdelöst förefaller mig nu icke allt mitt arbete — sade Hugo och lutade sig djupt upprörd mot dörrposten. — Det var ju för hennes skull jag arbetade, henne jag i främsta rummet ville göra heder.

— Tror ni då inte att det gladt henne — sade Gertrud med sitt soliga leende. — Det finnes väl ingen större lycka för far eller mor, än att se sitt barn växa upp till en dugande människa. Det är den gamla vackra historien om moderträdet och telningarna. När den gamla stammen vissnar, skall det unga lifvet som rotats under dess skydd, skjuta mot höjden och gifva skugga och välsignelse åt kommande släkten.

Han såg förvånad in i det lilla rosiga ansiktet under den hvita diakonissmössan, det var så barnsligt mjukt, men ögonen strålade af själ och känsla.

— Tack för er vackra liknelse — sade han varmt och tog hennes hand. — Jag står i stor skuld till er för all ömhet och omsorg om min mor under min frånvaro. Hon har i alla sina bref talat om er, fröken Stenfält.

— Syster Gertrud — smålog hon.

— Lika godt! — svarade han och svepte med vänlig omsorg kappan omkring henne. — Kom snart igen!

Det var samma ord professorskan alltid upprepade när Gertrud tog afsked af henne och med alldeles samma tonfall i rösten. Huru mycken likhet fanns det ej mellan mor och son, när man riktigt kom att ge akt därpå — tänkte den unga diakonissan medan hon raskt skyndade gatan framåt.

* * *

Hvad det var underbart för Hugo att nu se sin förr så verksamma mor röra sig så långsamt omkring i rummen och icke längre befatta sig med några husliga detaljer. Lina och Fredrika hade fått taga hand om det hela. Det var riktigt rörande — tyckte han — att iakttaga huru samvetsgrannt de försökte uppfylla sina plikter och ställa allt efter matmodrens önskan. Själf lefde hon såsom om hon knappast längre tillhört denna världen med all dess strid och äflan. Det låg öfver hela hennes

väsen någonting förklaradt och andelikt, frigjordt från allt jordiskt slagg. Blott i sin kärlek och omsorg om andra var hon ännu verksam och lika deltagande som förr i deras fröjder och sorger.

— Jag tänker också på den stora vida kretsen utom oss — brukade hon säga till Gertrud. — Men då jag är mycket matt kan jag blott sträcka ut armarna och i tankarna sluta alla till mitt bröst och så bedja en kort bön för dem. Stundom blir det endast ett rop eller en suck, ser du — sade hon med sitt fridfulla leende. — Men Gud fäster ej afseende vid våra böners längd.

— Nej, Gud ske lof — Gertrud smålog gladt. — Då skulle det minsann stå illa till med mitt bönelif, när mina sjuka ibland vilja ha hjälp alla på engång och jag har nästan hvarenda minut på dagen upptagen.

— Blir ni då aldrig trött på det där tunga lifvet? — frågade Hugo.

— Trött på mina barn, mina kära sjuka? — Gertrud spärrade upp sina blå ögon med den största häpnad. — Nej, på dem blir jag aldrig trött — förklarade hon trohjärtadt.

— Nåja — sade han litet otåligt; — jag tycker ändå att syster Gertrud gärna kunde offra någon timme då och då också på sina vänner. — Nu rå vi om er blott ögonblick.

— Ja, och de äro till och med stulna — svarade hon med ett muntert skratt. — Nu får jag i alla fall lof att gå, annars knotar nog en hungrig fru öfver att hon inte får sina skorpor och sitt mjölkglas i rätten tid.

— Det måste väl då så vara! — smågrälade Hugo, som, ehuru han kanske ej själf visste det, nog lika mycket som professorskan längtade att se det hvita förklädet skymta i tamburen.

När fru Hemming emellertid efter påsken fick ett svårt kväfningsanfall åtföljdt af långvarig svaghet, slet Gertrud sig lös och kom för att vårda sin kära gamla vän. Här syntes hon verkligen för tillfället vara nästan outhärlig och det var underbart hvad sjukrummets mörka dysterhet ljusnade så fort hon satte sin fot därinom, tyckte åtminstone Hugo. Så fullkomligt ovan som han var att se sjukdom och lidande på nära håll, kände han sig trots all god vilja, härvid fullkomligt hjälplös.

Hvad de långa nätternas vaka föreföll honom ändlös och att därtill se den älskade modrens plågor och ångest. Dessa voro stundom så svåra att han tyckte sig icke kunna uthärda det, utan störtade bort, långt från sjukrummet. Men dag och natt, timme efter timme, var syster Gertrud alltid där, alltid lika snabb och omtänksam vid vården, fyndig att uttänka tusen små medel till lindring, lika outhärlig och jämn till sinnet huru än tillståndet växlade. Men framför allt var det hennes soliga lynne, hennes sällsporda förmåga att aftvinga äfven det svartaste moln någon silfverstrimma, som spred sitt hoppfulla skimmer öfver både sjuklägret och dem som omgäfvade det.

Stark och kraftfull som Hugo af naturen var, kände han sig likväl dessa tunga veckor bokstafligen stödd af den lilla diakonissan som alltid var så redo att bära andras bördor och ansåg detta som

den naturligaste sak i världen. Och han kunde ej vara blind därför, han måste ju se att det var någonting annat än hennes blotta viljekraft som gaf henne denna styrka och uthållighet och modren tålmod under lidandet, hennes fullkomliga, nästan glada underkastelse. Allt detta vittnade om att dessa två funnit sitt fäste i någonting högre och mäktigare än människotanken uttänkt. Var det exaltation eller fanatism, så var den åtminstone så mäktig och underbar att man ej kunde annat än afundas den som gripits däraf, ty hvad honom själf vidkom kände han sig dessa veckor nästan som tillintetgjord.

Sjukdomen var mycket växlande. Det fanns dagar då professorskan satt uppe och deltog i deras samtal och fröjdade sig åt de rika blomstersändningar hvarmed hennes talrika vänner velat bevisa henne sitt deltagande. Sedan kom det andra stunder då lifvet liksom hängde på en skör tråd och den sjuka bjöd sin omgifning med knappast hörbar röst farväl.

Det var i sådana ögonblick Hugos sorg växte till förtviflan och då han fann Gertrud mest beundransvärd. Men efter dagar af oro och genomvakade nätter syntes lifvet ännu engång segra och patienten återvände långsamt till den verklighet hvars gräns hon redan varit så nära att öfverskrida.

— Det skulle nog varit godt att få hvila då man stod så tätt vid porten — sade hon stilla. — Men för din skull, min Hugo, är jag glad åt den tid mig ännu förunnas — lång blir den nog inte, det vet jag. När man blir så ömt vårdad som jag,

vore det ju riktigt otacksamt att icke försöka rycka upp sig åter — hon smålog med ett försök att skämta.

— Ja, jag vet icke huru jag skall kunna tacka syster Gertrud — sade Hugo med djup rörelse. — Hennes vård har varit oskattbar.

Professorskan tryckte svagt Gertruds hand som låg i hennes: — Och din med, min gosse! Tror du ej jag sett din goda vilja.

— Ja, det var också det enda som fanns att se hvad mitt tillgörande vidkommer — svarade den unga mannen leende. — Lifvet har skämt bort mig, kära mamma. Jag har mest haft idel goda dagar.

Modrens blick mötte hans med innerlig kärlek: — Jag kommer ännu länge att behöfva hjälp — sade hon — och dessutom måste min lilla Gertrud här, nu taga sig mera hvila. Det får du sköta om.

Hugo nickade: — Jag skall blifva ytterst noggrann med den saken — svarade han med vänlig myndighet och han höll sitt ord. Hvarje dag måste den unga flickan taga sig en promenad — och han satt själf uppe långt öfver midnatt för att hon skulle få „de första timmarnas sömn“, som professorskan var så mån om, ty Gertrud var alltid tidig om morgnarna. Han höll också öga på att hon ej fick „slarfva“ med måltiderna och allt som oftast föreslog han henne att besöka mor och syskon, där han visste att hon städse fann sin bästa förströelse.

Vid sådana tillfällen höll han sin mor troget sällskap och försökte att i hennes ögon läsa hvarje den minsta önskan förrän hon ännu hunnit uttala den.

En dag såg han henne förgäfvos söka nå den på nattduksbordet liggande bibeln hvarur han så ofta sett Gertrud läsa högt när han kommit in till dem.

— Jag ville pröfva om jag redan skulle orka hålla den — sade professorskan leende; — kanske jag får upp något välbekant ställe.

— Om mamma hållre vill det själf — annars kunde kanske också jag? — Hugos röst tycktes en smula tveksam.

— Hvad jag vore dig tacksam — hon lutade sig tillbaka mot kuddarna med ett lyckligt uttryck i det tärda ansiktet. Det var första gången hennes son skulle läsa för henne ur denna så mycket förkättrade bok.

— Är det någonting särskildt du önskar höra?

— Nej, jag vet inte. Jag har så många älskingsställen i den boken; men du kan ju fortsätta där Gertrud slutade i går.

Han slog upp boken. Det var lagt ett märke vid Mattei tjugonde kapitel och Hugo läste om arbetarena i vingården. Modren låg stilla orörlig, lyssnande med knäppta händer och när han slutat och hon med en kärleksfull blick tackade honom, såg han att den glänste af tårar.

— Jag tänkte på huru sent jag låtit kalla mig till arbetet i min Herres tjänst — sade hon sakta. — Huru litet jag därför hunnit uträtta och likväl har jag fått den fulla dagslönen. Hans nåd är outgrundlig! Ack, min kära gosse, hvad tiden är kort. Först då vi stå vid lifvets gräns se vi huru ringa allt vår verk är och huru Gud måste se blott efter viljan, om han en dag skulle döma oss efter

våra gärningar. Så spårlöst har vår tid förrunnit. Hugo, när jag är borta, lofva mig att börja där jag slutat, det är mitt testamente till dig? — sade hon högtidligt.

— Om mitt arbete är antagligt — svarade han lågt.

— Jag har bedt Gud helga det — sade hon tillitsfullt.

Våren kom allt närmare, långsamt men säkert. Och när träden öppnade sina knoppar för solens kyssar och hafvets vågor frigjorda från vinterns tvång tumlade om i munter lek, satt professorskan för första gången åter vid sitt favoritfönster och inandades i djupa drag doften från en bukett gullvifvor och aurikler, som Hugo nyss förut fört med sig hem åt henne.

Gertrud stod där midtemot på andra sidan sybordet och beundrade äfven hon, dessa vårens förstlingar. Hugo hvilade med händerna på modrens länstol och betraktade oafvändt den unga flickan. Han tänkte på en annan flickgestalt som ofta intagit samma plats, hon som „dignat af lifströtthet“ och vid hvilken hans unga kärleks första fagra dröm var bunden. Han tänkte på Hjördis! Men bredvid denna ensamma bild stod nu den lilla diakonissan, hon som aldrig blef trött i den tjänande kärlekens yärf. Och då han nu här betraktade henne, kände han att hans döda känsla lefvat upp på nytt, att han älskade Gertrud med en djupare

och sannare kärlek än den som engång fäst honom vid Hjördis. Men skulle väl denna hans kärlek finna gensvar hos henne? Förgäfves hade han under redan veckor spanat efter ett enda litet tecken som skulle gifvit hans hopp näring. Gertrud var så glad, så strålande vänlig, men det var blott ett uttryck af den vackra vidtfamnande ömhet med hvilken hon tycktes omfatta hela världen. Fanns det väl i ett så storslaget sinne rum för kärleken till en enda?

Det var den fråga han i denna stund tyst ställde till sig själf medan hans blick hvilade på hennes ungdomligt mjuka drag med den rena pannan, de vackert hvälfda ögonbrynen och den ljufva munnen.

Gertrud hade blott tio minuter på sig denna gång, försäkrade hon leende — och därför skulle hon genast åstad igen.

— Jag följer med er tillbaka dit ut — sade Hugo plötsligt. — Där är nog vackert redan, tänker jag.

— Ack ja, riktigt härligt, må ni tro. Man dricker sig nästan yr af den friska vårluften — smålog Gertrud. — En promenad dit i detta väder är icke att ångra.

Han gick tyst framåt vid hennes sida medan hon talade om deras kära patients märkvärdiga förbättring och huru stark hon tyckte henne hafva blifvit på de fem dagar Gertrud nu icke sett henne.

— Ty, ser ni — sade hon ifrigt — jag kan ej komma så ofta numera, när tant icke precis behöfver mig och jag får inte lämna mina kära sjuka blott för mitt eget nöjes skull.

— Tror ni då icke att någon annan än de sjuka behöfver er? — frågade han en smula häftigt.

Hon såg förvånad upp till honom och skakade sitt hufvud: — Hvem skulle det vara?

— Här, just bredvid er, går en frisk och sund människa som håller på att längta sig sjuk efter er!

— Längta efter mig?

— Ja, just efter er, syster Gertrud, efter ert kära, lilla ansikte, er ljusa syn på lifvet, hela ert goda fridfulla väsen. Förstår ni inte hvad jag afser? Jag ville äga er, hafva er alltid, alltid vid min sida för att hjälpa mig att lefva — därför att jag älskar er.

Låg och skälfvande nådde hans röst hennes öra och en fin rodnad steg hastigt upp på hennes mjuka kind.

— Kära, älskade Gertrud blif min hustru?

Hon höjde lugnt sin blick och lät den hvila i hans: — Huru kom ni väl att just tänka på mig? — frågade hon med en liten naiv blyghet som förlänade henne ett alldeles oändligt behag. — Vi två äro väl så olika som två poler

— Ja, men motsatserna söka vanligen hvarandra — sade han. — Gertrud, säg inte att du ej vill det, jag skulle icke kunna bära det; hela mitt lifs lycka beror af dig!

— Åh, nej, nej! — hennes klara ögon sågo långt förbi honom ut öfver Djurgårdens knoppande träd. — Den hvilar nog i bättre händer, det kan ni lita på. För resten vore det en arm lycka och det finnes ju så mycket, mycket annat att lefva för,

blott man kan taga vara på allt. Tiden är därtill så svinnande kort.

— Ja, hvad gäller väl ett enda stackars människohjärtas sällhet för dig, som vill offra ditt hela lif åt idel storverk — sade han bittert.

Hon såg åter upp till honom med sina barnsligt trohjärtade ögon. — Jag ville icke för allt i världen göra er ondt — sade hon blidt — men jag visste ju intet och för mig har tanken på giftermål legat lika fjärran som stjärnorna på himmelen.

— Lilla helgon — bad han fångande tillfället i flykten — försök för en gång att sänka dina tankar ned till jorden — till mig. — Hans röst hade fått en mer än vanligt mjuk och vek klang och det låg en varm innerlighet i den blick hvarmed han betraktade henne. — Tror du inte det kunde bli dig möjligt, om också ej nu genast, så — likväl engång — i framtiden? — Han likasom dröjde på hvarje ord, betonade det särskildt. Det ovissa uppskjutandet innebar dock alltid ett hopp.

— Låt mig först tänka — sade Gertrud drömmande. — Jag har varit så lycklig, lifvet har skänkt mig så mycket rikt och skönt och godt att jag förgätit att det kunde bjuda ännu mera.

Hugos ansikte öfverdrogs som af en skugga och han gaf plötsligt fri hennes hand som han fattat. — Förlåt mig, Gertrud — bad han nedslaget. — Jag har varit en egoist som blott tänkt på mig själf. Hvad skulle jag väl kunna bjuda dig, som valt den skönaste lotten på jorden, att bereda andra glädje, och hvilken lycka skulle du väl finna vid en hednings sida?

Gertruds blick hade återfått det glada uttrycket:
— Åh — sade hon med sitt goda leende — hedningen kan stundom vara närmare Guds rike än ett stort helgon. Men nu måste jag säga farväl.

— Blir det för alltid? — frågade han med kväfd röst.

— Nej — låt mig se — blott tills i morgon!

Hon vände sig om och nickade till honom med ett strålande leende i det hon försvann bakom den ljusa vårgrönskans doftande förhänge. Han återtog långsamt vägen tillbaka och såg huru gräset spirade och knopparna svällde och hörde talltrasten sjunga långt borta i skogen, medan hans hjärta slog högt af ousäglig tacksamhet mot — den okände guden.

Af den kända författarinnan AINA hafva nedanstående arbeten tidigare utkommit på *Söderström & C:os* förlag:

Vid Aftonlampan II innehåller:

„Gumman“.
Utan ansvar.

Från Karhumäki by.
Pliktens väg.

„Det var en gång“.
På landet.

Pris 3 mark

Vid Aftonlampan III innehåller:

Hem!
En minnesruna.

För kärleks skull.
Gamla Maja.

Ur kampen för tillvaran.
Farmors balskor.

Ovälkommen.
För framtiden.

Pris 2 mk 50 p.

Vid Aftonlampan IV innehåller:

I höga norden.
Vårsådd.

En gammal historia.
Mod.

Sommarlof.
Nemesis Divina.

För sent.
Goda makter.

Pris 3 mk.

Vid Aftonlampan V innehåller:

Jul ombord.
Når i bolaget.

Bara mamma.
Gulnade blad.

En syster.
Från en resetur.

Dödens skugga.
Kampen för lyckan.

Pris 3 mk.

Vid Aftonlampan VI innehåller:

På Östanmo gård.

En lifsgärning.

En präst på modet.

I doktors hem.

Pris 3 mk 50 p.

Vid Aftonlampan VII innehåller:

Ensam.

En prinsessa.

Vedergällning.

I minnenas gårdar.

Fädernearf;

Pris 3 mk 50 p.

Vid Aftonlampan VIII innehåller:

En julafton.

„Corban“.

Arftagaren till Lindnäs.

Gengäld.

Pris 3 mk 50 p.

Vid Aftonlampan IX innehåller:

Doktors hustru.

Från en gammal prestgård.

Klockan.

Måsarnes vingar.

Sångarskatt.

Under vägen.

Pris 3 mk 50 p.

Vid Aftonlampan X innehåller:

En liten solstråle.

„Cui bono“.

Ur mänsklighetens tragedi.

Huru vi möttes.

Fridero.

Runö.

Pris 3 mk 50 p.